

Snikislamisering: samfunnsproblem eller velgerfrieri?

**En diskursanalytisk analyse Syv Jensens kronikk "*Dette er
snikislamisering*" publisert i VG høsten 2019**

**Kandidat: Antonio Apostol
Veileder: Nils Rune Birkeland**

**Universitet i Agder
Fakultet for humaniora og pedagogikk,
Institutt for nordisk og mediefag
Høst 2019**

Sammendrag

Temaet for denne masteroppgaven er Siv Jensens kronikk med tittelen ”Dette er snikislamisering” som ble publisert i VG den 02.september 2019. Siv Jensen, som per dags dato er leder i FrP og finansminister, tok på FrPs landsmøte fra 2009 for første gang i bruk begrepet ”snikislamisering”. Begrepsbruken hadde vekket mange reaksjoner fra både media, offentlige personer og politiske motstander.

Begivenheten under analyse hadde også vekket mange reaksjoner, og kronikkens publisering kommer noen få dager etter at partikollega Sylvi Listhaug publiserer et kontroversielt innlegg på sin Facebook-side og noen få dager før lokal valgkampen 2019. Siv Jensen blir anklaget for instrumentalisering av den muslimske religiøse gruppen i politisk markedsføring mens politikeren selv hevder a hun beskriver reelle samfunnsforhold.

Ut fra Habermas skille mellom kommunikativ og strategisk handling, prøver denne undersøkelse å finne svar på hva forfatterens hensikt kunne ha vært, det vil si om hensikten var å oppnå strategiske fordeler i forbindelse med valgkampen 2019 eller åpne for debatt rundt et samfunnsproblem. I tillegg har denne undersøkelse som mål å avdekke hvilke ideologiske aspekter gir kronikkens tekst uttrykk for.

Det analytiske rammen er basert på Faircloughs tredimensjonell modell for analyse av diskurser. Modellen består av analyse av den sosiale begivenheten, av sosiale praksiser og strukturer. I undersøkelsen anvendes teori om symbolsk makt, retoriskteori, teori om høyrepopulistisk diskursiv praksis, forståelsesrammer teori, medieteorier, identitetspolitikkteori og stigmatteori.

I det som gjelder metoden, er tilnærmingen til tekst diskursteoretisk og hermeneutisk hvor forskningsmetoden er kvalitativ med et stort fokus på tekst. I undersøkelsen gjøres det rede for tekstens genretilhørighet, og gjennom en lingvistisk analyse av teksten avdekkes det språklige, retoriske og diskursive virkemidler som gir grunnlag for tolkning.

Undersøkelsen gjør også rede for de sosiale praksisene som begivenheten tenkes å være representativ for, det vil si for en høyrepopulistisk diskursivpraksis, en mediepolitiskpraksis, en identitetspolitikk praksis og for en stigmatiseringspraksis. De sosiale praksisene kronikkens tekst tenkes å være representativ for, analyseres i forhold til de strukturelle forutsetningene sosiale praksisene har og som i denne undersøkelsen er tenkt til å være overgangen fra industrielle til post-industrielle samfunn, medias avpartifisering, politikken som i de siste tiårene er preget av elitistiske tendenser, medias kommersialisering og den nasjonale staten.

Funnene viser at det finnes argumenter for å vurdere begivenheten som en strategisk handling og, til en vis grad, som en kommunikativ handling. Funnene viser også at kronikken tekst gir uttrykk for to hovedideologier, hvor den ene er høyrepopulisme og den andre er nasjonalisme.

Abstract

The subject of this master's thesis is Siv Jensen's chronicle with the title "This is sneak- Islamization", published in VG on 2 September 2019. Siv Jensen, who is currently the leader of FrP and Minister of Finance, used the concept "sneak- Islamization" for the first time on the national meeting of FrP in 2009. The concept led to many reactions from media, public figures and the opposition.

The event has also caused turmoil and the publishing of the chronicle occurred a few days after the party colleague Sylvi Listhaug had published a controversial post on her Facebook page and a few days before the local elections campaign in 2019. Siv Jensen was accused of instrumentalizing the Muslim religious group in the process of political marketing, while the politician claimed that she only presents real social conditions.

Based on Habermas's distinction between communicative and strategic action, this analysis tries to establish what the purpose of the chronicle could have been, more precisely whether it aimed to obtain a strategical advantage in connection with the local elections of 2019 or to start a debate around a social challenge. In addition, this analysis has a goal to expose the possible ideological aspects expressed in the Jensen's chronicle.

The analytic framework is based on Fairclough's tridimensional discourse analysis model. The model consists of an analysis of social events, of social practices and of social structures. The analysis uses theories about symbolic power, rhetorical theory, theories about the discursive practice of the right-wing populism, framing theory, media theory, identity politics theory and stigma theory.

The approach to the text is discourse theoretical and hermeneutic, and the research method is qualitative with focus on the text. The analysis discusses the genre to which the text belongs and, through linguistic analysis, it reveals the stylistic, rhetorical and discursive devices that form the foundation for the present interpretation.

This analysis also explains the social practices for which the event is representative: the discourse practices of the right-wing populism, the media politics practices, the identity politics practices and the stigma practices. The social practices for which the chronicle is thought to be representative are analyzed in relation with the structural preconditions and which this analysis considers to be: the transitions from an industrial to a post-industrial society, the de-politicization of the media, elitist tendencies in politics, media commercialization, and the national state.

The findings show that there are reasons to consider the event a strategic action and, to a certain degree, a communicative action. The findings also show that the text of the chronicle also express to ideologies, one being right-wing populism and the other nationalism.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning

1.1 Begivenhetens kontekst	6
1.2. Problemstilling	8
1.3 Undersøkelsens struktur	9

2. Tidligere forskning	10
------------------------------	----

3. Teori

3.1 Kritisk diskursanalyse	12
3.2 Faircloughs analytiske ramme	13
3.3 Symbolsk makt	15
3.4 Retorisk teori	15
3.5 Habermas differensiering mellom strategiske og kommunikative handlinger	16
3.6 Ruth Wodaks kartlegging av høyrepopulistiske diskurser	17
3.7 Forståelsesrammer	19
3.8 Nyhetskriterier	20
3.9 Identitetspolitikk	21
3.10 Stigma	21

4. Metode

4.1 Kvalitativ forskning	22
4.2 Tekstanalyse	23
4.3 Diskursanalyse som metode og dens begrensninger	23
4.4 Mitt vitenskapeligstandpunkt	24
4.5 Valg av materiale	24
4.6 Fremgangsmåten	25
4.7 Undersøkelsens troverdighet og etiske aspekter	25

5. Analyse

5.1. Analyse av den sosiale begivenheten	28
5.1.2 Genretilhørighet og tekstorganisering	28
5.2.3 Lingvistisk analyse	31
5.2 Analyse av sosiale praksiser og strukturer /Drøfting	42
5.2.1 Teksten som høyrepopulistisk praksis	42
5.2.2 Overgangen fra industrielle til postindustrielle samfunnet og media som strukturer	48
5.2.3 Mediepolitisk praksis	49
5.2.4 Media som struktur.....	54
5.2.5 Identitetspolitikk som sosial praksis	55
5.2.6 Nasjonalstaten som sosial struktur	56
5.2.7 Stigmatisering som sosial praksis	58
5.2.8 Kultur som sosial struktur	59
6. Oppsummering og konklusjoner.....	60
7. Referanser.....	68

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Denne undersøkelse er en diskursanalytisk analyse av Siv Jensens kronikk "Dette er snikislamisering", og denne typer undersøkelser inneholder vanligvis en redegjørelse av tekstens kontekst (Hågvær, 2007, s.18). Å gi en objektiv og komplett beskrivelse av konteksten er samtidig noe som vanskelig lar seg gjort i praksis (Hitching & Veum, 2011, s.28) fordi en avgrenset redegjørelse ville ikke kunne gjøre rede for alle vesentlige aspekter ved den (ibid., s.29), og, gitt undersøkelsens omfang, er ikke en komplett redegjørelse hensiktsmessig heller. Av hensyn til leseren som ikke er kjent med kronikkens publisering og konteksten den ble publisert i, ønsker jeg å innledningsvis gjøre en kort redegjørelse for konteksten kronikken ble publisert i og for debatten som kronikken har vært en del av.

Kronikken med tittelen "Dette er snikislamisering" er publisert den 2.september 2019 i VG. Kronikken er skrevet av lederen i Fremskrittspartiet og daværende finansminister Siv Jensen, og publiseringen kommer kun noen få dager etter at Sylvi Listhaug, partikollega og eldre- og folkehelseminister, publiserer den 25. august på sin offentlige Facebook side et bilde som inneholdt en representasjon av flere mennesker i en båt akkompagnert av teksten "*Norge skal ikke ta imot flere migranter. Enig?*". Publiseringen av bildet, som er tatt av fotografen Viktor Prazis, kommer som en reaksjon på den fortløpende krisen i Middelhavet (NRK, 2019) som hadde utløst en debatt angående måten denne krisen skulle håndteres både i Norge men også i europeisk sammenheng (Mundal & Kruke, 2019).

Reaksjonene på Listhaugs Facebook-innlegg kommer i mange former og fra ulike hold. Eksempler på dette kan være Kjell Ingolf Ropstad (KrF) anklage om at Listhaug driver med politisk markedsføring (Poppe, 2019). Til denne type innvending svarer Erna Solberg ved å peke på at det er normalt at partier i en valgkamp fremmer sine egne saker, samtidig som statsministeren påstår at bildet ikke representerer regjeringspolitikken (Morgen et al., 2019).

Innlegget tillegges mening, og et eksempel på dette kan være Julie Brodtkorps (H) respons som kaller det for "moralsk havari". Grunnen for dette er ifølge Brodtkorp den vanskelige situasjon båtmingrantene befinner seg versus den idylliske representasjonen bildet gir av disse menneskene. Sylvi Listhaug på sin side, svarer med at bildet representerer den høyt aktuelle saken, og ikke migrantene (Mogen et al, 2019), og hensikten hadde vært å vekke oppmerksomheten rundt krisen for på denne måten å hindre at andre migranter påtar seg risikable valg (Poppe, 2019).

Trinne Skei Grande (V) ser seg enig med statsministeren Erna Solberg og kaller helle debatten for en direkte avsporing av den aktuelle politikken venstre-regjeringen driver med (ibid.).

Ifølge Claudio Castello (2019) er ikke Listhaugs innlegg det første som er kontroversielt og dette eksemplifiserer skribenten ved å vise til et Facebook innlegg fra 2018 med teksten "*Arbeiderpartiet setter terroristenes rettigheter foran nasjonens rettigheter*" som ifølge denne journalisten hadde ført til en regjeringsskisse som kulminerte med Listhaugs avgang som justisminister.

Siv Jensens kronikk publiseres mens debatten om Listhaugs innlegg var på sin høyeste i media. På samme måte som Listhaugs innlegg, vaker kronikken også mange reaksjoner av forskjellige typer og fra ulike hold. Statsminister Erna Solberg, for eksempel, tar avstand fra begrepet og slår fast at "snikislamisering" ikke er et reelt samfunnsfenomen (Ruud, 2019). Abid Raja (V) reagerer sterk på både Siv Jensens kronikk og Sylvi Listhaug Facebook-innlegg ved å anklage de to politikerne for "brun propaganda", det vil si instrumentalisering av innvandrerne i valgkampen (Olsson & Berge, 2019). Trine Skei Grande, leder i Venstre, er enig i Rajas kritikk og til dette standpunktet tar Siv Jensen kritisk stilling til (Kahrs, 2019).

Fra før eksisterte det en politisk strid angående bompenger løsningen som i løpet av august hadde utviklet til det viktigste saken i valgkampen, en strid som i pressen ble omtalt som en regjeringsskisse (Prestegård, 2019). Den nye striden forårsaket av Listhaugs innlegg og Jensens kronikk gjorde enkelte politiske observatører, som for eksempel valgforsker Svein Erik Tuastad ved Universitet i Stavanger, til å konkludere med at regjeringen står i fare for oppløsningen (Holmes & Johnsen, 2019).

Tilbake til de viktigste sakene i lokal valgkampen 2019, var disse i begynnelsen av året (ifølge Arne Strand, sjefredaktør i Dagsavisen som henviser til data fra Institutt for samfunnsforskning) skole og utdanning, etterfulgt av helse, og med eldreomsorg på en tredje plass. Ifølge en undersøkelse Aftenposten hadde utført i februar 2019, lå innvandring på en ellefte plass med bare 8 prosent av respondenter opptatte av temaet (Strand, 2019).

I det som gjelder stemmeopplutning, ble det i løpet av august registrert en nedgang for både Frp og Venstre med 0,4 og henholdsvis 0,7 prosent. Vinnerne blant hoved partiene så ut til å være Arbeiderpartiet, Senter Partiet, Sosialistisk Venstrepartiet og Høyre med en økning på henholdsvis 0,8, 1,4, 0,7 og 1,9 prosent (Krekling, 2019)

Den brede sosiopolitiske konteksten kan sees som framveksten av høyrepopulisme i Vest-Europa i de siste tiårene.

Høyrepopulisme kan ifølge Betz (1996) ikke forstås som en koherent ideologi, men snarere som en miks av politiske agendaer som sikter mot å mobilisere et vidt spekter av henholdsvis motsigende segmenter av

elektoratet (Wodak, 2015, s.11). Dette bekreftes av Simonsen & Kjøstvedt (2009) som viser til hvordan det er enklere å definere hva høyrepopulistiske partier står imot, enn det disse representerer (s.14).

Kronologisk identifiserer de to overnevnte forfatteren fire tendenser, hvor den første var en kritikk av velferdsstatens oppbygging og den andre har vært en protest mot konstitueringen av det multikulturelle samfunnet og det humanistiske grunnlaget denne tanken bygger på. Det tredje tendens manifesterte gjennom en protestbølge som har vært og fortsatt er rettet mot innvandring, og i nyere tid har denne type protest blitt knyttet til multikulturalisme gjennom en vektlegging av etnonasjonalisme (Simonsen & Kjøstvedt, 2009, s.14).

1.2 Problemstilling

Innvandring og integrering hadde ikke vært en aktuell sak i valgkampen 2019, og målingene viste at Frp hadde en nedgang i stemmeoppslutning før valgkampen. Gitt de overnevnte forholdene og at Siv Jensens kronikk blir publisert rett etter Sylvi Listhaugs Facebook-innlegg, er det fristende å trekke konklusjonen at kronikkens publisering er et strategisk politisk grep i valgkampen, en idé som flere politiske aktører og kommentatorer har i ettertid argumentert for. På den andre siden mener Siv Jensen (både i pressen og i kronikken) at hun beskriver et samfunnsfenomen og trekker på argumenter som underbygger det som i forbindelse med denne undersøkelse kaller jeg for "snikkislamiseringsesen".

Sett med kommunikasjonsteoretiske briller, er mediedebatten som følger publiseringen av kronikken sentrert rundt Habermas differensiering mellom strategiske og kommunikative handlinger (Schaefer, Heinze, Rotte & Denke, 2013): mens noen aktører hevder at kronikkens publisering representerer et strategisk trekk i forbindelse med lokal valgkampen 2019, hevder på sin side politikeren som får støtte fra andre aktører at fenomenet er reelt. Jeg ønsker å finne ut hva som er tilfellet, og stiller derfor følgende forskningsspørsmål til teksten: Hvordan kan denne begivenheten forstås? Som strategisk kommunikasjon, hvor avsenderen ønsker å påvirke leseren, som et eksempel på en kommunikativ handling, hvor avsenderen varsler om et samfunnsproblem og prøver å skape debatt rundt dette, eller begge deler? Videre tematiserer kronikken aspekter ved majoritet-minoritet relasjoner, et tema som jeg har både personlig og faglig interesse for. Interessen er personlig fordi jeg har selv innvandringsbakgrunn (noe som, av hensyn til undersøkelsens reliabilitet, ønskes avklart helt fra begynnelsen) og den personlige interessen har gjennom forskjellige studier ved Universitet i Agder utviklet til en faglig interesse for temaet.

Ut fra distinksjonen mellom kommunikativ og strategisk handling (Schaefer, Heinze, Rotte & Denke, 2013) som gjør seg aktuell i denne teksten, og gitt det åpenbare tematisering av visse aspekter ved

minoritets-majoritets relasjonen, formuleres følgende problemstilling som jeg ønsker å besvare i denne undersøkelsen:

"Hvilke kommunikative motiver kan Siv Jensens VG-kronikk om «snikislamisering» publisert den 2. september 2019 tenkes å tjene, og hvilke ideologiske aspekter gir teksten uttrykk for?"

For å svare på disse spørsmålene velger jeg en eksplorativ tilnærming til teksten hvor formålet er å avdekke tekstens meningspotensial. Samtidig har jeg en ambisjon om å kunne si noe om forfatterens intensjoner, og siden diskursanalyse sikter mot å tolke meningen som ligger i tekster og intensjonene tekstenes forfattere kan tenkes å ha (Bratberg, 2018, s.49), anser jeg en diskursanalytisk tilnærming til teksten som egnet for å besvare forskningsspørsmålene.

I undersøkelsen benytter jeg meg av Faircloughs (2003) tredelt modell for analyse av diskurser. Modellen består av tre nivåer for analyse hvor selve teksten kan sees som (en del av) *en sosial begivenhet* som er påvirket av og påvirker *de sosiale strukturene* gjennom den *sosiale praksisen* teksten er en del av (Fairclough, 2003, s.23)

Tilnærmingen til tekst er hermeneutisk, men for at analysen skal ha en viss struktur, stiler jeg likevel noe veiledende spørsmål til teksten. For å besvare det første led av problemstillingen prøver jeg å finne svar på disse spørsmålene:

- I hvilken grad åpner kronikken til debatt rund fenomenet ”snikislamisering”?
 - Hvilke aspekter ved kronikken taler for at teksten kan sees som en strategisk/kommunikativ handling?
- mens for å besvare det andre led av problemstillingen er spørsmålene som jeg stiller til teksten:
- Hvilke bilder av majoritetsbefolkningen/kulturen skapes i teksten?
 - Hvilke bilder av minoritetsbefolkningen/kulturen skapes?
 - Hvordan er majoritets-minoritetsrelasjonen representert i teksten?

1.3 Undersøkelsens struktur

I tillegg til innledningskapittelet, inneholder denne masteroppgaven fem hovedkapitler til.

I kapittel to presenterer jeg kort tidligere forskning, presiserer relevante funn tidligere forskning har kommet til og resultatenes relevans i forhold til denne undersøkelsen.

I kapittel tre, som er oppgavens teoridel, presenterer jeg Faicloughs (2003) tredimensjonell analytiskmodell. I det jeg benytter meg av en hermeneutisk tilnærming til teksten, springer teorien ut av ut av datamaterialet og i teoridelen presenterer jeg kun det som jeg ser teori som har et vist omfang i tekstens analyse.

I kapittel fire presenterer jeg den metodiske tilnærmingen til teksten samt etiske refleksjoner. I kapittel fem, som er undersøkelsens hoveddel, gjør jeg rede for genretilhørighet og tekstorganisering. Deretter presenterer jeg den lingvistiske analysen. Etter det analyserer jeg teksten i lys av de sosiale praksisene begivenheten kan tenkes å være representativ for, samtidig som jeg gjør en redegjørelse av de sosiale strukturene som kan sees som konstituerende for de sosiale praksisene. Undersøkelsen avsluttes med kapittel seks, som inneholder en oppsummering av det viktigste funn og en kort drøfting rundt disse, et generelt forslag for videre forskning og en vurdering av undersøkelsens svakheter og begrensninger.

2. Tidligere forskning

Siden denne masteroppgave blir skrevet i etterkant av kronikkens publisering, finnes det ikke på dette tidspunktet andre undersøkelser på dette datamaterialet. Kronikken problematiserer imidlertid temaer som for eksempel relasjoner mellom majoritets- og minoritetskulturen i en sosiopolitisk (tidsmessig) kontekst. I forbindelse med denne undersøkelse har jeg derfor lest et vidt spektrum av undersøkelser, som for eksempel undersøkelser som har som tema innvandring i politisk valgkamp, undersøkelser om kulturelle debatter og representasjoner av "Vi" og "de Andre" både i samfunnsvitenskapelig tekster og norsk litteratur, og om framveksten av populisme i Norge og Europa, for å nevne noen av disse.

Det finnes flere masteroppgaver som tar opp temaet integrering fra et diskursanalytisk perspektiv. Et eksempel på dette kan være Tina Nanina Sørenviks masteroppgave fra 2012 med tittelen "*Kulturelle forståelser av begrepet innvandrere*" som er en analyse det kulturelle forståelse av begrepet "innvandrere" i IMDIs rapporter om mangfold. Kandidaten forsøker å finne svar på hvilken kulturell forståelse knyttes det til innvandrer-kategorien, og en av konklusjonene er at IMDI, gjennom valg av begreper, både stabiliserer og destabiliserer forståelsen av innvandrerbegrepet som tidligere forskning har kommet til og hvor konklusjonene peker på at innvandrernes kultur og innvandrerne representeres som både *problematiske* og *annerledes* i forhold til majoritetskulturen (Sørenvik, 2012, s.70)

Funnet er relevant for min masteroppgave fordi dette kan sees som et eksempel på en institusjonalisert diskursiv praksis på hva eller hvordan innvandrerne er.

Elisabeth Eide, i hennes artikkel "*Diskurser om den andre, identitet og norskhet*" fra 2018, analyserer mediadebatten som fulgte i etterkant av publiseringen av Brochmann 2 Rapporten som ble publisert den 1. februar 2017, og hvor debattens tema hadde vært *norskhet*, det vil si hva som er typisk for den norske

kulturen.

Selveste Brochmann 2 Rapporten gir uttrykk til en *frihetsdiskurs*, hvor rapporten fraråder offensive tiltak for å lovregulere innvandrernes religiøse og kulturelle praksiser og en *ansvarsdiskurs* om individets plikt til å integrere seg til det kulturelle felleskapet (Eide, 2017).

I media debatten oppdager forskeren fire hovedintegreringsdiskurser: diskursen om *samfunnet som et problem* fordi det ikke legges til rette for integrering, diskursen om *innvandrerens som et problem*, en *positiv mangfoldsdiskurs* hvor sentrale elementer er fargerikt felleskap og positiv integrering, og diskursen om *innvandrerens som ressurs*. Eide finner at de første to diskursene (*samfunnet som et problem* og *innvandrerens som et problem*) er de mest utbredte.

Endelig kartlegger Eide fire kulturdiskurser: *en dynamisk kulturdiskurs* hvor det som er typisk norsk er egentlig kulturell påvirkning fra andre land, *en positiv integreringsdiskurs* som er optimistisk til både samfunnets evne til å legge til rette og innvandrernes ønske for tilpasning, *en problematisk integreringsdiskurs*, hvor i innvandrerbegrepet er den tredje generasjon innvandrere inkludert, innvandrerne representeres som statiske og vurderingskriteriene for vellykket integrering kan være strenge, i form av for eksempel samliv med etniske norske personer, og endelig *en dynamisk mangfoldsdiskurs* som går ut på at identitet og kultur er flyttende, og det handler om å definere seg selv på egne premiser. Det forskjellige integrerings- og kulturdiskurser trekker på elementer fra hverandre og er derfor overlappende og i praksis vanskelig å avgrense (ibid, 2017).

Eides funn er relevante for denne undersøkelse fordi, i tillegg til at det er i seg selv interessant å se hvilke diskurser reproduseres, er disse diskursene relevante for å oppgavens problemstilling fordi det kan være produktivt å kartlegge hvilke diskurser forfatteren i sin argumentasjon trekker på.

Marit Kristine Bjøntegård skriver i 2017 en masteroppgave med tittelen "*Innvandringsdebattens retorikk*" hvor kandidaten gjør en retorisk analyse av identitetskonstruksjoner og argumentasjonsmåter i norsk fjernsynvalgkamp i perioden 1987-2015.

Bjøntegård finner ut at, for at politikerne skal kunne argumentere i innvandringsrelaterte saker, er det en forutsetning med konstruksjonen av en "Vi"-felleskap som er homogen (ved å overse forskjeller basert på klasse, kjønn og andre typer sosiale ulikheter) og som har kontinuitet i tid (Bjøntegård, 2017, s.80).

Generelt beskrives "Vi" felleskapet ved hjelp av positive karakteregenskaper (ibid., s.81) og konstitueres i forhold til innvandrer-kategorien. Innvandrer-kategorien representeres som *folk i nød* eller som *ressurs for samfunnet*, avhengig av den norske sosioøkonomiske konteksten Norge befinner seg i (ibid., s.83).

Bjøntegårds funn er relevante for min undersøkelse fordi disse viser at å bygge et "Vi"-felleskap som fremstilles i positive begreper er en etablert måte å argumentere på i valgkampen i norsk kontekst.

Oppsummert kan det sies at tidligere forskning kartlegger følgende innvandringsrelaterte diskurser: *innvandreren som et problem og annerledes*, en *frishetdiskurs*, en *ansvarsdiskurs*, *samfunnet som et problem*, en *multikulturalisme diskurs*, en *positivsmangfoldsdiskurs*, *innvandreren som en ressurs*, en *dynamisk kulturforståelsediskurs*, en *positiv integreringsdiskurs*, en *problematisk integreringsdiskurs* og en *dynamisk mangfoldsdiskurs* som kan også sees som en *toleransediskurs*. I denne undersøkelse forholder jeg meg til disse etablerte diskursene for å se hvilke diskurser forfatteren reproduserer og hvilke diskurser deklasseres, for på denne måte å vurdere om kronikken kan sees som en åpning til dialog eller ikke.

3. Teori

3.1 Kritisk diskurs analyse

Kritisk diskursanalyse har sitt utspring i *kritisklingvistikk*. Et av kritisklingvistikkenes hovedmål er å beskrive hvordan språk brukes på en ideologisk måte.

De ideologiske aspektene i språkbruk er ofte skjult, og gjennom nærlesing av tekster og lingvistisk analyse, er det mulig å avdekke hvilke ideologier tekster gir uttrykk for (Skrede, 2017, s.20). Selv om det innenfor kritisk lingvistikk er det bevissthet om at språk har reelle sosiale implikasjoner fordi diskurser skaper og opprettholder maktforhold (Machin & Mayr, 2012, i Skrede, 2017, s.20), har denne relasjonen mellom språk og dets sosiale effekter ikke fått oppmerksomhet i kritisklingvistikken, noe som flere teoretikere innen denne tradisjonen anser som en mangel (Fairclough, 1995, i Skrede, 2017, s.21).

Kritisk diskurs analyse er et forsøk på å bøte for denne svakheten, og ambisjonen innenfor denne tradisjonen er ikke bare å beskrive, men også å forklare hvordan ideologier kommer til uttrykk og hvilke interesser disse ideologier kan tenkes å tjene (Skrede, 2017, s.21). Ideologi i diskursanalytisk sammenheng defineres av Fairclough (2003) som: "*representations of aspects of the world which can be shown to contribute to establishing, maintaining and changing social relations of power, domination and exploitation*" (s.9).

Videre er kritisk diskursanalyse opptatt av sosiale problemer (Skrede, 2017, s.22), og å identifisere og kritisere uheldige samfunnsforhold er derfor hovedmålet i denne tradisjonen, noe som oppnås gjennom en systematisk analyse av teksten og av forholdet mellom diskurser og sosiale praksiser (Skrede, 2017, s.23). Jeg anser en medieomtale som den gruppen får i denne kronikken som et problem fordi, som jeg kommer til å vise i oppgavens konklusjonsdel, kan en slik diskursiv representasjon av muslimer ha uønskede konsekvenser for både individer, grupper, men også for majoritetsbefolkningen, og, siden diskursanalyse

er opptatt av sosiale problemer, konkluderer jeg med at diskursanalyse en egnet tilnærming til teksten. Norman Fairclough, professor og lingvist ved Lancaster University i England er ikke interessert kun i språk som system, men også i språk i bruk (Skrede, 2017, s.24), og, på bakgrunn av denne interessen har Fairclough utviklet en tredimensjonell modell for analyse av diskurser hvor metoden er basert på nærlesing av tekster, analyse av diskursive praksiser og analyser av sosiale strukturer (Skrede, 2017, s.29). oppgaven.

3.2 Faircloughs analytisk ramme

I tid reviderer Fairclough sin modell for analyse, og i denne undersøkelse benytter jeg meg av Faircloughs modell som forfatteren presenterer i "*Analysing Discourse*" fra 2003. De tre nivåene for analyse av diskurs er i denne siste utgave kalt for *sosiale begivenheter*, *sosiale praksiser* og *sosiale strukturer*.

A. Sosiale begivenheter.

En sosial begivenhet er en handlingsmulighet som i det sosiale rommet en sosial aktør benytter seg av for å handle ved hjelp av språk (Fairclough, 2003, s.23). Språk er imidlertid kun et av elementene i en sosial begivenhet (ibid., s24).

For å eksemplifisere med undersøkelsens datamateriale, representerer publiseringen av Siv Jensens kronikk den sosiale begivenheten. Samtidig inneholder kronikken og konstitueres ut fra andre elementer: aktører, begivenheter eller relasjoner, og disse kan sees som begivenhetens *sosiale elementer*.

Elementet *språk* kan ikke adskilles fra *sosiale elementer* samtidig som språk er *over-determinert* av sosiale elementer (Althusser & Balibar, 1970, i Fairclough, 2003, s.24).

For å bruke det samme eksempel, er datamaterialet ikke konstituert kun gjennom potensialet språk som struktur gir. I tillegg finnes det andre sosiale elementer som testen trekker på, og disse elementene er avgjørende for hva som er akseptabel eller hensiktsmessig å uttrykke ved hjelp av språk i en gitt situasjon, noe som konkretiseres i måten kronikken kommer til uttrykk på.

Tekster som element av sosiale begivenheter har konsekvenser som er både umiddelbare, som for eksempel endring i holdninger eller verdier, men også langsiktige ved for eksempel å skape identiteter (Fairclough, 2003, s.8).

I denne oppgaven alternerer jeg mellom bruk av begrepene *hendelse* og *begivenhet* som har ulike bruksområder: mens "hendelse" kan brukes om alt som skjer, viser ordet "begivenhet" til det som er verdt å legge merke til (Allern, 2001, s.52).

B. Sosiale strukturer:

Sosiale strukturer er abstrakte størrelser som påvirker samfunnsforhold og disse kan sees som en ramme for handling. Eksempler på sosiale strukturer som Fairclough selv kommer med og som også i mer eller mindre grad er aktuelle for denne undersøkelse, er den *økonomiske strukturen, klassestrukturer, et system av sosiale relasjoner* eller *språk* (Fairclough, 2003, s.23).

Selv språket kan sees både som et element i en sosial begivenhet, men også som en abstrakt struktur. Språk gjør visse ytringer mulige mens andre ytringer ekskluderes (ibid., s.24), og på samme måte som språket, virker alle sosiale strukturene både begrensende og muliggjørende (ibid. s.23). Faircloughs begrep sosiale strukturer er derfor ment til å illustrere samfunnsforhold på makronivå (Skrede, 2017, s.32) som viser en relativ høy grad av stabilitet og som påvirker individets handlinger i hverdagen (ibid. s.33).

Andre konkrete eksempler på det som kan sees som sosiale strukturer i forhold til den sosiale begivenheten *kronikk*, kan være *demokratiet* (som avgjør for eksempel hvem kan publisere en kronikk), *ytringsfriheten* (som avgjør hva som en kronikk kan inneholde) eller *media* (som avgjør hva som en relevant sak eller ikke). Ved å gjøre rede for strukturene som muliggjør den sosiale begivenheten under analyse, foretar jeg samtidig en begrenset samfunnsanalyse også.

C. Sosiale praksiser

Relasjonen mellom hva som strukturelt er mulig (tillat av sosiale strukturer) og hva som konkret skjer (i en sosial begivenhet) er mediert gjennom *sosiale praksiser*. Et eksempel på en sosial praksis som Fairclough selv bruker er undervisning (Fairclough, 2003, s.23).

I sosiale praksiser kontrolleres utvalget av strukturelle muligheter gjennom språk: noen er valgte, andre er bevarte, og andre er valgt bort (Fairclough, 2013,23 s.23-24), og gjennom en artikulering av forskjellige typer elementer (ibid., s.25) i en meningsskapingsprosess (ibid., s.8) konstitueres en diskurs.

Diskurs kan defineres som "*en samling utsagn i en bestemt sosial kontekst - samt skrevne og uskrevne regler for hva som kan og ikke kan sies i konteksten*" (Bergström & Boreus i Bratberg, 2018, s.34). En diskurs kan derfor forstås som et paradigme, men som ikke har hegemonisk status (Bratberg, 2018, s.35). En diskurs forsøkes etablert som totalitær på et samfunnsområde, samtidig som den respektive diskursen er ikke den eneste eksisterende diskurs og den konkurrerer med andre diskurser som til sammen med, former en *diskursorden* (Bratberg, 2018, s.40)

I sosial sammenheng blir flere typer sosiale praksiser koblet sammen (Fairclough, 2017, s.24), og et eksempel på dette kan være den politiske diskursen som gir uttrykk for tidsavhengige gjeldende ideologier.

3.3 Symbolsk makt

Sosiale strukturer er definerende for sosiale praksiser, og en måte sosiale praksiser blir påvirket er ved hjelp av *symbolsk makt* (Bourdieu, 1999, s40).

Symbolsk makt definerer Bourdieu (1999) som makt til å konstituere verden gjennom utsagn om den, og symbolsk makt er samtidig makt som individene makten utøves over ikke er klare over det utøves makt. Dette kan resultere i at disse individene begynner å tro på en viss verdensoppfatning, noe som fører til konkrete handlinger med det resultatet at faktiske endringer oppstår i verden (s.45).

Ulike aktører har ulike forutsetninger til å utøve symbolsk makt, og en egenskap ved en sosial aktør som av andre sosiale aktører oppfattes som verdifull (som for eksempel popularitet), har potensialet til å bli forvandlet til symbolsk makt (ibid., s.61).

Den formen for symbolsk makt som kan tenkes å være mest effektiv, er, på grunn av statens konsentrasjon av symbolsk kapital (ibid., s.62), den som av staten er garantert og delegert til forskjellige aktører (ibid., s.65). I tillegg til sosiale aktører, utøver de sosiale strukturene symbolsk makt i kraft av å være strukturerende (ibid., s.40). Eksempler på strukturer som har potensialet for å utøve symbolsk makt kan være media, kirken eller det politiske systemet.

Bourdieus teori om symbolsk makt finner jeg aktuell i denne undersøkelse fordi symbolsk makt kan ha den effekten av å sikre en grupperings herredømme over en annen, og på denne måten utøves det Bourdieu kaler for "symbolsk vold" (ibid., s.42), noe som i et tilfelle hvor det finnes representasjoner av majoritet-minoritets relasjoner og hvor teksten kan ha ideologiske implikasjoner er verdt å undersøke.

3.4 Retorisk teori

Kritisk diskursanalyse er en sammensatt tilnærming til tekster (Skrede, 2015, s.22) og den kan kombineres med blant annet retorisk analyse (Bratberg, 2018, s.26), noe som jeg også har valgt å gjøre i denne undersøkelse fordi, som Bratberg (2018) viser til, gir analysen av retoriske en tilgang til diskursorden (Bratberg, 2018, s.55)

Retorikk kan defineres som kommunikasjon som har til hensikt overtalelse av tilhørerne (Jørgen Fafner, i

Kjeldsen, 2015, s.18).

For at avsenderen skal overbevise eller overtale mottakeren, har avsenderen til rådighet to typer bevismidler: *de ikke-tekniske bevismidlene*, som eksisterer på forhånd uten retorens intervensjon, og *de tekniske bevismidlene*, det vil si bevismidler som forfatteren selv skaper og som består hovedsakelig av *ethos* (påvirkning gjennom talerens troverdighet), *pathos* (påvirkning gjennom å sette mottakerne i en viss stemning) og *logos* (påvirkning gjennom logiske argumenter) (Kjeldsen, 2015, s.33).

En form for logos argumentasjon er *syllogismene*. En syllogisme er en logisk slutning som består av tre utsagn: *oversetting, undersetning og konklusjon* (ibid., s.170). *Enthymemet* er en retorisk syllogisme, men til forskjell fra syllogismen, trenger ikke enthymemet å ha sanne premisser for å være gyldig: det holder med sannsynlige premisser og ikke alle premisene må gjøres eksplisitte heller (ibid., s.173).

Tradisjonelt har det blitt gjort rede for ethosens tre dimensjoner: *arethe*, som viser til den moralske karakteren, *eunoia*, som betyr velvilje fra avsenderens side og *fronesis*, som betyr forstandighet eller kompetanse (ibid., s.115). En dimensjon ved etos av nyere dato er *autentisitet*, noe som vil si at retoren fremstår som ekte og troverdig (ibid., s.118).

Fra Sokrates har retorikken arvet begrepet *aptum*. Filosofen skilte mellom *intern* og *ekstern aptum*, og mens intern aptum var for Sokrate det passende forhold mellom talens elementer (ibid., s.70), handlet ekstern aptum om graden en ytring er formålstjenlig (ibid., s.71). For å oppnå ekstern aptum er det flere ting som spiller inn, og Cicero, en berømt romersk filosof, skiller mellom avsenderen, saken, uttrykksmåten, mottakeren, og de konkrete omstendighetene (ibid., s.72). Aptum henger tett sammen med *kairos* som er et annet retorisk begrep som betyr å si det rette ord til den rette tiden, det vil si å utnytte de retoriske mulighetene som finnes på et vist tidspunkt (ibid., s.69).

For å være effektiv, bør avsenderens argumentasjon ta utgangspunkt i det avsenderen har til felles med mottakeren. Denne formen for argumentasjon kalles i retorikken for *topoi* eller *topos* og betyr sted (Kjeldsen, 2015, s.151).

3.5 Habermas skille mellom strategiske og kommunikative handling

Ifølge Habermas inndeler de sosiale handlingene i to typer, hvor den ene er kommunikative handlinger, og den andre er av strategiske eller instrumentelle handlinger (Schaefer, Heinze, Rotte & Denke, 2013).

Ut fra en erkjennelse over at egne standpunkter er kritiserbare, er den kommunikative handlingen rettet mot en utvidelse av feles forståelse med det formålet om å dempe konflikter, hvor egen nytte er ikke det primære målet, men likeverdig og maktfritt kommunikasjon mellom deltakere (ibid.).

Den strategiske handlingen har på den andre siden sitt utgangspunkt i et utilitaristisk standpunkt, hvor aktørene er primært interesserte i å oppnå fordelaktige effekter ved hjelp av for eksempel godt planlagt manipulering av de andre aktører (ibid.)

En måte å avgjøre om handlingen kan sees som strategisk eller kommunikativ i den sosiale begivenheten under analyse, er å kartlegge det som kan sees som forsøk på *overtalelse* eller *overbevisning* fra forfatterens side. Gjennom overtalelse påvirkes publikum ved hjelp av argumenter som ikke fører til at publikum selv kan redegjøre for retorens eller eget standpunkt, noe som kan assosieres med den strategiske handlingen. Når publikum er, på den andre siden, overbevist, skjer påvirkningen ved å også tilby publikum argumentene for retorens eller eget standpunkt (Tranøy, 1986, i Ihlen, 2013, s.84), noe som kan assosieres med kommunikative handlinger.

3.6 Ruth Wodaks (2015) kartlegging av høyre populistiske diskurser

Gjennom en diakron undersøkelse av kommunikasjonen høyrepopulistisk partier i Vest Europa benytter seg av for å oppnå elektoral suksess, oppdager Ruth Wodak (2015) noe fellestrekk ved denne type strategisk kommunikasjon. Kronikkens tekst utviser mange trekk ved det som av den overnevnte forfatteren ser som en typisk populistisk diskurs, og forfatterens teoretiske begreper anser jeg derfor som egnet for å svare på delspørsmål to av problemstillingen.

Et første felles strategisk trekk som Wodak oppdager ved alle høyrepopulistisk diskursene er *instrumentaliseringen av en etnisk, religiøs eller språklig gruppe*. Den etniske minoritetsgruppen blir konstruert som farlig for majoritetskulturen, samtidig som gruppen er gjort til en "syndebukk" for sosiale problemer (Wodak, 2015, s.2).

I "de Andres" konstruering som "syndebukk" og/eller fiende, trekker høyrepopulistisk diskurser på stereotypiske forestillinger om minoritetsgruppen (ibid., s.4), og de antagonistiske bildene av "Vi" og "de Andre" konstrueres som regel ved hjelp av følgende feilslutninger, antakelser eller strategier: *homogenitetetsantakelsen*, det vil si forestillingen om at ens nasjon og kultur er homogene, *argumentum ad baculum*, det vil si et krav om at den påståtte homogeniteten er i fare, *forskjellenes strategi*, hvor et klart skille dras mellom grupper for på denne måte automatisk inkludere/ekskludere alle personene som tilhører/ikke tilhører en gruppe, og strategien av *å konstruere seg som enestående*, noe som impliserer

sammenligningens tankefeil som går ut på at fra de påståtte forskjellene, tildeles overlegenhet til egen gruppe (Wodak, 2015, s.55).

Begrepet "den Andre" stammer opprinnelig fra Edward Said som i sin studie "*Orientalisme*" fra 1983 som tematiser konstruksjoner av fjerne kulturer i litteratur, kunst og akademia på Vestens premisser som annerledes enn den vestlige kulturen med det formålet om å rettferdiggjøre europeisk imperialisme (Bratberg, 2018, s.43), og i denne undersøkelse bruker jeg begrepet "de Andre" for å vise hvordan den muslimske minoriteten konstrueres som forskjellig fra forfatterens "Vi"-felleskap.

Et annet felles trekk ved høyrepopulistisk kommunikasjonen er det som forfatteren kaller for *arrogant ignorans* ("*the arroganse of ignoranse*" i den originale teksten) (ibid., s.2), noe som innebærer at komplekse samfunnsforhold forklares gjennom appell til velgernes sunnfornuft, mens alternative komplekse og intellektualistiske forklaringer blir deklasserte (ibid., s.2). Enkelte forklaringer resulterer videre i enkelte løsninger som tilbys som regel av en *politisk helt* som pendler mellom rollen som beskytter og autoritær (fars) figur (ibid., s.67).

Et tredje fellestrekk er legitimering av ens eget syn på verden gjennom moralske evalueringer og *mythopoesis*, det vil si legitimering ved hjelp av narrativer (ibid., s.6). Disse narrative konstrueres ved hjelp av flere topos, hvor det ene er *heltetoposet* ("*the topos of saviour*" i originalteksten) som er basert på følgende argumentasjonsskjemaet: "*If Danger is to be expected because X and if A has saved us in the past, then A will be able to save us again*" (Wodak og Forchtner, 2014, i Wodak, 2015, s.10).

Andre innholdsmessige topos som er spesifikke for høyrepopulistiske diskurser er *fryktens topos* (hvis det finnes trusler, så må det gjøres noe med disse), *tallenes topos* (hvis tallmessige forhold støtter et visst synspunkt, bør en viss handling foretas/ ikke foretas), *historiens topos* (hvis en handling har hatt visse konsekvenser, burde en lik handling ha samme konsekvenser), *virkelighetens topos* (hvis virkeligheten ser ut på en viss måte, bør en spesifikk handling foretas) eller *folkets topos* (fordi folket er mot/imot en viss handling, bør handlingen forbyes eller fremmes) (Wodak, 2015, s.53).

Andre vanlige strategier som høyrepopulistiske diskurser kan ta i bruk er *tostegsfornektelsesstrategien*, hvor det først antas at det finnes fordommer, for deretter å argumentere at ens egen kritikk er objektiv, basert på fakta og derfor fornuftig (ibid., s.59), og *ofre-fornærmer strategien*, hvor ofret er konstruert til en fornærmer (ibid., s.67).

Ifølge Ruth Wodak skaper høyrepopulister bevisst og med intensjon medieskandaler ved å bryte med allment aksepterte normer, noe som "tvinger" media i en ond sirkel: dekkes ikke skandalen, blir media

anklaget av favorittisme; omtales skandalen i media, blir handlingen reproduert. Dette utløser en forutsigbar dynamikk som gjør at høyrepopulistiske partier kan fortsette med å sette agenda (ibid., s.19), og Wodak skisserer følgende mønstre som lingvisten kaller for "*the right wing populist perpetuum mobile*", og som i denne oppgave er oversatt til *evighetsmaskinen*. Det helle starter med en skandale i form av for eksempel et kontroversielt bilde. Når normbruddet blir kritisert av opposisjonen, blir den offensive meningen fornektet, bortforklart og/eller assosiert med helt andre fenomener gjennom ambivalente forklaringer. Deretter, på grunn av kritikk fra opposisjonen, gjør den høyrepopulistiske politikeren seg selv til en ofre og begivenheten er overdramatisert. Den kontroversielle ytringen forsvarer videre ved å vise til ytringsfriheten, noe som rettferdiggjør andre ytterlige kontroversielle ytringer. Videre blir anklagelsene brukt for å angripe opposisjonens kritikk, og når det anklagede endelig får en sjanse for å forklare seg selv, blir en ny skandale lansert. Endelig kan en pseudo-unnskyldning preget av ambivalens følge, og det helle blir gjentatt ved hjelp av en ny skandale (Wodak, 2015, s.19-20).

Til de ovenfor bestemte typer argumentasjon og strategier, bidrar også forståelsesrammene som dannes, det vil si fremstillinger av begivenheter og personer som støtter det høyrepopulistiske argumentasjonen, og i fortsettingen viser jeg til hvordan disse rammene dannes.

3.7 Forståelsesrammer

Media virkelighetsrepresentasjoner er sosiale konstruksjoner hvor en viss innramming gir en bestemt vinkling på innholdet (Haugseth, 2013, s.89). Ifølge Hallahan (1999) kan *forståelsesrammer* ("*framing*" i den originale tekst) være et nyttig paradigme for å avdekke den strategiske produksjonen av PR budskaper. Ved å kombinere dette paradigmet med retorisk teori, kan forskeren avdekke hvordan forståelsesrammer aktivt konstrueres i de tilfellene hvor hensikten er å påvirke interessentene (Hallahan, 1999, s.205).

Hallahan (1999) differensierer mellom syv måter teksten kan skape forståelsesrammer på, og disse er innramming av *situasjoner, egenskaper, valgalternativer, handlinger, problemer, ansvar* og av (journalistiske) *nyheter* (s.209).

Innramming av *situasjoner* handler om å gjøre ens egen definisjon av en situasjon som gjeldende (Hallahan, 1999, s.221).

Innramming av *egenskaper* realiseres gjennom et fokus på aktørenes egenskaper ved hjelp av ekvivalenser og differensieringer, avhengig av hva som støtter budskapet (Hallahan, 1999, s.212).

Innramming av *risikable valg* handler om formidlingen av (vanligvis to) alternativer som leseren, under

omstendigheter preget av usikkerhet og risiko, kan velge fra (Hallahan, 1999, s.214).

Med innramming av *handlinger* er hensikten påvirkning av kollektive handlinger, og i dette tilfellet er ikke individuelle valg en del av bildet og fokuset er på eksklusivt på kollektive valg (Hallahan, 1999, s.215). Tekstuell kan dette realiseres gjennom en *positiv ramme*, hvor fokuset er på hva som er nødvendig for å oppnå et mål, eller gjennom en *negativ ramme*, hvor det vedlegges hva som skal til for å unngå uønskede konsekvenser (Levin, Schneider & Gaeth, 1998, i Hallahan, 1999, s.216).

Innramming av *saker* forutsetter tolkninger av den sosiale virkeligheten (Hallahan, 1999, s.217) og mulighetene her er blant annet *diagnostisk innramming*, det vil si identifisering og begivenheter eller aspekter ved det sosiale livet som problematiske, *prognostisk innramming* som foreslår løsninger på det identifiserte problemet (Snow & Benford, 1986, i Hallahan, 1999, s.218-219) og *motivasjonell innramming* som oppmuntret til den ønskete handlingen (ibid., s.219).

Ansvarsinnramming innebærer at ansvar for det sosiale problemet tilskrives enten aktører eller omstendighetene (Kelley, 1967, i Hallahan, 1999, s.219).

Endelig er *innrammingen av nyheter* et forsøk på å forklare komplekse samfunnsmessige fenomener i familiær og kulturvennlig ordbruk (Hallahan, 1999, s.221).

3.8 Nyhetskriterier

Johan Galtung og Marie Holmboe Ruge (1965) kommer frem til flere felles kriterier for publisering av nyheter i mediemarkedet (Allern, 2001, s.58). Disse nyhetskriteriene finner jeg relevante i denne undersøkelse fordi, ved hjelp av disse, kan jeg vurdere om kronikken kan sees som informasjonssubsidie og på denne måten som en strategisk handling.

Det første kriteriet kaller de overnevnte medieteoretikerne til *frekvens*, det vil si prioriteringen punkthendelser foran trender og prosesser (ibid.) hvor sakene presenteres som regel adskilte fra strukturene som er med på å skape problemet.

Det andre er *terskel* og handler om at en begivenhet må ha et visst omfang før den vurderes som en nyhet.

Den tredje kriterier er *utvedydighet*, det vil si at hendelsene bør være entydige og enkelt å tolke av publikum. Den fjerde kriterium er *meningsfulhet*, noe som vil si at hendelsen er relevant på det kulturområdet mediene opererer. Den femte er *samsvar*, noe som betyr at nyheten bør inneholde lett gjenkjennelige typer hendelser. Det sjette er *overraskelseskraft*, noe som innebærer at, samtidig som nyheten bør handle om et velkjent fenomen eller begivenhet, bør denne komme uventet. Den syvende kriterium er *kontinuitet*, noe som forutsetter at en begivenhet er blitt til en del av mediabildet før den skal prioriteres videre. Den åttende kriterium er *komposisjon*, og handler om balansen mellom interne og

eksterne nyheter en redaksjon har til rådighet, og den niende kriterium er at nyheten bør helst handle om *elitenasjoner*. Den tiende kriterium er at nyheten skal først og fremst handle om personer, og den ellefte er at nyhetene bør helst knyttes til elitepersoner. Det siste kriterium er at hendelsene/begivenhetene som representeres bør oppfattes som negative (Galtung & Ruge, 1965, i Allern, 2001, s.58).

3.9 Identitetspolitikk

Siv Jensens kronikken handler i like stor grad om "de Andre" som om "Vi"-felleskapet, noe som tyder på at begivenheten også kan tolkes som identitetspolitikk. Identitetspolitikk handler om identitetskonstruksjon gjennom produksjon og vedlikehold av etniske kontraster baserte på klassifiseringer (Eriksen, 2010, s.280).

Thomas Hylland Eriksen (2010) identifiserer flere felles trekk ved identitetspolitikk som sosial praksis, hvor det første er *overkommunisering av ytre etniske og kulturelle grenser*, samtidig som interne forskjeller innen gruppen underkommuniseres (s.279). Det andre fellestrekk er at historier blir tolket på en slik måte at "Vi"-felleskapet fremstår som uskyldige ofre. Et tredje felles trekk er *overkommuniseringen av kulturell kontinuitet og "renhet"*. Et fjerde trekk er *demoniseringen av utenforstående* i situasjoner hvor dette oppleves som nødvendig for å styrke gruppens indre felleskap. Et femte trekk er *advarsel mot kryssende lojalitetsbånd og konflikter*. Et siste felles trekk som Eriksen (2010) finner ved identitetspolitikkpraksisen er *gjenoppfinnelsen av kulturelle helter fra fortiden* (s.279).

Som Bjøntegårds (2007) viser til, er "Vi"-felleskapet som beskrives ved hjelp av positive begreper (s.83) et vanlig utgangspunkt å argumentere fra i norsk innvandringspolitikk (s.80). Siden dette er et trekk ved politisk argumentasjon, kan en avklaring om av kronikken kan sees som identitetspolitikk praksis eller ikke bidra til en videre avklaring om begivenheten kan sees som et tilfelle av strategisk eller kommunikativ handling, samtidig som en slik avklaring kan illustrere hvilke ideologier kommer til uttrykk i kronikken.

3.10 Stigma

Stigma oppstår når en egenskap (stigmata) ved en sosial aktør gjøres relevant i relasjoner mellom individer, noe som oppnås gjennom en stereotypisk kategorisering (Goffman, 2009, s.45). Stereotyper kan kort defineres som forenklede beskrivelser av antatte kulturelle trekk (Eriksen & Sajjad, 2015, s.56) Siden forfatteren gjør visse karakteristika ved den muslimske gruppen relevante i sin kronikk, anser jeg derfor stigmatteori som relevant for denne undersøkelse.

For Goffman (1999) finnes det tre typer stigma, hvor den ene, som jeg ser som relevant i forhold til denne

masteroppgaven, er basert på det samfunnsforskeren kaller for *stamme stigmata*: rase, nasjon og religion. Det som er spesielt ved denne type stigmatisering, er at den overføres fra en generasjon til en annen og stigmata er antatt til å gjelde alle gruppens medlemmer i samme grad (ibid., s.45).

4. Metode

Metoden som jeg benytter for å svare på problemstilling er *kvalitativ* og består av *tekst analyse*, og, for å være mer presist, av diskursanalyse kombinert med retorisk analyse.

4.1. Kvalitativ forskning

I forskning er det vanlig å skille mellom *kvantitativ* og *kvalitativ* metode. Det finnes flere forskjeller mellom kvantitative og kvalitative metoder og et av disse er at, mens i den første type er fokuset på å teste hypoteser og/eller sammenhenger, sikter forskeren med kvalitative metoder mot å gerere hypoteser som eventuelt kan verifiseres gjennom kvantitativ forskning. Følgende assosieres den kvantitative metoden med en *deduktiv* type forskning (det vil si at forskeren tar utgangspunkt i en hypotese eller teori for å finne ut hvordan situasjonen er i praksis), mens kvalitative metoder er stort sett induktive (ut fra empiriske data kommer forskeren til en eller flere konklusjoner som kan eventuelt testes gjennom kvantitative metoder) (Ryen, 2017, s.29).

Problemstillingen for denne undersøkelse er "*Hvilke kommunikative motiver kan Siv Jensens VG-kronikk om «snikislamisering» publisert den 2. september 2019 tenkes å tjene, og hvilke ideologiske aspekter gir teksten uttrykk for?*". Forskningsspørsmålene denne problemstilling inneholder gjør at jeg må lette etter svar ved det unike i teksten, og ambisjonen kan ikke være større enn å finne noe relevant om akkurat denne sosiale begivenheten i sin kontekst, noe som foreskriver en *ideografisk* undersøkelse, hvor fokuset er på den individuelle og enkeltstående ved fenomenet under analyse (Ryen, 2017, s.30), en type undersøkelse som står i kontrast til en *nomotetisk* undersøkelser, hvor fokuset er på lovmessigheter og på generelle kausale forbindelser (ibid.) og noe som assosieres med kvantitative undersøkelser. Ut fra de overnevnte forholdene konkluderer jeg med at en intensiv undersøkelse, hvor det kartlegges en stor antall egenskaper ved få enheter (Østbye et al., 2017, s.270) basert på tekst- og kontekstanalyse er best egnet til å svare på problemstillingen.

At jeg velger å utføre en kvalitativ undersøkelse på et empirisk materiale, betyr imidlertid ikke at jeg er nødt til å forholde meg til *induktive slutninger*, noe som ikke (helt) er mulig når man på forhånd har lest tidligere forskning på feltet og når man er påvirket av teorien. Dette bekreftes av Østbye et al. (2017), som viser at i tekstanalyse er det en tett koplning mellom teori og analytisk prosedyre av datamaterialet (s.62).

I analyseprosessen tar jeg derfor utgangspunkt i empirien som jeg tolker ved hjelp av en del forhåndsbestemt teori, det vil si Faircloughs rammeverk for lingvistisk analyse, samtidig som empirien "krever" nye teoretiske perspektiver. Tilnærmingen til datamaterialet er derfor *abduktivt*, noe som kan beskrives som pendling mellom teori og empiri, og, som Anne Ryen (2017) viser til, kan abduksjon sammenlignes induksjon i det forskeren jobber med empiri, samtidig som det deduktive elementet preger sterkt slutningene på grunn av at teoretiske forestillinger "farger" forskerens syn på materialet (s.20).

4.2 Tekst analyse

Innenfor kvalitativ forskning er *tekstanalyse* en generell betegnelse på forskjellige tilnærminger til tekster. Avhengig av forskerens kunnskaps- og faglige interesser, kan tekster analyseres ved hjelp av hermeneutisk, retorisk, semiotisk eller fortellingsteori (Østbye et al., 2017, s.62).

Hermeneutikk handler om å se delene i lys av helheten og målet med en hermeneutisk tilnærming er avdekke en dypere meningsinnhold enn det som åpenbart teksten gir uttrykk for (Thagaard, 2010, s.39), for på denne måten å kunne gi en "tykk" beskrivelse av teksten (Geertz, 1973, i Thagaard, 2010, s.39). I det hermeneutikken har som formål å avdekke tekstens mening, ser jeg en hermeneutisk tilnærming til teksten som kompatibel med en diskursanalytisk tilnærming hvor målet også er avdekke hvordan og hvorfor en tekst er produsert (Skrede, 2017, s.21).

4.3. Diskurs analyse som metode og dens begrensninger

Innenfor det teoretiske diskursive feltet, skiller Norman Fairclough (2003) mellom diskursanalytiske tilnærminger som inkluderer detaljert analyse av tekster på den ene side, og tilnærminger som hovedsakelig forholder seg til historiske og samfunnsmessige forhold og som ikke inkluderer detaljerte analyser av tekster på den andre siden. Deretter argumenterer Fairclough for at skillet er ugunstig hovedsakelig fordi det som begge disse tradisjonene har til felles, er et forhold til teksten, en felles interesse for forholdet mellom språk og samfunn og et felles syn på språket som styrende for våre handlinger (Fairclough, 2013, s.2-3).

Som Fairclough viser til, har tekstanalysen som del av den diskursanalytiske metoden sine begrensninger. En av disse er at de kausale effektene tekstene kan tenkes å ha, samt meningsskapingprosessen og de ideologiske effektene, ikke kan påvises gjennom tolkning av teksten alene (Fairclough, 2013, s.13). Dette gjør at mine ambisjoner med denne undersøkelse ikke kan være større enn det metoden tillater, og kausale effekter av diskurser har ikke kan inngå i undersøkelsen som forklaringer fordi dette krever blant annet en annen type undersøkelse, som for eksempel resepsjonsundersøkelser (ibid., s.13).

4.4 Mitt vitenskapeligstandpunkt

Som sagt er denne undersøkelse basert på en diskursanalytisk tilnærming til teksten, og i det jeg benytter meg av kritisk diskursanalyse som metode, forplikter jeg meg samtidig til det vitenskapelige fundamentet denne tradisjonen er bygget på, nemlig *sosial konstruktivisme*.

Som Jørgensen og Philips (1999) viser til, bygger sosial konstruktivisme på fire antakelser. Den første er at kunnskapen om verden får individet gjennom måten å kategorisere verden på, noe som betyr at denne kunnskapen ikke kan beregnes som absolutt sannhet (ibid., s.13). Den andre er at individets kunnskap om verden er betinget av den kulturelle og historiske konteksten det lever i og derfor skiftende. Videre skapes kunnskapen om verden gjennom de sosiale relasjoner og prosesser mennesket inngår i, og sist, de forskjellige verdensbilde som sosiale aktørene tilegner seg gjennom samhandling er avgjørende for utfallet forskjellige handlinger har (ibid., .14).

4.5 Valg av materiale

Som Skrede (2017) viser til, foretrekker de fleste som arbeider innenfor den kritiskdiskursanalytiske tradisjonen naturlig forekommende data som empiri (s.21) noe som også gjelder for denne undersøkelse. I utgangspunktet er valget av empirisk materiale relativt enkelt: jeg ønsker å finne ut svar på om Siv Jensens kronikk er en strategisk politisk handling eller om politikerens hensikt er å varsle om samfunnsproblemer, noe som gjør det naturlig å lete etter svar i kronikkens tekst.

Videre vil jeg tolke begivenheten i sin kontekst, og dette innebærer at jeg må studere flere kilder. På dette punktet blir jeg konfrontert med det første valget angående empirisk materiale, og en mulighet for å gjøre rede for tekstens kontekst er å undersøke *intertekstuelle kjeder* (Østbye et al., 2017, s127). Jeg følger derfor de representerte begivenhetene (for eksempel kronprinsens besøk på Islamic Center) for å finne ut hvilke elementer av begivenhetene forfatteren trekker på, hvordan disse er representert i teksten og hvilke elementer som mangler i representasjonen.

Ifølge Østbye et al. (2017) er det to grunnleggende forhold som må vurderes i valg av kilder, hvor det første er om materialet er ekte og den andre er om materialet har blitt endret siden første gang den ble produsert (s.41). Jeg verifiserer derfor om informasjonen er korrekt ved å lese andre avisartikler om samme tema, om informasjonen er oppdatert eller om den bekreftes i andre oppdaterte avisartikler.

4.6 Fremgangsmåten

For å gripe meningen, må forskeren analysere språket (Bratberg, 2018, s.39). Jeg begynner derfor med en detaljert lingvistisk tekstanalyse, og for å analysere teksten benytter jeg meg av Faircloughs (2003) veiledende modell for systematisk analyse av tekster (s.191-194).

Jeg begynner med å inndele teksten i avsnitt og avsnittene i setninger. Inndelingen er min egen og har det formålet om å kunne jobbe intensivt med deler av teksten om gangen.

Videre identifiserer jeg hvilke relasjoner setningene står i forhold til hverandre og hvordan mening skapes gjennom disse relasjonene (av for eksempel kausalitet, additivitet, etc.), samtidig som jeg identifiserer hva slags funksjon setningene har, det vil si om det er kunnskaps- eller aktivitetsutveksling setningene formidler.

Jeg analyserer tekstens kontekst og andre sosiale begivenheter og hendelser teksten er knyttet til, som for eksempel kronprinsens besøk til Islamic Centre. Videre avklarer jeg tekstens genretilhørighet og jeg avklarer også hvordan teksten trekker på genren den hører til.

Etter det identifiserer jeg hvordan forfatteren åpner til dialog gjennom en lukking til, vektlegging av, eller forsøk til å redusere forskjeller i det som gjelder kontroversielle temaer.

Jeg kartlegger åpningen for andre diskurser og stemmer, samtidig som jeg avklarer forfatterens rangering av stemmer.

Jeg foretar en kartlegging av antakelser for å finne ut om disse kan sees som ideologiske, samtidig som jeg analyserer forfatterens antakelser om hva som er ønskelig eller ikke.

Jeg analyserer hvilken type utveksling setningene tilbyr (kunnskaps- eller aktivitetsutveksling) og hvilken funksjon disse har.

Jeg foretar en kartlegging av diskursene teksten inneholder. Jeg analyserer forfatterens forpliktelse til sannhet gjennom å vurdere graden av epistemisk og deontisk modalitet. Jeg analyserer også hvordan andre sosiale begivenheter er representert i teksten.

Jeg avdekker hvordan, ved hjelp av de retoriske begrepene som jeg har presentert i teori delen, forståelsesrammene dannes og hvilken potensial teksten har for å påvirke.

Analyseprosessen er ikke lineær, noe som gjør at i oppgaven presenterer jeg ikke analysen i rekkefølgen beskrevet ovenfor.

En komplett liste av analytiske kategorier som jeg anvender i denne undersøkelse finnes det lagt ved masteroppgaven som Vedlegg 2.

4.7 Undersøkelsens troverdighet og etiske aspekter

Begrepene validitet og reliabilitet er tradisjonelle positivistiske kvalitetskriterier som ut fra et konstruktivistisk standpunkt, i liten grad sees som relevante og er til og med kontesterte (Ryen, 2017, s.176). Anne Ryen (2017) argumenter imidlertid for disse kvalitetskriteriene som aktuelle kriterier for all slags kvalitativ forskning, ikke nødvendigvis fordi disse alltid er relevante, men fordi forskningens kvalitet heves når disse kvalitetskriteriene fungerer som idealer forskeren streber etter (s.27).

Reliabilitet handler blant annet om en annen forsker kan komme til det samme resultatene ved å bruke det samme metodene (Thagaard, 2009, s.198).

I denne undersøkelse er datamaterialet lagt til som Vedlegg 1. På denne måten er teksten tilgjengelig for leseren og, i tillegg, er kronikken per dags dato (17.10.19) fortsatt tilgjengelig på VGs sine sider. Når man benytter seg av sekundær data (noe som kronikkens tekst er), er en mulig innvending som kvalitativ forskning kan møte, nemlig at i mange tilfeller presenterer forskeren kun deler av datamaterialet (Ryen, 2017, s.20), ikke aktuell for denne undersøkelsens tilfelle.

Videre gir jeg i analysedelen klare signaler på hva som er data, hva som er teori og hva som er min tolkning av data. I tillegg beskriver jeg i denne oppgaven fremgangsmåten, og de analytiske kategoriene som jeg bruker i analysen finner leseren, som sagt, som Vedlegg 2 ved denne undersøkelsen.

Til sist, handler reliabilitet også om forskningen er utført på en pålitelig måte og om den vekker tillit (Ryen, 2017, s.20). På grunn av dette, selv om begivenhetens og andres sosiale begivenheters analyse representerer min tolkning, er jeg tydelig på hva som er grunnlaget for konklusjonene jeg kommer til. Samtidig innser jeg at, i det jeg tilnærmer meg teksten på en hermeneutisk måte, kan andre komme til andre konklusjoner ut fra det samme empirien fordi, noe som skjer fordi en runde med tolkning leder til nye tolkninger, noe som ikke gir et endelig svar (Bratberg, 2018, s.38).

På den andre siden, er jeg klar over at min undersøkelse ikke er uten forskjellige typer påvirkninger fordi forskningen inne diskursanalyse er like mye påvirket av sosiale, kulturelle, økonomiske og politiske forhold som diskursene forskeren analyserer (Wodak & Meyer, 2009, i Skrede, 2017, s.160).

Jeg har allerede nevnt at jeg har innvandringsbakgrunn, noe som gjør at jeg alltid har hatt en tendens til å identifisere med "den Andre" og denne teksten er ikke et unntak, og videre ønsker jeg også å avklare mitt politiskstandpunkt, fordi dette kan også være en påvirkningsfaktor: apolitisk, men med en tendens til å identifisere meg med venstresidens idealer. Å være objektiv er derfor noe jeg streber etter, og i hvilken grad jeg klarer å være objektiv, er opp til leseren å bedømme.

Til sist er alt tekstanalyse uunngåelig selektiv fordi forskeren velger å stille visse forskning spørsmål til en sosial begivenhet fremfor andre spørsmål (Fairclough, 2003, s.14). Valg av tema for denne undersøkelse er basert på min faglige interesse og derfor har jeg visse forutsetninger som er et resultat av tidligere studier som jeg har tatt ved Universitet i Agder, som for eksempel "Norsk som andrespråk og kulturkunnskap", en studie som tematiserer relasjonen mellom majoritets- og minoritetsbefolkningen i norsk kontekst. Disse studiene påvirker valg av teori i denne undersøkelse, og teorien jeg bruker uunngåelig bidrar til vise konklusjoner som jeg kommer til.

Validitet handler om resultatene av et forskningsprosjekt er representative for fenomenet som beskrives

eller ikke (Thagaard, 2009, s.201), og det er vanlig å skille mellom intern og ekstern validitet. *Intern validitet* refererer til graden av nøyaktighet årsaksforklaringer støttes i analysen (Seale, 1999, i Ryen, 2017, s.178), mens ekstern validitet handler om graden undersøkelsens funn kan gjelde i andre kontekster (Ryen, 2017, s.179).

I det som gjelder intern validitet, er denne undersøkelse basert på en abduktiv tilnærming til teksten, hvor jeg veksler mellom teori og materiale på den ene siden, og deler og helhet på den andre siden. En undersøkelse basert på en abduktiv tilnærming produserer ikke sikker kunnskap, men resultatene forskeren kommer til, kan sees som kvalifiserte antakelser om den virkelighetens som undersøkelsen prøver å beskrive (Hitching & Veum, 2011, s.19). Ambisjonen med denne undersøkelse er derfor begrenset til å fortolke og forstå teksten, og forklaringer gis i den grad undertegnede ser disse nødvendige for å forstå hvordan mening skapes i teksten.

Når det kommer om ekstern validitet eller potensialet for generalisering, viser Anne Ryen at lovmessigheter i samfunnsvitenskapen er ikke mulig på samme måte som i naturvitenskapen (Ryen, 2017, s.31). Videre er ikke målet i en diskursanalyse å vise hvordan verden er, men hvordan den blir konstruert som "sant" (Bratberg, 2018, s.61). Samtidig har denne undersøkelse i det som gjelder reliabilitet, et problem som er felles til alle sosialkonstruktivistiske tilganger: forskeren kan ikke argumentere for at sin egen representasjon av verden er mer "sant" enn representasjonene som forskeren studerer (Jørgensen & Philips, 1999, s.23)

Anne Ryen (2017) inndeler de etiske utfordringene som en forsker kan konfrontere seg med i kvalitativ forskning i to typer: dilemmaer knyttet til relasjonen forskeren har med informantene og representasjonsdilemmaer, det vil si det forskeren velger å presentere i forskningsrapporten (s.206). Siden undersøkelsen er basert på allerede foreliggende materiale og ikke på egenprodusert empiri, er den første type dilemma ikke aktuell. Den andre type utfordring er imidlertid aktuell fordi i analyseprosessen velger jeg det som jeg ser som relevant for å svare på problemstillingen, og på denne måten konstruerer jeg selv en representasjon av virkeligheten som kan være i uoverensstemmelse forfatterens egen.

Som Møller (2019) viser til, enhver problematisering av minoritetsgruppene i offentligheten bidrar til å opprettholde en grense mellom disse og majoritetsbefolkningen (s.40). Et annet etiske dilemma er derfor tematiseringen av disse relasjonene, noe som i seg selv kan være med på å gjøre skade for den marginaliserte gruppen.

5. Analyse

5.1 Analyse av den sosiale begivenheten

5.1.1 Genretilhørighet og tekstorganisering

En av utfordringene i å analysere tekstens genre er ifølge Fairclough (2003) de forskjellige nivåer av abstraksjon begrepet "genre" kan defineres på (s.68). I denne undersøkelse forholder jeg meg til det mest konkrete nivået for genreklassifisering, det vil si til den konkrete genre teksten hører til med det formålet om å finne ut hvordan teksten trekker på genrens affordanser, det vil si begrensninger og muligheter en genre setter eller tilbyr for handling (Siapera, 2018, s.97).

Som også navnet åpenbart opplyser, hører en kronikk til den journalistiske genren *kronikk*.

Forfatteren beskriver et tilstedeværende problem som Siv Jensen skal ha først identifisert i 2019 ("snikislamisering") og et problem som ifølge forfatteren er på nytt aktuelt.

Å begynne med en henvisning til et aktuelt fenomen i innledningsdelen som vanligvis består av tre til fem korte setninger, er et typisk trekk ved genren (Lindholm, 2016), noe som også er tilfellet for kronikken under analyse. Magne Lindholm (2016) kaller dette introduserende avsnittet for *anslaget*, og formålet med anslaget er å illustrere (det ene) hovedpoenget med kronikken (ibid).

Videre introduseres leseren for to begivenheter, hvor den første er Irans utenriksminister i Norge og den andre er kronprinsens besøk på Islamic Centre. Det som begge disse to tilfellene har til felles, er at personer muslimsk religiøs tilhørighet ikke håndhilser på personer av mottatt kjønn. I begge tilfellene tar forfatteren stilling til personenes handlinger og beskriver forholdene som uakseptable.

Representasjonen av disse to begivenhetene utgjør til sammen det Lindholm (2016) beskriver som *den faglige ankret* i en kronikk, og i denne delen av kronikken presenteres vanligvis argumentene for anslagets hovedpoeng (Lindholm, 2016). Følgelig kan de to begivenhetene sees som (hoved)argumentene for forfatterens "snikislamiseringstese".

I fortsettelsen argumenter forfatteren ved hjelp av to konkrete hendelser: hvor en student nekter å servere mat som inneholder grisekjøtt, og hvor en mannlig lærervikar håndhilser ikke på sine kvinnelige kollegaer, og en av mer abstrakt art, om bruk av hijab. Forfatteren tar stilling til begivenhetenes utfall, åpner for andre oppfatninger angående dette tema, for deretter å argumentere på nytt for sitt standpunkt. Denne delen av teksten kan sees ses som kronikkens *diskusjonsdel*. Diskusjonsdelen er som regel kronikkens hoveddel hvor saken drøftes, flere eksempler trekkes inn, politikere kritiseres og tiltak foreslås

(Lindholm, 2016). I denne delen av teksten finnes flere eksempler på de overnevnte aspektene, og et eksempel på drøfting kan være forfatterens deliberasjon rundt religionsfrihet. For å illustrere kronikkens poeng trekker kronikkforfatteren flere eksempler inn, hvor det ene er studentens tilfelle og det andre er lærervikarens sak. Videre kritiserer forfatteren Hanne Bjurstrøm (AP) og endelig foreslås det et tiltak, nemlig forbudt av "*barnehjaben*".

Til slutt representerer forfatteren en konkret handling (forfatterens oldemor "*som skal ha vært den første kvinne som tok i bruk sykkel og bukseskjørt i Drammen*") som settes i en abstrakt forståelsesramme (kampen for likestilling). Forfatteren konkluderer med at *religiøse særkrav* og *likestilling* er to verdier på kollisjonskurs, noe som er et gjennomgående motiv i kronikken og som samtidig kan sees som kronikkens *avsluttende konklusjon*.

For at en kronikk skal være vellykket, foreslår Lindholm (2016) at konklusjonen skal være kort og tydelig, og for å maksimere konklusjonens effekt skal denne kobles med anslaget (ibid.).

I denne kronikkens tilfelle kan det ikke sies at konklusjonen er enten kort eller tydelig, men i det store er kronikken representativ for genren den hører til, og, i det forfatteren ser ut til å åpne for debatt rundt det som fremstilles som et samfunnsproblem, kan kronikken vurderes som en form for *kommunikativ handling*, samtidig som patos elementet forfatteren avslutter kronikken med (oldemor Betsy) peker mot kronikkens strategiske formål. I fortsettelsen avklarer jeg om teksten har typiske karakteristika ved en politisk kronikk.

En politisk kronikk skal innholdsmessig gi innsikt i argumentene bak politikken som føres (Nilsen, 2014). Det er flere elementer i Siv Jensens kronikk som peker mot at denne er politisert. Et eksempel kan være referansen til "*venstresiden*" som "*med jevne mellomrom*" har kritisert forfatteren, et annet kan være kritikken rettet mot Oslo kommune som publiserte et bilde som inneholdt en jente med hijab "*som det var en normal skole situasjon*", og et tredje kritikken mot Hanne Bjurstrøm som er plassert på politikkens venstre siden (AP).

Videre gir den politiske kronikken en mulighet til forfatteren for å tilpasse budskapet avisens profil og målgruppe, og på denne måten fungerer avisen som et effektivt talerør for politikken (Nielsen, 2014). I det som gjelder avisens profil, er VG en av de fremste representantene på aviser som i norsk kontekst driver med *populistisk journalistikk* (Allern, 2002, s.25). Populistisk journalistikk er kjennetegnet ved en direkte appell til personlige erfaringer og følelser som danner grunnlaget for forståelsen av samfunnsfenomener. Denne typer aviser henvender seg til et vidt publikumsspekter ved å trekke på et vidt

repertoar av presseideologier (det vil si gjennom mangel på klar definert profil) og gjennom sitt underholdningspreg (ibid., s. 24).

I det som gjelder partiet som Siv Jensen representerer (det vil si Frp) har den blitt definert blant annet som en "politisk kameleon" på grunn av partiets henvendelser til et vidt velgerspektrum avhengig av hva konteksten foreskriver (Holberg, 2006, i Jupskås, 2009, s.52), noe som gir grunnlag til å vurdere at det er en overenstemmelse mellom hvem som kan være FrPs stemmegivere og VGs lesere, og, tatt i betraktning VGs viktige posisjon i den norske offentligheten (Allern, 2002, s. 24), finnes det grunnlag til å vurdere VG som en viktig strategisk kommunikasjonskanal for FrPs politiske agenda.

Kronikken som politisk kommunikasjon er en måte å nå velgerne som leser avisen (Nielsen, 2014), men ifølge forfatteren, er motivasjonen for å skrive kronikken de to begivenhetene som foregikk samme dag (Irans utenriksminister besøk i Norge og kronprinsens besøk på Islamic Centre), noe som bekrefter Linholms (2007) kriterier for publisering av en kronikk som argumenterer for at temaet må som regel knyttes til et aktuelt emne. Samtidig er kronikkens emne innvandringsrelatert, et emne som FrP har gjennom tiden fått et "sakseierskap" til (Jupskås, 2009, s.74). Derfor kan det være fristende å trekke den konklusjonene at kronikken er strategisk kommunikasjon i forbindelse med valgkampen 2019, samtidig som for en slik konklusjon finnes det ennå ikke belegg for.

Idet som gjelder formen i den politiske kronikken, er ifølge Nilsen (2014) vanlig at den politiske kronikken inneholder personlige ytringer gjennomsyret av politisk argumentasjon (Nilsen, 2014). Eksempel på personlige ytringer i denne teksten er det mange av ("*selv om jeg mener*", "*jeg vil forsvare*"), men for å avgjøre om denne kronikken er politisk eller ikke, er det politiske argumentasjon som er avgjørende.

Som allerede nevnt, har kronikken undertoner av politisk budskap, og et eksempel er representasjonen av "*venstresiden*" som forfatteren posisjonerer seg tydelig i forhold til, mens et annet er kritikken rettet mot Hanne Bjurstrøm, som, slik som jeg skal vise i den lingvistiske analysen, deklasseres i forhold til andre aktører som er investert med samme type legitimitet.

I tillegg er det vanlig at for temaet argumenteres det på en saklig måte i den politiske kronikken ved hjelp av eksempler og argumenter, samtidig som bruket av personlige innslag kan bryte med sakligheten og føre leserens oppmerksomhet fra sak til person og omvendt (Nielsen, 2014).

På dette finnes det flere eksempler i teksten, og det som kan sees som et illustrativt eksempel er måten forfatteren fremstiller hendelsen hvor lærervikaren håndhilser ikke kvinner. Fokuset er i første omgang på personer (lærervikaren), deretter på saken (håndhilsning), og igjen på personer (Bjurstrøm). Etter det

vender forfatteren tilbake til (en annen) sak ("*rett til å avskjedige ansatte som nekter å håndhilde*"), og endelig er fokuset igjen på personene ("*Personer som ikke kan omgås*").

Et siste aspekt ved formen i den politiske kronikken, er den strategiske bruken av "vi", som ifølge Nielsen (2014) har i politisk sammenheng rollen til å adressere et sammensatt publikum. I kronikkens tekst brukes "vi" ordet ti ganger, og som jeg etterhvert kommer til å vise til, finnes det gode grunn til å vurdere bruket av "vi" som strategisk.

Som en konklusjon, kan kronikken sees som representativ for genren *politisk kronikk* og derfor som politisk kommunikasjon og argumentene for dette er tekstens innhold som er politisert, teksten som er tilpasset avisens- og leserprofil, kronikkens emne (hvor FrP har "sakseierskap"), tekstens form (politiske ytringer gjennomsyret av politisk argumentasjon), argumentasjonsformen (vekslingen mellom personer og saker) og den strategiske bruken av "vi". I det forfatteren argumenterer for sitt eget syn på saken som er innvandringsrelatert og kronikken er politisert, finnes det gode holdepunkter for å konkludere med at kronikken også er et tilfelle av strategisk kommunikasjon.

5.1.2 Lingvistisk analyse

Av hensyn til oversiktighet, gjengir jeg i denne delen av analysen kronikkens tekst i sin helhet.

"Dette er snikislamisering

Godtar vi at personer nekter å håndhilde på det motsatte kjønn, godtar vi religiøse særkrav. Det er snikislamisering."

Overskriften "Dette er snikislamisering" kommer kled i høy epistemisk modalitet, noe som reduserer åpningen til dialog.

Allerede i ingressen foretar forfatteren et skille mellom en "Vi"-aktør som det eksplisitt giss uttrykk i teksten for, og "de Andre" som av forfatteren er her tekstualiserte som "personer som nekter å håndhilde". Videre setter forfatteren et likhetstegn mellom: (1) å nekte på å håndhilde på det motsatte kjønn, (2) religiøse særkrav og (3) snikislamisering. Ekvivalenskjeden etableres etter det Fairclough (2003) kaller for "*the logic of appearance*", noe som innebærer at forskjellige elementer gjøres til ekvivalente etter det som ser ut til å være tilfellet og ikke etter det som faktisk er tilfellet (s.88), noe som gjør at kommunikasjonen kan vurderes som et overtalelsesforsøk og som derfor gir et holdepunkt til for å vurdere handlingen som strategisk.

Tilbake til de to kollektive aktørene, representeres "Vi"-aktøren som den passive parten, samtidig som i

teksten ligger det implisitt at "Vi"-aktøren kan også velge å ikke godta "de Andres" opptred, noe som kan sees som en subtil oppfordring til handling (på forfatterens konstruerte premisser).

Siden "de Andres" handling krever en godkjenning fra "Vi" aktørenes side, etablerer forfatteren på denne måten et hierarkisk maktforhold mellom aktørene, hvor "Vi" aktøren plasseres i en overlegen maktposisjon overfor "de Andre", noe som signaliserer en makt-ideologisk aspekt ved teksten.

Gitt at setningen inneholder to subjektposisjoner, tilbyr den også to identifikasjonsmuligheter. Samtidig er forfatteren i dialog med "Vi"-aktøren og ikke med "de Andre" som forfatteren snakker om. På denne måten er "de Andre" objektifisert, noe som i praksis reduserer leserens muligheter for å identifisere seg med "de Andre", og noe som gjør at sannsynligheten for at leseren identifiserer seg med "Vi"-felleskapet er mye større. "De Andre" kan eventuelt sees som en kategori som andre individer kan plasseres i av "Vi" felleskapet i.

Til "de Andre" tilskrives en negativ egenskap: de nekter å håndhilse. I det forfatteren bruker verbet "nekter" som vekker negative konnotasjoner, blir det konstruert en negativ innramming av "de Andre", og "de Andre" ytterligere deklasseres på grunn av mangel ved en sentral troverdighetsdimensjon, nemlig *eunoia*. "De Andres" negativt innrammet handling og "Vi" aktørenes passivitet resulterer i samfunnsfenomenet "snikislamisering".

"I 2009 advarte jeg mot tendensene jeg mener kan kalles snikislamisering. Det skjer når vi stilltiende aksepterer religiøse særkrav og praksis som strider mot måten vi lever livene våre i Norge. Nå er det igjen aktuelt."

Som sagt representerer dette avsnittet kronikkens *anslag* hvor fenomenet re-aktualiseres. Dette skjer gjennom moderat epistemisk modalitet ("*kan*"), noe som kan sees som en åpning til dialog, og ved hjelp av verbet for mentale prosesser "mener", noe som gir påstanden en tydelig subjektiv dimensjon. Samtidig signaliserer bruk av dette verbet at forfatteren gjør krav på begrepet "snikislamisering", og på denne måten forsterker forfatteren sitt ethos gjennom vektleggingen av autentisitetsdimensjonen.

Verbet "advare" har to meninger, hvor den ene er "*melde om en farlig eller ubehagelig situasjon*", og den andre er "*gjøre oppmerksom på en risiko eller negative sider ved noe*" (det Norske Akademisk Ordbok, 2019). Uansett hvilken betydning som legges til grunn, er "advare" et sterkt verb og har potensialet for å skape frykt eller i det minste bekymring.

I den andre setning forklares fenomenet "snikislamisering" en gang til gjennom en *ansvarsinnramming*, i teksten realisert gjennom en relasjonell fremstilling av to fenomener, det vil si "Vi"-aktørens passivitet i møte med "religiøse særkrav". Videre foretar forfatteren et skifte fra ansvarsinnramming til en motivasjonell innramming ved å gi "Vi" aktøren en grunn for at den skal foreta seg en handling. Dette skjer gjennom et motsetningsfylt forhold mellom to elementer: Vi"-aktørens kultur ("*måten vi lever livene*

våre i Norge") som er i konflikt med "de Andres" kultur som er tekstualisert som "*religiøse særkrav og praksis*". Konflikten er i teksten uttrykt gjennom verbet "strider" som er et verb av norrønt opprinnelse hvor den opprinnelige betydningen var å kjempe mot en fiende (ibid., 2019), og, idet påstanden bygger på tre eksistensielle antakelse, hvor den første er at "Vi"-aktøren har en felles måte å leve livet i Norge på, den andre er at "*religiøse særkrav og praksis*" finnes, og den tredje er at disse står i konflikt med den singulære måten livet leves i Norge på, kan ikke åpningen til dialog sees som vesentlig stor. I den siste setning aktualiseres tema gjennom høy epistemisk modalitet og etter nærhets i tid og rom prinsippene.

"Forrige uke besøkte Irans utenriksminister Mohammad Javad Zarif Norge. Da han møtte Stortingets utenrikskomité, ble ikke komitéleder Anniken Huitfeldt verdiget et håndtrykk. Hun var kvinne, og mannen fra det islamske prestestyret kunne ikke berøre hånden hennes. Klarere kan ikke forskjellen mellom vårt syn på kvinner og Irans syn på kvinner demonstreres. Mens det i Norge er en selvfølge at menn kan hilse på kvinner på samme måte de hilser på menn, er dette utenkelig for en offisiell representant for den islamske republikken."

Den første setning er informativ og har rollen til å få leseren til å "lande" på den omtalte sosiale begivenheten. Begivenheten representeres både konkret (hovedsakelig etter nærhets i tid og rom prinsippet), men også på en abstrahert måte gjennom forfatterens investering med symbolsk mening. Den andre setning inneholder en eksistensiell antakelse og en verdiantakelse, eksistensiell fordi forfatteren insinuerer Zarifs syns på kvinner, og verdiladet fordi forfatteren tar stilling til Zarifs antatte kvinnesyn, noe som er avgjørende for at Zarifs handling skal tolkes negativt.

Den tredje setning problematiseres hva som egenskapene ved en islamsk leder har som konsekvenser, nemlig at kvinner ikke blir håndhilst på. På denne måte fungerer setningen både som en forklaring av begivenheten (Irans statsminister har ikke håndhilst den norske kvinnelige politiker) og som årsak for hendelsen.

Valg av ord signaliserer ironi: "*kunne ikke berøre hånden hennes*". En alternativ formulering er "kunne ikke håndhilse på henne", men i det kronikeren velger den ironiske formulering, blir Zarif deklassert i forhold til Anikken Huitfeldt, og til Huitfeldt tildeler forfatteren en offerposisjon gjennom konstruksjonen av en ansvarsramme hvor ansvaret ligger hos Zarif.

Selv om, på en måte, forfatteren selv forklarer hvorfor Zarif ikke kunne håndhilse på Huitfeldt (opptred forventninger), bidrar ironien til en negativ innramming av Zarifs opptred.

Den fjerde setningen ("*Klarere kan ikke..demonstreres*") består av en eksistensiell antakelse preget av høy epistemisk modalitet (om at de finnes forskjeller), noe som gjør åpningen til dialog minimal. Legitimiteten i påstanden er realisert gjennom en implisitt moralsk evaluering (at å ikke håndhilse er problematisk), men

også ved hjelp av *mythopoesis* ved å vise tilbake til organisering av argumenter i den andre og den tredje setning, hvor forfatteren slår sammen to enthymemer (Oversetning: Men i islamsk prestestyre håndhilser ikke på kvinner; Undersetning: Zarif er i det islamske prestestyret; Konklusjon: Zarif håndhilder ikke på kvinner./ Oversetning: Zarif håndhilser ikke på kvinner; Undersetning: Huitfeldt er en kvinne; Konklusjon: Zarif håndhilser ikke på Huitfeldt.).

Den siste setningen står i en additiv relasjon til den forrige, og gjennom bruk av adverbialia "mens" og to generaliseringer, skapes det et motsetningsforhold mellom det som forfatteren vektlegger som representativt for den norske kulturen på den ene siden, og den iranske kulturen på den andre siden, en forskjell som utvides gjennom to eksistensielle antakelse med høy grad av epistemisk modalitet signalisert av adverbene "selvfølge" og henholdsvis "utenkelig".

Gjennom en episodisk innramming av begivenheten (her nevnes det ingenting om den alternative måten å hilse på som Zarif hadde benytt seg av), noe som innebærer en gjenfortelling av begivenheten ut fra personenes perspektiv (Hallahan, 1999, s221), etablerer forfatteren en forståelsesramme ment til å støtte sitt eget syn på fenomenet "snikislamisering". Til denne forståelsesrammen bidrar tildelingen av negative egenskaper til Irans utenriksminister og argumentasjonsmåten som er på basert på generalisering av en egenskap ved en person til å gjelde helle gruppen, en argumentasjonsmåte som har følgende struktur: hvis aktør A (i teksten Zarif) har egenskapen X (håndhilser ikke på kvinner), betyr det med nødvendighet at aktør A også har egenskapen Y (nedlatende kvinnesyn). I det forfatteren trekker på toposet *stereotypiske bilder av "de Andre"* for å kunne foreta generaliseringen, er argumentasjonen ikke logisk men retorisk, noe som gir et holdepunkt til for å vurdere handlingen som strategisk.

"Tilfeldighetene gjorde at det samme dag utspant seg en lignende, men enda mer symboltung hendelse, da Kronprins Haakon besøkte Al-Noor Islamic Centre. Der nektet tre kvinner å håndhilse på han, men benyttet samme hilsen som Mohammad Javad Zarif.

At en representant for et islamistisk prestestyre ter seg slik på besøk er én sak. Problemet er større når nordmenn nekter å håndhilse på det motsatte kjønn."

I den første setning signaliserer adverbet "lignende" et ekvivalensforhold mellom den forrige representerte begivenheten og kronprinsens besøk på Islamic Centre, samtidig som substantiviseringen "tilfeldigheter" signaliserer at man trenger ikke å lette mye i tid eller rom for å finne argumenter for forfatterens "snikislamiseringstese", noe som kan sees som en måte på å gjøre krav på objektivitet fra forfatterens side. Kronprinsens besøk på Al-Noor Islamic Centre tilegnes av forfatteren symbolsk mening ("en enda mer symbol tung") samtidig som på denne indirekte måte investeres Irans utenriksminister besøk med

symbolsk mening også, noe som peker mot at representasjon av disse begivenhetene har en ideologisk funksjon.

Gjennom bruk av verbet "utspant", som betyr "utviklet" men som inneholder en grad av dramatisme (Det Norske Akademis Ordbok, 2019), representeres begivenheten som dramatisk, noe som gir inntrykk at mellom begivenhetens aktører finnes det en konflikt.

Det er to type aktører som representeres her, og mens kronprinsen er identifisert med navn, er ikke de tre kvinnelige muslimske kvinner navngitt. Dette bidrar til en anonymisering av de sistnevnte aktørene, noe som kan sees som å ha ideologiske implikasjoner.

I den andre setning påstår forfatteren gjennom relativ høy epistemisk modalitet at de tre kvinnene "nektet" å håndhvilse kronprinsen. Verbet "nektet" har i denne kontekst en negativ klang og signaliserer det motsatte av god vilje (det vil si *eunoia*). På denne måten foretar forfatteren en rangering av aktører, hvor det tre kvinnene tildeles en lav status i begivenhetens representasjon.

I den tredje setning tilskriver forfatteren indirekte (ved hjelp av en verdiantakelse signalisert gjennom påpekningen til at Zarif var på besøk) en negativ egenskap til Irans utenriksminister, nemlig manglende sosiale ferdigheter, noe som bidrar til en ytterlig deklassering av den iranske diplomaten.

I den siste setning aktualiserer forfatteren "problemet" i rom ved hjelp av en diagnostisk innramming i teksten formidlet gjennom høy epistemisk modalitet og basert på en eksistensiell antakelse (det tas for gitt at det finnes et problem). Lukkingen til dialog er total, mens påstanden legitimeres ved hjelp av en moralsk evaluering ("..større når nordmenn..").

"Hvordan vi håndhilser er et praktisk og hygienisk spørsmål – vil noen innvende, og minne om hvordan ulike kulturer hilser på hverandre. Jeg kunne ikke brydd meg mindre. I Norge hilser menn og kvinner på hverandre, punktum. Å forsøke å skape aksept for å ikke håndhvilse på kvinner i Norge er ikke å vise forståelse, det er likestilling i revers.

Det er dette som er essensen når jeg har snakket om snikislamisering. At vi indirekte eller direkte tilpasser oss uskikker og religiøse særkrav i forståelsens navn."

Den første setningen åpner for både dialog og interdiskursivitet, samtidig som åpningen ikke er langvarig. Siden åpningen til dialog stenges i den neste setningen, gir dette grunnlag for å vurdere åpningen til dialog og diskursivitet som et retorisk grep ment til å imøtekomme og ufarliggjøre potensielle motargumenter, noe som gir et holdepunkt for å vurdere kommunikasjonen som strategisk også, og til denne vurderinger bidrar forfatterens rangering av stemmer, hvor sin egen stemme tildeles høyeste status på subjektivistisk grunnlag: *"Jeg kunne ikke bry meg mindre"*.

For den subjektive rangering av stemmer argumenterer forfatteren i den tredje setning ved en henvisning til et felles verdisystem og/eller til verdien av institusjonaliserte handlinger (*"I Norge hilser menn og*

kvinne").

I den fjerde setningen ("Å forsøke..revers.") oppretter forfatteren gjennom en evaluativ påstand med høy epistemisk modalitet en ekvivalenskjede hvor, nok en gang, å ikke håndhelse på kvinner oversettes til et nedlatende kvinnesyn. Påstanden er basert på en eksistensiell antakelse (det tas for gitt at det ikke allerede finnes aksept for alternative måter å hilse på) og legitimeringen oppnås gjennom en interdiskursiv kobling til et verdisystem ("*likestilling*"). Forståelsesrammen dannes ved hjelp av den negative innrammingen av et risikabelt valg: aksepterer leseren alternative måter å håndhelse på kvinner, setter leseren likestillingen i revers, og denne innramming, sammen med de eksistensielle antakelsene denne bygger på, gir et holdepunkt til for å vurdere handlingen som strategisk.

I de siste to setningene ("*Det er det.../..navn.*") defineres "snikislamisering" gjennom en ekvivalenskjede hvor fenomenet "snikislamisering" oversettes til toleranse for "de Andres" negativt innrammet attributter ("uskikker", som vekker negative assosiasjoner). Ansvarer delegeres en gang til "Vi"- aktøren, og på grunn av dette kan setningen sees som en oppfordring til handling.

"Siden 2009 har venstresiden med jevne mellomrom kritisert meg for begrepet snikislamisering. Jeg har aldri beklaget det, og ser ingen grunn til å gjøre det nå heller. Tvert om. Selv om jeg mener vi i Norge har fått en sterkere bevissthet rundt fenomenet, har hendelsene den siste uken gjort meg i tvil.

For meg er religionsfriheten hellig. Religiøse kan omgås seg selv og sine med deres egne skikker og ritualer. Det er en privatsak politikere ikke skal bry seg om. Jeg vil forsvare enhver persons rett til å tro på sin Gud, bygge sitt gudshus og praktisere sin religion i Norge. Dette handler ikke om retten til å utøve islam. Men i møtet med religiøse særkrav må samfunnet være tydelig. Slik som Rådet for sykepleieetikk gjorde, da det ble klart at en muslimsk sykepleierstudent ikke ønsket å servere mat som inneholdt grisekjøtt. Et uakseptabelt særkrav som måtte avvises, svarte rådet. For meg var det et lyspunkt."

I den første setningen introduseres det en ny kollektiv aktør (venstresiden) og mediebegivenheten "*kritikk fra venstre*", en begivenhet som i tid plasseres i tidsperioden 2009-2019 og hvor det legges vekt på forskjellene mellom forfatterens standpunkt og venstresidens syn på forfatterens begrepsbruk. Som allerede sagt i genreanalysen, gir forfatterens tydelige posisjonering i forhold til venstresiden et holdepunkt til å vurdere handlingen som strategisk politisk kommunikasjon.

I den andre setning avklarer forfatteren gjennom høy forpliktelse til sannhet primært realisert gjennom en trippel negasjon ("*aldri*", "*ingen grunn*", "*heller*") sitt standpunkt i forhold til kritikken. Retorisk kan standpunktet som formidles sees som en måte forfatteren konsoliderer sitt etos på ved å vise til at politikeren har vært konsistent i tid.

I den tredje setning ("*Tvert om.*") bekrefter forfatteren sitt standpunkt i forhold til kritikken. For dette argumenteres i den fjerde setning ("*Selv om...tvil.*") ved hjelp av to eksistensielle antakelser (at fenomenet

er reelt og at "Vi"-aktøren ikke er bevisst over dette), noe som kan sees som et forsøk på overtalelse. Den femte setningen ("*For meg...hellig*") er den første i en serie av fire som inneholder en redegjørelse for forfatterens standpunkt i forhold til religiøs frihet, hvor religionsfriheten, gjennom et stilistisk grep, beskrives av forfatteren ved hjelp av et adjektiv fra det samme språkdome ("*hellig*"), noe som kan sees som legitimering av sitt eget standpunkt gjennom en moralsk evaluering.

I den sjette setningen ("*Religiøse..ritualer.*") utdypes forfatterens verdipåstand fra forrige setning og introduserer en ny kategori mennesker: "de religiøse". "De religiøse" er ikke en kategori forfatteren selv eller leseren blir identifisert med, og dette signaliseres ved fravær av pronomen "vi" som så langt har ofte blitt gjort bruk av. Samtidig er kategorien beskrevet ved hjelp av nøytrale egenskaper ("*skikker*" og ikke "*uskikker*") og holdningen til "religiøse" er permissiv (modalitetsmarkøren "kan" for lav deontisk modalitet), noe som gjør at forfatteren ikke stenger for leserens identifikasjonsmuligheter med denne kategorien, og derfor noe som kan sees som et strategisk grep.

Setningen signaliserer en åpning til dialog (angående religionsfrihet) samtidig som den åpner for interdiskursvitet, som for eksempel for en *mangfolds-* eller *toleransediskurs*, noe som kan tolkes både som en anerkjennelse av andre diskurser i det diskursive feltet (som for en positiv mangfoldsdiskurs) men også som et retorisk grep, hvor forfatteren "treffer" leseren på "et felles sted", for deretter å argumentere for syne egne synspunkter, noe som Kjeldsen (2015) beskriver som en forutsetning for vellykket argumentasjon (s.151).

I den syvende setning foretar forfatteren gjennom høy epistemisk og deontisk modalitet ("det er en", "skal ikke") en plassering av religion utenfor den politiske sfæren, noe som gir argumentasjon et objektivt preg. I den åttende setningen beskriver forfatteren seg selv som forsvarer av religiøs frihet på en eksplisitt måte ("Jeg vil forsvare..Norge"), og setningen peker mot en normalisering av den *positive mangfoldsdiskursen*. I den niende setningen distanserer forfatteren seg fra islam kritikk gjennom en påstand med høy grad av epistemisk modalitet ("*Det handler ikke*"), hvor, gjennom en eksistensiell antakelse, tas retten til å utøve islam for gitt av forfatteren, noe som gjør at argumentasjonen fremstår enda mer objektiv.

Den tiende setningen er preget av høy deontisk modalitet ("*må*") og "*samfunnet*" oppfordres til handling i møte med "*religiøse særkrav*". Bruk av ordet "særkrav" impliserer gjennom en verdiantakelse at det også finnes andre (religiøse) krav som er "vanlige". Eksempel på et religiøst særkrav gir forfatteren i neste setning ("*Slik som Rådet.. grisekjøtt*").

I denne setningen introduserer forfatteren to nye aktører, hvor den ene er den kollektive aktøren Rådet for sykepleieetikk, og den andre er en sykepleiestudent som forfatteren tillegger to egenskaper til: "*muslimsk*" og uvillig ("*ikke ønsket*"). Legitimeringen for forfatterens syn oppnås gjennom autorisering, det vil si gjennom henvisning til aktører som er utstyrt med institusjonell autoritet (Faiclough, 2003, s108), noe som gir ytterligere bidrar til at argumentasjonen fremstår som objektiv.

"På samme måte var det også et lyspunkt da en muslimsk vikarlærer ved Ekeberg barneskole ikke fikk ikke forlenget sitt vikariat, etter at han nektet å håndhilde på kvinner av religiøse årsaker. Til kontrast uttalte likestillings- og diskrimineringsombud Hanne Bjurstrøm, at dette ikke kunne gjelde i arbeidslivet generelt, og forsvarte ansattes rett til å nekte å håndhilde på det motsatte kjønn.

Slike uttalelser gjør det i sin ytterste konsekvens nødvendig å gi arbeidsgivere rett til å avskjedige ansatte som nekter å håndhilde på det motsatte kjønn. Personer som ikke kan omgås det annet kjønn på en normal måte på arbeidsplassen har et problem de først og fremst må ta ansvar for selv."

I den første setningen introduseres en individuell (lærervikaren) og to kollektive aktører (hans kvinnelige kollegaer). Til lærervikaren tildeles en negativ egenskap ("*håndhilset ikke*") gjennom en negativ innramming ("*han nektet*").

Setningen inneholder følgende årsakskjede: *På grunn av religiøse årsaker, håndhildset ikke han. Fordi han ikke håndhilset, fikk han ikke forlenget vikariatet.* Fra representasjonen mangler en tredje aktør: skoleledelsen som ikke hadde forlenget vikariatet, og gjennom mangel på representasjon og det overnevnte årsakskjede hvor handlingene fremstilles som en prosess, tilskrives ansvaret for lærervikarens avskjedigelse til omstendighetene og til lærervikaren selv.

I den andre setningen introduseres en ny aktør, Hanne Bjurstrøm, som er i teksten er deklassert i forhold til Rådet for sykepleietikk. Deklasseringen er av forfatteren foretatt gjennom oppbyggingen av en kontrast mellom Sykepleierådet og Bjurstrøm, hvor det gjeldende kriteriet er om "den Andre" hadde fått medhold fra autoritativt hold eller ikke, noe som kan tolkes som instrumentell fremstilling av hendelsene forfatteren trekker på.

Mellom de to begivenhetene finnes flere forskjeller, men disse nøytraliseres av forfatteren gjennom et ekvivalenskjede formelt konstruert på tilstedeværelsen av adverbet "*på samme måte*" og på basis en eksistensiell antakelse (at sakene er like).

I den tredje setning foretar forfatteren et rammeskifte fra en konkret til en abstrakt kontekst.

Argumentasjonsfomen i denne setningen er fra "er" til "bør": hvis Bjurstrøm påstår dette ("*slike uttalelser*"), så bør arbeidsgiverne få lov til å avskjedige ansatte som nekter å håndhilde, som retorisk sett kan sees som en form for logos argumentasjon hvor forfatteren trekker på *historiens topos*: hvis en løsning hadde vært tilfellet i en lik situasjon, bør denne løsningen gjelde den aktuelle situasjonen også (Wodak, 2015, s53).

I det påstanden kommer "kledd" i høy deontisk modalitet ("*gjør det nødvendig*"), er åpningen til dialog stengt, noe som også gjelder for den følgende setningen hvor både den epistemiske ("*har et problem*") og den deontiske modaliteten ("*må ta ansvar for selv*") er høye.

I denne setningen foretar forfatteren en generalisering fra begivenhetens protagonist (lærervikaren) til å

gjelde en generalisert "Andre", og den generaliserte "Andre" representeres av forfatteren som avvik ("kan ikke omgås..på en normal måte") og deklasseres i forhold til "Vi"-aktøren fordi den generaliserte "Andre" ikke tar ansvar for seg selv.

Forståelsesrammen ved hjelp av både diagnostisk innramming (Bjurstrøms uttalelse sees av forfatteren som problematisk), prognostisk innramming (forfatteren foreslår en løsning) og innramming av risikable valg (den ambivalente antydningen mot hva "slike uttalelser" kan ha "*i sin ytterste konsekvens*").

"Like tydelige bør vi også være overfor foreldre som påtvinger jenter i barneskolen hijab. Det bør forbys. De fleste skoler har reglement for bekledning i klasserommet, men ingen har forbud mot at små jenter dekkes til med hijab.

Så sent som i forrige uke ble det klart at Oslo kommune hadde brukt et bilde av en ung jente i hijab på sine nettsider, som om det var en normal skolesituasjon. Til kontrast har vi jevnlig diskusjoner om barnebikini og utfordrende klær for barn, men svært få snakker om den seksualiserende barnehijaben. I forståelsens navn. Slik tilpasser vi oss gradvis islamske særkrav og setter likestillingen i revers. Det er snikislamisering."

Den første setning signaliserer en dempet retorikk gjennom forfatterens bruk av moderat deontisk modalitet ("*bør*") noe som kan tolkes som en indikasjon på at forfatteren er åpen til dialog angående tema. Dette gir et holdepunkt for å vurdere handlingen som kommunikativ. Samtidig inneholder setningen en eksistensiell antakelse om at bruk av hijab er påtvunget, og på denne måten blir alternative tolkninger utelukket.

I den andre setningen foreslår forfatteren en løsning på problemet som identifiseres i den første. Innrammingen bærer derfor preg av et diagnostisk-prognostisk mønster, hvor det først identifiseres et visst problem for deretter å foreslå en viss løsning (Snow & Benford, 1986, i Hallahan, 1999, s.218-219).

I formen ser den tredje setningen ut som kunnskapsutveksling, men retorisk sett, i den setningen inneholder et enthymem (Oversetning: De fleste skoler har reglement for bekledning; Undersetning (implisitt): Hijab er en form for bekledning; Konklusjon: Skolene bør ha reglement for hijab.) kan denne sees som logos argumentasjon.

I den fjerde introduseres en ny hendelse som av forfatteren gjøres relevant etter nærhet i tid og rom prinsippet. Den representerer sosiale begivenheten er i seg selv nøytral samtidig som forståelsesrammen dannes ved hjelp av en verdi antakelse angående hva som en normal skolesituasjon er, hvor forfatteren henviser til det motsatte tilfellet for å illustrere sitt poeng.

Den fjerde setning inneholder en eksistensiell antakelse om at "barnehijaben" er seksualiserende, en påstand som har ideologiske implikasjoner fordi "barnehijaben" fungerer i denne setningen som et symbol på et nedlatende kvinnesyn.

I den femte setningen, hvor forfatteren skaper et motsetningsforhold mellom en projiserte realiteter ("*Jevnlige diskusjoner om barnebikiner og utfordrende klær for barn*") og nødvendigheter ("*men svært få snakker om den seksualiserende barnehijaben*") konstrueres en kontrast som virker bekreftende på forfatterens egen definisjon av "*problemet*", det vil si bruk av hijab.

Setning seks utdyper det som ble sagt i setning fem og i denne setningen stenges den for alternative tolkninger av den projiserte virkeligheten gjennom deklassering av en toleransediskurs.

I den syvende setning etablerer forfatteren et kausalitetsforhold mellom to elementer, hvor det første (tilpasning til islamske særkrav) frembringer den andre (likestilling i revers) en nok en gang. Det som er verdt å merke i denne setningen, er at det som så langt i kronikken ble omtalt som "*religiøse særkrav*", blir for første gang omtalt som "*islamske særkrav*". Gjennom bruk av betegnelsen "*muslimske særkrav*" peker også forfatteren indirekte på hvem "de Andre" er, det vil si muslimer, noe som så langt har ikke eksplisitt blitt uttrykt i teksten.

Forståelsesrammen dannes denne gangen også gjennom innramming av kun et risikabelt valg. Ansvarer tildeles også "Vi"-aktøren (fordi det ligger implisitt at "Vi" aktøren kan foreta seg noe) og på denne måten kan setningen sees som en ny utfordring til handling, noe som innrammingen av kun et risikabelt valg kan sees som medvirkende til fordi, som Hallahan (1999) viser til, er det gjennom studier bevisst at muligheten til å tape har stor påvirkningskraft på individer (s.214), noe som gir et holdepunkt til for å vurdere handlingen som strategisk.

.

"Min oldemor Betzy Kjeldsberg skal ha vært den første kvinnen som tok i bruk sykkel og bukseskjørt i Drammen rundt århundreskiftet. Helt uhørt for en kvinne på den tiden, har jeg forstått. Jeg tør ikke tenke tanken på om noen hadde fortalt Betzy at vi over 100 år senere ville diskutere om små barn må dekke seg til med sjal for å skjule seg for menn – fordi vi skulle vise forståelse for religioner som aldri har brydd seg om likestilling."

Den første setningen introduserer den siste av kronikkens hendelser som forfatteren trekker på, hvor forfatterens oldemor fremstilles som pionér for likestilling. På grunn av identifikasjonsmulighetene som elementet "oldemor" skaper, kan hendelsen sees som et pathos element. Hendelsen har imidlertid en sterk personlig dimensjon, og i det forfatteren tilføyer et element av objektivitet gjennom en indirekte attribuering av stemmer ("*har jeg forstått*"), har hendelsen potensialet for å bli oppfattet som et ikke-teknisk bevismiddel.

Begge de to første setningene inneholder en verdiantakelse som ikke gjøres eksplisitt, men som er underliggende. Dette handler om kvinnenes frigjøringskamp som har resultert i et likestilt samfunn. Siden likestilling er en verdi som har høys status og bredd tilslutning Norge (NHO. 2019), kan dette sees som et

eksempel på det Fairclough kaller for "*primære goder*" (s173), det vil si en verdi som forfatteren implisitt deler med leseren og på denne måten kan sees som en kulturell topos. På denne måten har disse to setningene et sterkt appellspotensiale ikke bare i kraft av identifikasjonsmulighetene verdien tilbyr (for kvinner), men også gjennom en forventet tilslutning til denne verdien av alle leserne med progressive ambisjoner.

I setning tre, som også er kronikkens siste setning, fremstiller forfatteren en hypotetisk situasjon hvor fra lesernes kreves det å forestille seg en situasjon hvor oldemor Betzy-elementet (som har en sterk pathos-appell) er satt i et motsetningsforhold med (av forfatteren fremstilte) nå dagens realiteter. Motsetningen støttes av den konstruerte konflikten mellom norske verdier og kultur på den ene siden, og islamske verdier og implisitt kultur på den andre siden, hvor det islamske kulturen er i setningen representert etter del for helhet logikken gjennom bruk av symbolisme ("*små barn*" som "*må dekke seg til med sjal for å skjule seg for menn*").

Som vist i genreanalysen, trekker teksten på genrens affordanser, noe som impliserer at kronikken skaper debatt, men, som det lingvistiske analysen gir grunn til å konkludere, skjer debatten for det meste på forfatterens egne premisser.

Åpningen til dialog er for det meste ikke stor, noe som skyldes bruk høy epistemisk modalitet. I det få tilfellene hvor forfatteren åpner til dialog, er åpningen enten ikke reel eller ikke langvarig. Et eksempel på dette er forfatterens "*jeg mener kan kalles snikislamisering*" hvor det skapes inntrykk på at forfatterens meninger kan være et tema for kontestering, noe som er tett etterfulgt av en påstand med høy grad av epistemisk modalitet ("*Det skjer når..*") som stenger for alternative tolkninger.

Et annet eksempel på stengning for andre tolkninger er det tilsynelatende åpningen til dialog hvor forfatteren inviterer alternative diskurser i kronikkens tekst som deretter blir avvist ("Jeg kunne ikke bry meg mindre"). Som sagt, virker det som forfatteren føler seg forpliktet til å argumentere for det subjektive standpunktet, og dette skjer gjennom gjentakelse av det samme ekvivalenskjede mellom "*aksept for å ikke håndhvilse på kvinner*" på og "*likestilling i revers*" som er et motiv i kronikken (med visse variasjoner, noen ganger er det "religiøse særkrav" mot likestilling, andre ganger dannes det et ekvivalensforhold mellom "religiøse særkrav" og "snikislamisering") uten at kausaliteten forklares, mens argumenteres på retorisk vis for. Ut fra dette observasjon kan teksten klassifiseres som det Fairclough (2003) kaller for "*hortatory reports*", det vil si tekster som fremmer et visst standpunkt heller enn å forklare (s.96)

Et tredje eksempel som kan være illustrerende, er forfatterens forslag om hvordan bruk av barnehijab bør håndteres. Mens forfatteren åpner til dialog, skjer dette på forfatterens egne premisser denne gangen også: det tas for gitt at foreldre tvinger barn til å bruke barnehijab, det tas for gitt at hodeplagen er

seksualiserende og det også tas for gitt hva som er en normal skolesituasjon. Denne typen argumentasjon tilbyr ikke leseren argumentene for at hen selv skal kunne komme til forfatterens konklusjoner. Leseren er på denne måten prisgitt forfatterens argumenter, og i det forfatteren prøver å overbevise, konkluderer på basis av den lingvistiske analysen med at handlingen er hovedsakelig strategisk.

5.2 Analyse av sosiale praksiser og strukturer/Drøfting

5.2.1 Teksten som høyrepopulistisk praksis

Teksten har mange fellestrekk ved en høyrepopulistisk diskurs, og på denne måten kan begivenheten under analyse sees som en høyrepopulistisk praksis.

Et første felles trekk er *instrumentaliseringen av etnisk, religiøs eller språklig gruppe* (Wodak, 2015, s.2).

Det som alle begivenhetene og hendelsene som forfatteren representer i teksten har til felles, er at det handler om muslimer som blir konstruert som en trussel mot forfatterens påståtte homogene majoritetskultur, noe som er et ofte brukt argument i høyrepopulistisk politisk argumentasjon og som Wodak (2015) referer til som *argumentum ad baculum* (s.55). I å konstruere disse individene som trussel, benytter forfatteren seg av *forskjellenes strategi*, noe som innebærer at forfatteren drar et klart skille mellom de to gruppene for på denne måten å inkludere/ekskludere alle personene som tilhører/ikke tilhører de respektive gruppene (ibid., s.55)

Et første eksempel på forskjellenes strategi er representasjonen av Irans utenriksminister besøk i Norge, hvor Zarif er fremstilt som fundamentalt forskjellig fra "Vi"-aktøren gjennom vektlegging av diplomatens religiøs tilhørighet og landet han representerer. Ut fra denne representasjonsprinsippet foretar forfatteren en generalisering hvor Zarif er gjort til representant for "de Andre" ("*Klarere kan ikke forskjellen vårt syn på kvinner og Irans syn på kvinner demonstreres*"), en kontrast som virker støttende for forfatterens syn på samfunnsproblemet "snikislamisering", et fenomen som forklares utelukkende ved hjelp av kulturelle og/eller religiøse essensialistiske forklaringer. Kulturen kan sees som både statisk og dynamisk, og en *essensialistisk* (statisk) kulturforståelse er en måte å forstå konsepter som etnisitet og kultur som uforanderlige i tid og som "kjernen" eller "essensen" i ens person individuell identitet (Møller, 2009, s.36)

Som Hallahan (1999) viser til, dannes en viss forståelsesramme gjennom inkludering, ekskludering og vektlegging av elementer i en framstilling, for på denne måten å virke bekreftende for en spesifikk definisjon av virkeligheten (s.207). I en artikkel publisert i VG 22. August 2019 kommer det klart frem at Zarif hadde benyttet seg av en alternativ måte å hilse på Anikken Huitfeldt, nemlig med hånden på sin egen bryst (NTB i VG, 2019). Dette viser at forfatterens representasjon av begivenheten er episodisk, og i

det forfatteren velger kun et element fra denne begivenheten (at Zarif hadde ikke håndhilst) kan det trygt konkluderes med at representasjonens begivenhet er en instrumentalisering av Irans utenriksminister og gruppen har er representant for. Siden denne representasjonen støtter forfatterens "snikislamiseringstesen", finnes det grunnlag for å vurdere handlingen som strategisk.

Kronprinsens besøk på moskeen er et annet eksempel på instrumentalisering av den muslimske gruppen. Begivenhetens representasjon, på samme måte som forrige diskutert, er, i det forfatteren velger bort et viktig element, selektiv denne gangen også.

Zeliha Acar, kvinnen som ble fotografert i denne anledningen sammen med kronprinsen, forteller til Dagbladet i etterkant av hendelsen at, før kronprinsen hadde ankommet på moskeen, stilte hun seg ventende med hånden på hjertet nettopp for å unngå en ubehagelig situasjon. Likevel strak kronprinsen armen frem for å hilse, noe som ifølge Acar hadde ikke bidratt til en dårlig stemning (Rossholdt & NTB I, 2019). Igjen virker dette støttende for forfatterens "snikislamiseringstese", og derfor kan dette sees som et holdepunkt til for å vurdere kommunikasjonen som strategisk.

Det som er kanskje verdt å legge merke til i denne begivenhetens representasjon, er valg av ordet "nordmenn" fremfor "innvandrere", "flyktninger" eller "minoriteter", og en kan stille seg spørrende begrepsvalget. Det finnes selvfølgelig flere måter å tolke dette på, og min tolkning er at på denne måten gjøres problemet til felleskapets anliggende. Ifølge Alfred Schutz, hvor viktig en sak er for en person, avhenger av hvor nær personen befinner seg i tid og rom, noe som den overnevnte sosiologen kaller for menneskets *naturlige innstilling*, det vil si måten individer primært kjenner verden på. Relevansprinsippet er derfor jo nærmere (i tid og rom), jo viktigere (Aakvaag, 2012, s.78). Når forfatteren velger å kalle de tre kvinner med muslimsk religiøs tilhørighet for "nordmenn", kan dette sees som en aktualisering av "problemet" i tid og rom.

Som Ruth Wodak (2015) viser til, argumenteres det ofte i høyrepopulistisk diskurser med tilstedeværelsen av "de Andre" som kulturelt forskjellige på en essensialistisk måte, og som i tillegg til dette ikke vil lære å tilpasse seg majoritetenskulturens konvensjoner og normer (s.55), noe som bruk av verbet "nekte" ("*der nektet tre kvinner*") tyder på at dette også er også her.

På samme måte "*nektet*" også sykepleiestudenten å servere mat som inneholdt grisekjøtt, noe som innebære at forfatteren indirekte tilegnes studenten egenskapen "uvillig" i tillegg til den tekstualiserte "*muslimsk*".

Likt de tre kvinnen på moskeen, gis ikke studenten formidlede omstendigheter for sitt handlingsvalg heller. For eksempel kunne hendelsen ha vært representert som et av de mange etiske dilemmaer sykepleier møter i sitt arbeidsliv også.

Et etisk dilemma er en situasjon hvor forskjellige moralske plikter krever at en aktør må slutte seg til to uforenelige handlinger (Beauchamp & Childress, 2001, s.10), og noen dilemmaer kan ikke løses fordi personen ikke kan komme frem til hvilken plikt er avgjørende (ibid., s.11). I profesjonssammenheng kan etiske dilemmaer springe ut fra konflikter mellom profesjonelle og personlige plikter (ibid, s.6), noe som ser ut til å være sykepleierstudentens tilfelle. Den britiske filosofen William D. Ross skiller mellom *prima facie plikter*, det vil si det som i utgangspunktet er en plikt (i dette tilfellet det å servere grisekjøtt mat til pasientene) som må innfris med mindre disse kommer i konflikt med høyere plikter (som for sykepleiestudenten kan sees som å være religiøse plikter) (ibid., s.15). Løsningen kan i dette situasjon se enkelt ut, men hvis i denne sakens etiske redegjørelse tas også betraktning at studentens øverste instans kan også ha vært studentens egen samvittighet, ser ikke valget like enkelt ut for studenten som forfatteren fremstiller det.

Formålet med denne undersøkelse er ikke å finne svar på slike etiske dilemmaer, og jeg argumenterer ikke for at studentens valg var det rette eller ikke. Poenget med denne korte redegjørelse av det etiske dilemma er kun å vise at fraværet av slike forklaringer sammen med studentens attribuerte egenskaper ("muslimsk" og uvillig), er definitoriske for forståelsesrammen som dannes, en forståelsesramme som virker bekreftende for forfatterens "snikislamiseringstese".

Et fjerde eksempel er lærervikarens avskjedigelse, en hendelse som forfatteren plasserer i et ekvivalensforhold til den forrige representerte hendelse (sykepleiestudenten som nekter å servere svinekjøtt). De to hendelsene inneholder forskjellige handlinger, og hvis en ser bort fra forfatterens subjektive definisjon av religiøse særkrav, er den eneste faktiske likheten mellom de to hendelsene at det handler om to personer med muslimsk religiøs tilhørighet, noe som i det første tilfelle er eksplisitt uttrykk i teksten, mens i det andre er indirekte kommunisert gjennom lærervikarens attributt og handling ("*nektet å håndhilse på kvinner*"), et aspekt som peker tydelig på gruppens instrumentalisering.

Et siste eksempel på en slik instrumentalisering kan være forfatterens innvending mot "barnehijab" som av forfatteren sees som et symbol for barne- eller kvinneundertrykkelse ("*påtvinger jenter*", "*den seksualiserer barnehijaben*"). Ut fra *sammenligningens feilslutning*, hvor forfatteren konstruerer den norske kulturen som overlegen (forfatteren tar for gitt at foreldrene "*påtvinger*" jenter bruk av hijab), trekker deretter forfatteren på *argumentum ad baculum* ("*likestilling i revers*"), noe som gir grunnlag til å tolke representasjon som en instrumentalisering av muslimer med det formålet om å skape frykt eller i det meste bekymring.

Et annet felles trekk ved høyrepopulistiske diskurser kaller Wodak (2015) for "*the arrogance of ignorans*",

noe som vil si at komplekse samfunnsforhold blir forklart gjennom appell til velgernes sunnfornuft, mens komplekse forklaringer blir deklasserte (s.2)

Et eksempel på dette kan være forfatterens åpning til dialog ("Hvordan vi håndhilser...vil noe innvende"), hvor i den hypotetiske debatten velger forfatteren to typer motargumenter på "motstanderes" vegne. Det første kan trygt klassifiseres som trivielt: "*å hilse er et praktisk og hygienisk spørsmål*", noe som antyder at andre mulige motargumenter vil være av samme art, og derfor kan sees som et eksempel på *stråmannsargumentasjon*, hvor motstanderens posisjon fremstilles på en unøyaktig, overdrevet eller karikert måte, for deretter å argumentere mot denne feilaktige versjonen av synspunktene motstanderen representerer (Ole Hjortland i Vidnes, 2018). Den andre argument som tildeles "motstanderne" signaliserer en åpning til alternative diskurser, som for eksempel en *positiv mangfoldsdiskurs* ("*ulike kulturer hilser på hverandre*") eller en *toleransediskurs* ("*i forståelsesnavn*"). Disse avvises imidlertid på subjektivistisk grunnlag og gjennom appell til leserens sunnfornuft ved å vise til hva som er tilfellet ("*I Norge hilser menn og kvinner på hverandre, punktum.*"). I det disse alternative tolkninger blir deklassert i forhold til forfatterens egne på basis av det som kan sees som ensidig argumentasjon, gir dette grunnlag for å vurdere handlingen som strategisk.

Et annet eksempel på en overforenkling av komplekse sosiale forhold, kan være forfatterens representasjon av den iranske kulturen. I teksten er det ikke bare Norge som er representert som et homogent land, men også Iran. Irans representasjon som kulturelt homogent land overser imidlertid komplekse kulturelle prosesser som foregår i landet, og et eksempel på dette kan være "My Stealhy Freedom" kampanjen, hvor iranske menn, i protest mot hijab påbudet, viser kvinnesolidaritet ved å dele bilder av seg selv med hijab på sosiale medier (Fjellhøy, 2016). Selvfølgelig kan ikke forfatteren anklages for at hun på en bevisst måte ikke tar i sin kronikk alt eksisterende samfunnsforhold. Poenget med dette eksempel er å vise hvordan gjennom den selektive innrammingen (som trenger ikke å være et bevisst valg) utviskes forskjellene innen den muslimske gruppen, noe som virker bekræftende for forfatterens "snikislamiseringsese".

Et tredje felles trekk ved høyrepopulistisk diskurser er legitimering gjennom moralske evalueringer og *mythopoesis* (legitimering ved hjelp av narrativer) (ibid., s.6). Narrativet konstrueres ved hjelp av forskjellige topos, hvor et av disse er *heltetoposet* som er basert på følgende argumentasjonskjemma: "*If danger is to be expected because X and if A has saved us in the past, then A will be able to save us again*" (Wodak og Forchtner, 2014, i Wodak, 2015, s.10). Teksten kan tolkes på en slik måte at faren er "snikislamisering" og X-faktoren er muslimene. Videre, i det forfatteren har først varslet om "snikislamisering" i 2009 ("*I 2009 advarte jeg..*") og siden faren nå er igjen til stede og forfatteren varsler

på nytt ("*Nå er det igjen aktuelt.*"), kan dette tolkes som en måte forfatteren konstruerer seg selv til "helten" i teksten.

Et annet topos som forfatteren bygger narrativet på, er *fryktens topos*, som går ut på at hvis de finnes en trussel, så må denne trusselen håndteres på en spesifikk måte (Wodak, 2015, s.53).

Som vist i den lingvistiske analysen, konstrueres frykt hovedsakelig gjennom innrammingen av kun et risikabelt valg ("*likestilling i revers*") forårsaket av "de Andres" handlinger (nekter å hilse, nekter å servere grisekjøtt, tvinger barna til å bruke hijab), noe som er mulig fordi "Vi"-aktøren mangler bevissthet ("*Selv om...sterkere bevissthet...tvil*") og vilje til handling ("*stilltiende aksepterer*"). Siden forfatteren argumenter ved å skape frykt og leseren gis kun en mulighet å velge fra, ser jeg dette som et holdepunkt til å vurdere handlingen som strategisk.

Et tredje eksempel på typisk høyrepopulistisk argumentasjonsmåte, er *tallenes topos*, noe som innebærer at, hvis det er flere tilfeller som støtter et vis synspunkt, bør en spesifikk handling foretas (Wodak, 2015, s.53). I teksten gir forfatteren inntrykk på at å håndhilse er en utbredt praksis og et eksempel på dette kan være formuleringen "*tilfeldighetene gjorde at samme dag*", et ordvalg som peker mot at man ikke trenger å lete mye i rom eller tid for å finne ut lignende eksempler på "*religiøse særkrav*", noe som virker støttende for forfatterens "snikislamiseringstese" og noe som gir et holdepunkt til for å vurdere handlingen som strategisk.

Et siste eksempel på et argument som forfatteren bruker i sin argumentasjon og som ifølge Wodak (2015) er typisk for høyrepopulisme diskurser, er *virkelighetens topos*, hvor argumentet går ut på at, hvis virkeligheten ser ut på en viss måte fra et spesifikt standpunkt, bør en spesifikk handling foretas (ibid., s.53), og det konkrete eksempel på dette er forfatteres stilling til "*barnehijab*"-fenomenet som ifølge forfatteren foreskriver en spesifikk handling ("*Det bør forbys*"). Siden forslagen er basert på forfatterens egne premisser (det tas for gitt at "barnehijab" er påtvunget), kan ikke dette sees et eksempel på overbevisning, noe som kaster tvil over begivenhetens vurdering som et tilfelle av kommunikativ handling.

I tillegg til de overnevnte argumentasjonsmåtene, inneholder kronikken et eksempel på *tostegsfornektelsesstrategien*, hvor først anerkjennes eksistensen av fordommer, for deretter å påstå og argumentere at ens egen kritikk av minoritetsgrupper er objektiv (Wodak, 2015, s. 59). Det konkrete eksempelet på dette er forfatterens avklaring av eget standpunkt i forhold til religiøs frihet ("*For meg er religionsfriheten hellig*") og i forhold til retten til å utøve islam som av forfatteren er tekstualisert som en selvfølge ("*Dette handler ikke om retten til å utøve islam*"), standpunkter som er tett etterfulgt av kritikk mot nettopp "*islamske særkrav*", noe som gir grunnlag for å vurdere forfatterens kommunikasjon som strategisk.

Til sist inneholder kronikken to eksempler på *ofre-fornærmer strategien*, hvor ofret er omgjort til fornærmer (ibid., s.67). Det som kan sees som et slående eksempel på denne strategien er kronprinsens besøk på Islamic Centre rett etter terrorangrep som hadde funnet sted Lørdag 10.august 2019 i Bærum, noe som kan tolkes som et forsøk på å bagatellisere en ellers alvorlig begivenhet som ikke er i overenstemmelse med høyrepopulismens innvandrings skeptiske retorikk, et aspekt som i denne undersøkelse kommer jeg tilbake til. Siden forståelsesrammen dannes på forfatterens egne premisser, kan ikke dette sees som et eksempel på kommunikasjon som rettet mot en felles forståelse av situasjonen. Tvert imot, gir en slik framstilling tydelige signaler på at handlingen er strategisk. Ett andre eksempel på *ofre-fornærmer strategien* er representasjonen av hendelsen hvor lærervikaren mister jobben sin. Konsekvensen for at lærervikaren ikke fikk forlenget sitt vikariat tilskrives lærervikaren, en forståelsesramme som fraværet av aktører som hadde tatt beslutningen gjennom passiviseringen "*fikk ikke*" og framstillingen av hendelsesforløpet som enn prosess bidrar til.

Oppsummert kan det sies at i teksten finnes det flere eksempler på instrumentaliseringen av den muslimske gruppen, på arrogant ignoranse strategien og på at narrativet forfatteren konstruerer trekker på typiske høyre-populistiske toposer, argumentasjonsmåter og strategier. Dette gir i seg selv en grunnlag til å vurdere handlingen som strategisk, men i tillegg bærer argumentasjon preg av å være instrumentell orientert, og eksempler på dette er kontrastene mellom kulturene som forfatteren skaper og argumentere ut i fra, framstillingen av den islamske kulturen som truende for "Vi"-felleskapet, de episodiske framstillingene av begivenhetene, bekymringen som forfatteren prøver å frembringe leseren gjennom innramming av kun et risikabelt valg, overforenklinger av komplekse sosiale forhold som virker bekreftende for forfatterens synspunkter eller forfatterens selvframstilling som en helt. Derfor kan handlingen i liten grad sees som kommunikativ og forfatterens vektlegging av konflikt som forfatteren selv skaper og som står i kontrast til det kommunikative handlingens ideal om konsens, eller forfatterens påtvingende egen forståelse av begivenhetene som representative for det sosiale "problemet" ovenfor leseren er ytterligere argumenter for denne påstanden.

Tolket ut fra konteksten kronikken ble publisert i, rett etter Sylvi Listhaugs publisering av den kontroversielle Facebook-innlegget i forbindelse med migrantkrisen i Middelhavet, kan begivenheten under analyse sees som et moment i Wodaks (2015) evighetsmaskin: først en skandale (Sylvi Listhaugs Facebook-innlegg), etterfulgt av bortforklaringer og assosieringer med andre fenomener (for å hindre at flere migranter påtar seg risikable valg). Publiseringen av bildet forsvarer videre med ytringsfriheten, og en ny skandale (kronikkens publisering) blir lansert.

Som Simonsen (2009) viser til, har innvandring og integrering i det siste tiårene blitt knyttet på en entydig måte til islam i høyrepopulistisk diskursiv praksis (s.15) For at kommunikasjon skal være effektiv, er den populistiske appellen avhengig av dikotomiske bilder som insidere - outsiders, venner - fiender eller godt - ondt (Simonsen, 2009, s.4), av en essensialistisk forståelse av islam (ibid., s.15) og av konstruksjonen av en "Vi" felleskapet som det opprinnelige og autentiske folket (ibid., s.24). Kronikken er til en viss grad representativ for de ovennevnte aspektene, og konkrete eksempler på dette er insider-outsider dikotomien i tekst representert av Huitfeldt vs. Zarif, godt-vondt dikotomien i tekst representert av foreldre som påtvinger barn bruk av hijab versus "Vi"-felleskapet som forventes å være tydelig angående dette, eller den essensialistiske forståelse av islam i teksten illustrert av forklaringene på Zarifs opptred ut fra diplomatens religiøs tilhørighet. I den neste viser jeg til hvilke sosiale strukturer som kan sees som medvirkende til høyrepopulismens fremvekst og for en slik høyrepopulistisk praksis som kronikken er et eksempel på.

5.2.2. Overgangen fra industrielle til det postindustrielle samfunnet og media som strukturer

Fra et sosiopolitisk standpunkt, forklarer Simonsen og Kjølsvædt (2009) framveksten av høyrepopulistiske partier med overgangen fra det industrielle til postindustrielle samfunnet rundt 1970-tallet, noe som hadde ført til en innskrenkning av sosiopolitiske eller klassesdeterminerte identifikasjonsmuligheter for arbeiderklassen (s.10-11). Ut fra dette premisset, oppstår det i *akademia tesen om modernitetens tapere* som går ut på at i det postindustrielle samfunnet, hvor utdanning sammen med sosial og kulturell kapital spiller en viktigere rolle enn i det industrielle samfunnet, er den nye "arbeiderklassen" livssjanser i det som gjelder for eksempel sosial mobilitet, betydelig reduserte (Minkeberg, 2003, i Simonsen, 2009, s.21) og deres sosiale posisjon truet eller utsatt (Simonsen, 2009, s.21). Ifølge Wodak (2015) gjør det utsatte utsatt posisjonen at det oppstår flere typer frykt, hvor en av disse er frykt for å miste jobben, og, siden gruppen er i konkurranse med innvanderne på arbeidsmarkedet, resulterer dette i innvandrings skeptiske holdninger (s.3). Denne hypotesen bekreftes av for eksempel en valganalyse etter 1997-valget, hvor Bernt Aarndal (1999) konkluderer med at der er først og fremst FrPs innvandrings skeptiske holdninger som tiltrekker sine velgere (Jupskås, 2009, s.53), eller av en studie utført i 2008 av Elisabeth Ivarsflaten som finner ut at innvandrings skeptis er det eneste fellestrekket populistiske partiene har (Jupskås, 2009, s.72). Når det gjelder Fremskrittspartiet, ser det ut som alle partiene er i utakt med sine velgere i innvandrings spørsmål bortsett fra dette partiet (Jupskås, 2009, s.59).

I tillegg til de overnevnte aspektene, blir det av flere politiske analytikere lagt merke til elitistiske

tendenser ved middelklassen basert på kulturell makt, noe som oversettes i en elitistisk politisk praksis hvor det representative demokratiet ikke lenger representerer interessene til den nye "arbeiderklassen" (Egeland, 2007, i Jupskås, 2009, s.76). Denne representasjonskrisen fører til frustrasjon over det som av denne gruppen blir oppfattet som mangel på muligheter for innflytelse, en frustrasjon som blir uttrykt i form av politikker forakt (Jupskås, 2009, s.75). Siden høyrepopulistisk partier er protestpartier (Simonsen, 2009, s.14), konkluderer jeg med at det er lett for gruppen under diskusjon å identifisere seg med høyrepopulistiske partiets politiske agenda.

Oppsummert og som en konklusjon, kan det sies at med alle de strukturelle forutsetningene til stede (mangel på sosiopolitisk og på klasse identifikasjon, frustrasjon om å ikke kunne påvirke dagens politikk), blir for forfatteren en oppgave å samle alle disse individene som på flere måter føler at de faller utenfor felleskapet. Et aspekt som taler for denne konklusjonen er forfatterens utvisking av klasse eller andre relevante forskjeller i konstruksjonen av "Vi"-felleskapet hvor samhold dannes gjennom referanser til kun et felles element, nemlig kultur, noe som alle kan identifisere seg uansett kassetilhørighet, seksuell legning eller hvilke som helst andre identitetsmarkører. Som Simonsen (2009) viser til, i konstitueringen av "Vi" felleskapet, er fokuset imidlertid på "de Andre" fordi det er lettere å avklare hvem som "de Andre" er, enn å avgjøre hvem inngår i "Vi" felleskapet (s.24). Denne er en utfordring som forfatteren ser ut til å løse gjennom instrumentaliseringen av den muslimske religiøse, og, som senere i oppgaven jeg kommer til å vise til, er det ikke tilfeldig at det er nettopp denne gruppen som forfatteren velger å instrumentalisere. I tillegg har forfatteren flere utfordringer som må overkommes i diskurskonstitueringen, og i det neste gjør jeg en kort redegjørelse a måten forfatteren overkommer disse utfordringene.

5.2.3 Mediepolitisk praksis

Som vist i genrealysen, trekker forfatteren på to begivenheter i sin argumentasjon for "snikislamisering" som et aktuelt fenomen, hvor den første er Mohamed Javad Zarifs besøk til Norge og den andre er kronprinsens besøk på Al-Noor moske i etterkant av Philips Manshaus terrorangrepet på en moske i Bærum. Retorisk sett kan disse to begivenhetene sees som forfatterens ikke-fagtekniske midler. Bitzer (1968) bruker Aristoteles begreper og referer til sistnevnte type midler som "ukunstneriske" til forskjell fra "kunstneriske" som retoren selv kommer med (s.5). De "ukunstneriske faktorene" sees av Blitzer som en av de to forutsetningene for at en retorisk situasjon skal oppstå, hvor den andre er et krav som inviterer til retorisk handling og den tredje er et publikum som kan gjøre en forskjell (ibid.).

Den østeriske sosiologen Paul F. Lazarsfeld og hans kollegaer oppdager at, mens de fleste velgerne hadde lenge før valgdagen bestemt seg for hvem som skulle stemme, eksisterte det fortsatt en stor andel velgere som var usikre og som ofte ble påvirket av personer som tolket massemedias stoff i sine nettverk (Kalsnes,

2015). På basis av denne observasjonen, utvikler Lazarsfeld *tostegshypotesen* som går ut på massemedienes nyheter når ikke befolkningen direkte, med gjennom de såkalte *opinionsledere* som tolker budskapet for deretter å videreformidle den til befolkningen (Adams, 2009, s.46).

Tilbake til Bitzers andre forutsetning for at en retorisk situasjon skal oppstå, det vil si det retoriske kravet, må dette kravet være av slik natur at en endring kan oppnås på retorisk hvis situasjonen skal kunne kalles retorisk (Blitzer, 1968, s.6). De to begivenhetene forfatteren trekker på, tilbyr ikke en umiddelbar grunn for å handle retorisk i den forstand at en forandring kan oppnås ved hjelp av en retorisk handling, og et argument for dette kan være det faktum at verdiene i islam har vært det samme helt siden religionen oppstod, og den eneste tilpasning til disse verdiene er intern og representert av Shariya loven (Hürriyet, 1997, i Bilgic, 2000, s.45).

Forfatteren har derfor den oppgaven om å konstruere et retorisk krav, noe som forfatteren oppnår ved å påta seg rollen som opinionsleder, det vil si ved å konstruere et narrativ om hvordan Zarifs besøk til Norge og kronprinsens besøk til moskeen i Bærum skal tolkes. Narrativet kan ikke inneholde elementer som kommer i konflikt med en høyrepopulistisk diskursiv praksis, og som Simonsen (2009) viser til, har innvandring og integrering i de siste tiårene blitt knyttet på en entydig måte til islam i høyrepopulistisk diskursiv praksis (s.15). En av de to begivenhetene som forfatteren trekker på som kronikkens hovedargumenter, inneholder et element som faktisk kommer i konflikt med den høyrepopulismens fokus på islam, og her refererer jeg til kronprinsens besøk på moskéen i Bærum rett etter Philip Manshaus (21) terrorangrep den 10. August 2019. Dette gjør at forfatteren må overkomme noe begrensningene for å kunne bygge et narrativ som passer i en høyrepopulistisk diskursiv praksis.

Som sagt inndeler Aristoteles begrensningene i to typer: kunstneriske, som retoren selv skaper og håndterer, noe som i kronikkens tilfelle kan eksemplifiseres med pathoselementet "*oldemor Betsy*", og ukunstneriske bevis, som begivenheten inneholder (Blitzer, 1968, s.8). Det ukunstneriske bevis (begivenhetene slik disse hadde utviklet og deres elementer) omgjøres av forfatteren til ikke-fagtekniske bevismidler gjennom symbolmanipulasjon. Som Hallahan (1999) viser til, bidrar symbolmanipulasjoner til konstitueringen av en diagnostisk ramme (s.218), noe som også er tilfellet i denne kronikken, hvor symbolene som manipuleres er egenskaper ved den muslimske religiøse minoriteten (håndhilsning, forbudt mot grisekjøtt, hijabbruk). Det diagnostiske innrammingen er samtidig ikke nok for konstruksjonen av et koherent narrativ, og til dette bidrar også den episodiske innramming av begivenhetene, det vil si en gjenfortelling av historien ut fra begivenhetene eller personenes perspektiv (Hallahan, 1999, s.221) ved for eksempel å utelate elementer fra begivenhetenes representasjon (de alternative måtene å hilse på). På denne måten blir begivenhetene rekonstruerte i forfatterens narrativ, og i det forfatterens rekonstruksjon av begivenhetene inneholder frykt gjennom "de Andres" konstruksjon som en fare, passer på denne måten de representerte begivenhetene fint i en høyrepopulistisk diskursiv praksis

fordi, som Wodak (2015) viser til, er dramatiseringen gjennom konstruksjonen av farer som kommuniteten er utsatt for, en måte å bygge støtte for høyrepopulistisk partiene (Wodak, 2015 s.11). Siden dette er også tilfellet med kronikken under analyse, gir observasjonen grunnlag for å vurdere kronikkens publisering som en strategisk handling.

I det som de fleste utfordringene knyttet til både kunstneriske og ukunstneriske begrensningene er overkommet, ligger forholdene til rette for konstitueringen av en diskurs (noe som forfatteren konstruerer rundt faren som "de Andres" handlinger utgjør mot "Vi"-felleskapet), men i tillegg behøver retoren et publikum (Bitzer, 1968, s.6) og en anledning til å presentere diskursen (ibid., s.8). Som jeg i denne delen av analysen skal vise til, er det å skaffe seg et publikum ikke en utfordring når narrativet forfatteren konstruerer inneholder flere elementer som i dagens populistiske journalistikk fungerer som kriterier for en vellykket nyhet. I det som gjelder anledningen, er det mye som tyder på at anledningen kunne ikke ha vært bedre: det vi si noen få dager før valgdagen 2019, en hypotese som jeg i det neste vil argumentere.

Ifølge Jupskås (2009) har FrP sørget for en "sakseierskap" til innvandring Aardal i 1999 etter 1997-valgkampen når partiet hadde rekruttert velgere selv om innvandring ikke var en viktig sak (s.74). Et annet eksempel er økningen i støttet partiet fikk fra velgernes side i 2009-valgkampen fra 8.5 prosent i valgkampsperioden til 30.1 prosent på valgdagen, noe som den overnevnte statsviteren tolker som et direkte resultat av Siv Jensen første uttalelse om "snikislamisering" på landsstyremøtet FrP hadde hatt 21.februar det samme år (Jupskås, 2019, s.74).

FrPs historikk med instrumentalisering av innvandrere i valgkamp, forfatterens konstruksjon av den retoriske situasjon og venstresidens representasjon i kronikkens tekst, danner et grunnlag for å tolke kronikkens publisering som en mediepolitisk praksis. Videre, i det kronikken innfrir det meste av kravene den populistiske journalistikken stiller for publiseringen av en nyhet, noe som jeg skal argumentere for i fortsettelsen, finnes det åpenbare grunn til å vurdere denne begivenheten som en strategisk handling.

Allern (2001), i sin redegjørelse av kriteriene som gjelder for populær journalistikk, viser til Johan Galtung og Marie Holmboe Ruge (1965) kartlegging av konstante nyhetskriterier som gjelder i mediapraksisen under alle omstendighetene (Allern, 2001, s.58).

Det første kriteriet kaller de overnevnte medieteoretikerne til *frekvens*, det vil si prioriteringen punkthendelser foran trender og prosesser (ibid.) hvor sakene presenteres som regel adskilte fra strukturene som er med på å skape problemet (Jupskås, 2009, s.63)

Både hendelsene og begivenhetene som forfatteren i sin argumentasjon trekker på, representeres av forfatteren adskilte fra deres kontekst, og, som allerede vist til, kan et eksempel på dette være kronprinsens

besøk på Islamic Center, hvor forfatteren ikke gjør rede på besøkets bakgrunn.

Det andre kriteriet er *terskel*, det vil si omfanget et fenomen har før den kvalifiseres som nyhet (Galtung & Ruge, 1965, i Allern, 2001, s.58). Det å "*nekte*" å håndhilse representeres av forfatteren som et ganske utbredt fenomen ("*tilfeldighetene gjorde*") og Siv Jensen har vært konsekvent i bruk av begrepet "snikislamisering" (Haukali, 2011), noe som gjør at kronikken oppfyller dette kriteriet også.

Et tredje kriterium er *utvedydighet*, noe som innebærer at hendelsene må være entydige og enkelt å tolke (Galtung & Ruge, 1965, i Allern, 2001, s.58). Dette kravet innfris av høyrepopulistisk diskurser generelt, hvor et enkelt språk og fortolkninger ved hjelp av konkrete eksempler kan sees som typiske trekk i politikernes samtale med velgerne (Simonsen, 2009, s.24), noe som også ser ut til å være tilfellet med kronikkens tekst også. Som allerede påvist, benytter forfatteren seg av arrogant ignoranse strategien gjentatte ganger (for eksempel Zarif som nekter å håndhilse fordi det er typisk trekk ved den muslimske gruppen), og gjennom bruk av denne strategien overforenkles det komplekse sosiale forhold med det resultatet at begivenhetene og hendelsene forfatteren i sin argumentasjon trekker på er enkelt å tolke.

Det fjerde kriteriet er *meningsfullhet*, det vil si relevans i det kulturområdet operer (Galtung & Ruge, 1965, i Allern, 2001, s.58). Som Wodak (2015) viser til, i det media skaper dikotomiske bilder av virkeligheten, spiller denne institusjonen på lag med høyrepopulismens dikotomiske bilder (s.5), og et eksempel på slike bilder i kronikken er insider-outsider dikotomien, et bilde som forfatteren skaper gjennom avgrensningen mellom "Vi"-aktøren og "de Andre".

Den femte er *samsvar*, noe som betyr at nyheten bør inneholde lett gjenkjennelige typer hendelser. I det forfatteren trekker på stereotypiske bilder av "de Andre" (nedlatende kvinnesyn, håndhilser ikke på personer av det motsatte kjønn, etc) oppfyller kronikken til en viss grad dette kriteriet også.

Den sjette kriteriet er *overraskelse*, noe som forutsetter at begivenhetene er kjente fra før, samtidig som disse bør komme uventet (Galtung & Ruge, 1965, i Allern, 2001, s.58). Et enkelt Google søk viser at både Zarifs og de tre kvinnenes alternative måte å hilse hadde vekket reaksjoner i media (1070 og henholdsvis resultater i Google), noe som til en viss grad gjelder de to hendelsene som forfatteren trekker på også. Samtidig kan kronikkens publisering rett før valgdagen og forfatterens bruk av ofre-fornærmer strategien (kronprinsens besøk på moskeen etter terrorangrepet) sees som begivenhetens overraskelselementer.

Det syvende kriteriet er *kontinuitet*, noe som vil si at hvis en nyhet får stor mediedekning, er det stor

sjanse for at denne vil prege nyhetsbildet i en stund til (ibid.). Et enkelt søk med søkeordet "snikislamisering" på VGs sine nettsider, gir som resultat 833 artikler publisert i tidsperioden 2009-2019 og som inneholder begrepet.

Det åttende kriterium er *komposisjon*, og handler om avisens balanse i det totale nyhetstilbudet (ibid.). Dette er noe som jeg ikke kan uttale meg for fordi dette er et empirisk spørsmål som jeg ikke har undersøkt.

Et niende kriterium er at nyhetene skal være knyttet til *elitenasjoner* (ibid.), noe som ikke kan sies at det er et kriterium som kronikken innfrir.

Et tiende kriterium er at nyheten skal først og fremst handle om personer (ibid.), noe som ifølge Jupskås (2009) gjør at media legger til rette for FrPs personfokusert politisk retorikk (s.63). Nesten alle eksemplene forfatteren benytter seg av for å illustrere sitt poeng (unntaket er påtvunget bruk av hijab) gjør referanser til konkrete personer (Zarif, de tre muslimske kvinnene, sykepleiestudenten, Bjurstrøm eller lærervikaren).

Et ellefte kriterium er at nyhetene skal handle om elitepersoner (ibid.), og eksempler på slike personer i kronikkens tekst kan være kronprinsen, Zarif, Huitfeldt eller Bjurstrøm.

Sist skal nyheten handle om hendelser som oppleves som negative (ibid.), et krav som kronikken tilfredsstillende gjennom den negative innrammingen av "de Andre" som "*nekker å håndhilse*", "*ikke ønsket å servere mat som inneholdt grisekjøtt*", "*påtvinger jenter i barneskolen hijab*".

Oppsummert kan det sies at kronikkens innhold innfrir ti av tolv kriterier for å kvalifiseres som en nyhet som vanligvis prioriteres i populær journalistikk og i media for øvrig. Denne typer observasjoner gir Wodak (2015) grunn til å konkludere med at en populistisk diskursiv praksis ikke kan sees som adskilt fra en mediepraksis som diskursene er avhengig av (s.5). Ifølge samme forfatter tvinger høyrepopulistiske krefter media i en "*no-win*" situasjoner, hvor først lanseres det en skandale som, hvis ikke den dekkes i media, fører dette til anklager om favorittisme (ibid., s19). Jeg kan ikke generalisere fra et tilfelle (kronikken under analyse), men siden teksten innfrir de fleste kriteriene for nyhetspublisering i populistisk journalistikk, er det mye som tyder på at relasjonen er symbiotisk, det vil si at VG trenger like mye FrPs høyrepopulistiske materiale som det er rimelig å anta at partiet trenger mediedekning, noe som kan forklares med de siste tiårenes utvikling i medielandskapet som i fortsettelsen gjør jeg en kort redegjørelse for.

5.2.4 Media som sosial struktur

Jupskås (2009) viser til hvordan endringene som media har gjennomgått de siste tiårene kan sees som medvirkende for framveksten av høyrepopulisme, og statsviteren legger spesiell vekt på overgangen fra *partidemokrati*, hvor hvert parti hadde sin egen avis som representerte sine interesser, til *publikumsdemokrati* (s.61), noe som ifølge det samme forfatteren skjedde i Norge rundt 1980-tallet. Publikumsdemokratiets framvekst forklares som en konsekvens av fjernsynet som formidler av politikk, en ny massemedielogikk, forvitringen av massepartiene og profesjonaliseringen av PR-funksjonen i politiske partier (s.62).

Videre resulterer både profesjonaliseringen og av-partifisering i en kommersialisering av mediene (Allern, 2002, s.19) hvor hovedkriteriet for en god nyhet er publikumsorienteringen (ibid., s.60), og i den publikumsorienterte nyheten spiller kildens innflytelse en viktig rolle (Østgaard, 1965, i Allern, 2001, s.57). Kildene er som regel dominerte av representanter for organisasjoner og institusjoner, og det er vanlig at den publiserte materialet presenterer kildenes tolkninger og synspunkter angående viktige begivenheter i samfunnet (Allern, 2001, s.64).

Siv Jensen er en høyprofilert politiker, og i det kronikken presenterer politikernes meninger og tolkning av samfunnsutviklingen, kan kronikkens publisering sees som et eksempel på forholdene beskrevet ovenfor.

I tillegg gjør konkurransen mellom mediehusene i en markedsøkonomi at nyheter med lave produksjonskostnader foretrekkes (Østgaard, 1965, i Allern, 2001, s.57). Denne situasjonen utnyttes strategisk av ledere og informasjonsarbeidere som har lært seg medias logikk for å selv kunne tilby informasjonssubsidier i form av allerede medietilpasset materiale, slik at organisasjonens saker lettere får gjennomslag i offentligheten (Gandy, 1982, i Allern, 2001, s.64-65).

I det som gjelder Siv Jensens kronikk, taler både formen (genrespesifikk) og innholdet (kronikken innfrir de meste av de journalistiske kriteriene) for at denne kan vurderes som et ferdiglaget journalistisk produkt, noe som gir grunnlag til å vurdere kronikken som en informasjonssubsidie.

Til sist, innebærer medias publikumsorientering et krav for forenkling av nyheter står sentralt i medieproduksjonen (Østgaard, 1965, i Allern, 2001, s.57), noe som gjør at politikken er redusert til noen få stikkord som er forståelige for helle publikumsspekteret (Wodak, 2015, s.11), noe som kan sees som en forklaringsfaktor for forfatterens bruk av *arrogant ignorans* strategien og for de episodiske fremstillingene av begivenhetene og hendelsene forfatteren trekker i sin argumentasjon på.

5.2.5 Identitetspolitikk som sosial praksis

Høyrepopulistisk bruk av fiendebilder, enten dette dreier seg om nære eller fjerne konstruerte fiender, er basert på et diskursiv skille mellom "Vi og "de Andre", hvor kjernegruppen "Vi" plasseres som regel i midten av et projisert verdensbilde (Simonsen & Kjølsvæd, 2009, s.9) og "Vi" konseptet brukes på ekskluderende måte ovenfor elitene men også ovenfor det som defineres som fremmed basert på etniske, kulturelle og/eller religiøse skillelinjer (ibid., s.10). Intendert eller ikke, oversettes den høyrepopulistiske diskursive praksisen til en identitetspolitikkpraksis.

Identitets politikk handler om konstruksjon gjennom produksjon og vedlikehold av etniske kontraster basert på klassifiseringer (Eriksen, 2010, s.280). For at et klassifiseringssystem skal være effektivt, må dette oppleves som relevant i praksis (ibid., s257), noe som ofte oppnås ved hjelp av stereotyper (ibid., s.258). Et eksempel på en stereotypi som forfatteren gjør bruk av i datamaterialet, er, som påvist i den lingvistiske analysen, generaliseringen av en egenskap (håndhilser ikke kvinner) ved den utvalgte personen (Zarif) til en egenskap ved den religiøse gruppen (Irans nedlatende syn på kvinner), en generalisering som ikke lær seg gjennomført uten at det tas i kalkyle leserens stereotypiske syn om islamske menn som forfatteren trekker på.

Det første av Eriksens (2010) felles trekk ved identitetspolitikk som sosial praksis, er overkommunisering av ytre etniske og kulturelle grenser, samtidig som interne forskjeller innen gruppen underkommuniseres (s.279). For å bruke det samme eksempel, konstruerer forfatteren i kronikken den iranske kulturen som fundamentalt forskjellig gjennom vektleggingen av et aspekt (kvinnesynet), mens det norske kulturen fremstilles som homogen ved hjelp av flere eksistensielle antakelser ("måten vi lever livene våre i Norge", "bilde av en ung jente i hijab...som det var en normal skolesituasjon").

Et annet felles trekk er at historien blir tolket på en slik måte at "Vi"-felleskapet fremstår som uskyldige ofre (ibid.). Et eksempel på dette er bruk av Wodaks (2015) ofre-fornærmer, hvor, som allerede vist til i oppgaven, kan forfatterens kritikk av de tre muslimske kvinnene i etterkant av terrorangrepet sees som et eksempel på denne strategien.

Et tredje felles trekk er overkommuniseringen av kulturell kontinuitet og "renhet" (ibid.). Det konkrete eksemplet på representasjonen av (et aspekt ved) kulturell kontinuitet kan i kronikken være forfatterens representasjon av kampen for likestilling ("*rundt årsskiftet*", "*hundre år senere*"), mens eksempler på kommunisering av kulturell "renhet" kan være bruk av ordet "uskikker" ("*At vi indirekte eller direkte tilpasser oss uskikker*"), men også forfatterens innvending mot Oslo kommunens publisering av bildet som

innehold en elev med hijab ("*som om det var en normal skolesituasjon*"). Siden i Oslo bor det over 160.000 innbyggere innvandrere av en total av nesten 700.000 innbyggere (SSB, 2018) og stadig flere som blir født i Norge har innvandringsbakgrunn (SSB, 2017), peker disse tallene på at å finne elever som bruker hijab, kan faktisk være en normal skolesituasjon i Oslo.

Et fjerde trekk er ifølge Eriksen demoniseringen av utenforstående i situasjoner hvor dette oppleves som nødvendig for å styrke gruppens indre felleskap (Eriksen, 2010, s.279). Et eksempel på dette kan være representasjonen av "*foreldre som påtvinger jenter i barneskolen hijab*". Spørsmålet blir imidlertid hvorfor skulle en viss representasjon være nødvendig for å styrke forfatterens "Vi"- felleskap. Tolket ut fra konteksten (valg kamp 2019), tyder denne representasjon tilbake på allerede påviste instrumentaliseringen av den religiøse muslimske gruppen, hvor hensikten kan være å få oppslutning fra velgernes siden.

Et femte trekk er advarsel mot kryssende lojalitetsbånd og konflikter (ibid.). I kronikken advarer forfatteren mot hva "Vi"-aktørens aksept av "religiøse særkrav" har som konsekvens, noe som oppnås gjennom innramming av kun et risikabelt valg, og hvor det som står i fare er likestillingen som tidligere generasjoner (i teksten representert av oldemor Betsy) hadde kjempet for. Å akseptere alternative måter å hilse eller å akseptere at det kan også hende at jenter frivillig bruker hijab, oversettelses på denne måten av forfatteren indirekte til svikt mot det som forfatteren representerer en av "Vi"-aktørens kjerneverdier, nemlig likestilling.

Et siste felles trekk som Eriksen finner ved identitetspolitikken, er gjenoppfinnelsen av kulturelle helter fra fortiden (s.279). Sett på denne måten, kan representasjonen av oldemor Betsy kan tolkes ikke bare som en patos element på grunn av identifikasjonsmulighetene representasjonen skaper (alle leserne har eller har hatt en oldemor), men også som en symbolsk konstruksjon av fortiden som er ment til å støtte forfatterens syn i nåtiden.

Som påvist, finnes det i teksten mange elementer som gjør at teksten kan klassifiseres som en identitetspolitikk, og i det neste viser jeg til strukturene som er en forutsetning for en slik diskursiv praksis.

5.2.6 Nasjonal staten som sosial struktur

Som Eriksen (2010) viser til, ble ikke etnisk mangfold betraktet som problematisk i oldtiden på samme måte som i moderniteten (s.270) Fenomenet skyldes at i moderniteten begynte det en prosess av nasjonsbygging ved hjelp av *nasjonalisme*, noe som Eriksen (2010) definerer som "*politisk ideologi som*

går inn på at kulturens grenser skal være sammenfallende med statens grenser, det vil si at staten skal ideelt inneholde mennesker av samme slag" (s.267).

Nasjonalisme er ifølge Eriksen (1997) en klassisk form for identitetspolitikk (s.47) og i kronikken finnes det flere elementer som tyder på at det forfatteren gjør, er en form for identitetsbygging ved hjelp av nasjonalisme hvor konkrete eksempler på dette kan for eksempel være vektleggingen av forskjellene på kvinnesyn mellom Norge og Iran eller symbolikken som forfatteren tilegner møtet mellom de tre muslimske kvinner på moskeen med kronprinsen.

Nasjonalismen fungerer ideologisk som regel ved å vise til en antatt felles etnisk opprinnelse (Eriksen, 2010, s.269), hvor alle nasjonens medlemmer antas å ha en felleskultur (ibid., s.268) med det formålet om å skape standardisering og enhet (ibid., s.270). Som allerede pekt så langt, påstår forfatteren gjennom eksistensielle antakelser at "Vi"-felleskapet tilhører en homogen kultur ("*måten vi lever livene våre i Norge*"), og med utgangspunkt i denne antakelsen, krever forfatteren tilslutning fra leserens for å "presse" "de Andre" innen forfatterens homogene kulturelle rammer. Dette skjer blant annet fordi, siden at de fleste stater er multi-etniske (Norge inkludert), passer ikke de faktiske forholdene i det homogene bildet nasjonalismen prøver å skape, noe som gjør at det oppstår "minoritetsproblemet" (ibid., s.272). Minoritetsproblemet kan på denne måten sees som et objektivt ikke-fagteknisk bevismiddel i forfatterens argumentasjon (siden det eksisterer i det minste i individenes bevissthet), noe som gjør forfatterens kritikk av "de Andre" å fremstå som legitim.

Samtidig som minoritetene ikke passer i dette bildet som nasjonalismen fremmer, er tilstedeværelsen av andre grupper (minoriteter inkludert) nødvendige for konstitueringen og vedlikeholdet av "Vi" nasjonal felleskapet (Eriksen & Sajjad, 2015, s.54) fordi diskursivt gir ikke mening å snakke om et "Vi" uten "de Andre" (Møller, 2009, s.36).

Nasjonalisme er samtidig en funksjonell ideologi og maktredskap for staten (Eriksen, 2010, s.269). Maktpotensialet ligger ikke bare i ideologiens samlede funksjon (ibid., s.268) som staten kan utnytte for å sikre borgernes lojalitet (ibid., s.269). Ideologier kan også tjene særinteresser (noe som Bourdieu er kategorisk om) når disse private interesser fremstilles som universelle interesser og felles for helle gruppen (Bourdieu, 1994, s.42). Forfatterens konstruksjon av problemet "snikislamisering" ("*problemet er større når nordmenn nekter å hilse*") peker på dette også er tilfellet i teksten under analyse. En slik samfunnsdiagnose forutsetter *symbolsk makt*, det vil si makt til å andre til å konstituere verden gjennom utsagn om den (ibid., s.45). Siden Siv Jensen (som signerer kronikken) disponerer over det som Bourdieu (2009) definerer som

objektivert symbolsk kapital, det vil si den kapitalen som er kodifisert, garantert og delegert av staten (Bourdieu, 1994, s.65), har kronikkens forfatter gode forutsetninger for å kunne utøve symbolsk makt, men for at sin definisjon av verden skal oppnå legitimitet å ha effekt, må denne bekrefte av andre individer (ibid., s.45), noe som en av hensiktene med kronikkens publisering kan tenkes å være.

5.2.7 Stigmatisering som sosial praksis

I konstitueringen av "Vi"-felleskapet, opererer nasjonalismen med en kategorisering av "Vi" og "de Andre". Å kategorisere er en medfødt menneskelig egenskap og har den rollen at den skaper orden i tilværelsen (Mørken, 2017, s.67) samtidig som grupperingen av mennesker i grupper etter forskjellighet er basert på både på inkluderings-, men også ekskluderingsmekanismer (ibid., s.65), og, i det bestemte aktører får tildelt en viss diagnose, kan dette føre til at disse blir stigmatisert som annerledes (ibid., s.67).

Stigmatisering er av Ervin Goffman (2009) definert som en egenskap som er stekt diskriminerende og som kommer til uttrykk i relasjoner. I praksis innebærer stigmatisering at en egenskap ved en person eller gruppe gjøres relevant gjennom en stereotypisk klassifisering (Goffman, 2009, s.45.)

I kronikken tematiser forfatteren flere attributter ved den muslimske religiøse gruppen. Den første av disse er at personene ikke håndhilser personer av motsatt kjønn, den andre er at de nekter å servere grisekjøtt og den tredje er at de påtvinger barn bruk av hijab. Disse kan i seg selv være nøytrale egenskaper og bli forklart som kulturelle trekk ved gruppen, men, som Møller (2009) viser til, stigmatisering handler ikke om objektive egenskaper, men om måten disse av aktørene gjøres relevante (s.37), og etniske tegn bærer sosial informasjon som har det potensialet for å bli etniske markører i en stigmatiseringsprosess (Goffman, 1990, i Møller, 2009, s. 45).

Jeg har tidligere i oppgaven gjort rede for hvordan de retoriske kravet konstrueres. I konstruksjonen av den retoriske kravet gjøres disse egenskapene relevante i relasjonen mellom gruppene ved hjelp av stereotypiske bilder (muslimske menn har et nedlatende kvinnesyn, muslimer nekter å la seg integrert, muslimer påtvinger barn bruk av hijab), noe som ytterligere forsterker de stereotypiske bildene av muslimer.

Med utgangspunkt i antakelsen at den stigmatiserte ikke er en "ordentlig person", utøves det diskriminering mot den stigmatiserte gruppen, en stigmatisering som legitimeres ved hjelp av teorier som forklarer det stigmatiserte gruppenes underlegenhet og er ment til å overbevise den stigmatiserende gruppen om faren den stigmatiserte gruppen utgjør (Goffman, 2009, s.47).

Som vist i den lingvistiske analysen, blir muslimene deklasserte ved at forfatteren antar at disse ikke er "ordentlige" fordi de ikke viser tegn på godvilje ("*nekter*" å håndhilse, "*vil ikke*" servere matt som

inneholder grisekjøtt), og ut fra disse antakelsen konstruerer forfatteren et narrativ som forklarer muslimenes opptred. Et konkret eksempel på et slikt narrativ er forfatterens forklaringer på Zarifs opptred (her viser jeg til de to sammenslåtte entymemer), mens det muslimske gruppenes underlegenhet kan sees som en gjennomgående motiv i kronikken (Zarifs kvinnesyn, det tre muslimske kvinnenes opptred som av forfatteren sees som et samfunnsproblem, lærervikaren som *"har et problem"* som gjør at han og andre som han *"først og fremst må ta ansvar for seg selv"*, eller *"foreldre som påtvinger jenter i barneskolen hijab"*).

Denne forståelsesrammen rundt "de Andre" som et problem, er basert på ensdimensjonelle beskrivelser langs kun en egenskap (muslimsk religiøs tilhørighet). Som Mørken (2017) viser til, finnes det i samfunnet en slik tendens til ensdimensjonell tilnærming til mennesker som har annen kultur (s.79-80), og at når dette kategoriserende perspektivet ikke blir supplert med andre perspektiver, er stigmatisering en risiko (Mørken, 2017, s.80).

I det som egenskapene ved individet er av forfatteren fremstilt som å gjelde helle gruppen (et nedlatende kvinnesyn forklares ut fra muslimsk religiøs tilhørighet), kan kronikken sees som et eksempel på det som av Goffman (2009) defineres som stamme stigmata, det vil si en form for stigmatisering hvor egenskapen(e) er antatt til å gjelde helle populasjonen i samme grad (s.45). Til denne type stigmatisering bidrar ikke minst språket, og måten dette skjer gjør jeg rede for i fortsettelsen.

5.2.8 Kultur som sosial struktur

Ifølge Şükrü Bilgiç (2000) finnes det i det norske samfunn en ubevisst gradering av innvandrerne hvor de ikke-vestlige innvandrere, helst mørke og muslimer, er betraktet som mindreverdige i forhold til innvandrerne fra sørlige og østlige deler av Europa, som i sin tur er deklasserte i forhold til vestlige innvandrere (s.55). På en måte bekreftes dette av Eriksen (2015) som mener at i det norske samfunnet graderes innvandrere basert på distinksjonen mellom nær- og fjernkulturelle land etter "like barn leker best" prinsippet (s.59) hvor de som er sett som å være innvandrere, er hovedsakelig personer som ikke kommer fra rike og "hvite" land (Eriksen, 2017, s.44).

I min bacheloroppgave fra 2017 med tema integrasjon av arbeidsinnvandrere fra nylige EU-land, oppdager jeg gjennom intervjuer at blant arbeidsinnvandrerne fra Øst- Europa sirkulerer en diskurs om muslimer som blir diskvalifisert i forhold til egen gruppe (av arbeidsinnvandrerne). Diskursen går ut på at muslimene er "dumme", "late" og "ubrukelige" og hvor grunnlaget for diskvalifisering er det antatte problematiske forholdet til arbeid muslimer blir sett til å ha (Apostol, 2017, s.25).

Mørken (2017) oppdager også et minoritetshierarki som blir avleiret i opplæringsloven i form av rettigheter, og i dette hierarkiet ligger urbefolkningen på toppen mens innvandrerbefolkningen nederst på

skalaen (s.71).

De som de overnevnte funn klart peker på, er at i det norske samfunn finnes det en predisposisjon til å oppfatte innvandrere generelt og muslimer spesielt som mindreverdige. Bilgiç (2000) antar at denne predisposisjonen skyldes hovedsakelig media representasjoner av gruppen (s.55), noe som bekreftes av Ellingsen (2007) som mener at i media fremstilles innvandrerne som fremmedelementer og trusler, og på grunn av dette blir gruppen skilt ut og stigmatisert noen ganger i en aggressiv nasjonalistisk retorikk (s.10), og Strand (2010) hevder at det er først og fremst muslimer som er representert som fremmede eller som vanskelig lær seg integrert (s.61).

Disse oppfatningene i det norske samfunnet kan sees som strukturerende for hvem som kan stigmatiseres i offentligheten, og i det forfatteren i sin kronikk trekker på disse oppfatningene (som utgjør et kulturell topos), gir dette et holdepunkt til for å vurdere kommunikasjonen som strategisk. Et eksempel på dette kan være det utbredte overbevisning blant nordmenn om at å ha en livsstil basert på strenge religiøse rammer ikke kan være et fritt valg, noe som genererer en motstand mot en livsform som oppfattes som tradisjonell og som en trussel mot den sekulære offentligheten som det nasjonale staten er tuftet på (Gullestad, 2002, s.35), noe som i teksten er representert av forfatterens innvending mot hijabbruk.

Et annet kulturell aspekt som forfatteren i sin tekst gir uttrykk for gjennom den anonyme representasjonene av de tre kvinnene på moskeen, sykepleiestudenten og lærervikaren, er at et møte mellom en nordmann og en innvandrers oppfattes vanligvis ikke av nordmenn som et møte mellom to personer, men som et møte mellom en person og en kultur (Eriksen, 2015, s.44), noe som skyldes at, mens nordmenn er behandlet som folk som kan tenke og vurdere selvstendig og på et fritt grunnlag, blir innvandrerne i stor grad betraktet som produkt av sin kultur (Unni Wikan, i Ellingsen, 2007, s.29). Videre, som Adams (2009) viser til, må metaforer resonere med et eksisterende sett av sosiale og kulturelle representasjoner (s.127). Et eksempel på dette i teksten er forfatterens ”snikislamising”-begrep, som er basert på det som i de siste tiårene har blitt en ganske utbredt vestlig forestilling om en konspirasjonsteori som går ut på at muslimer prøver å kulturelt erobre Vesten (Liogier, 2014), noe som også kan sees som et eksempel på topos argumentasjon i kronikken.

Til sist, som Aleksander (2006) viser til, å skape en kollektiv representasjon som er attraktiv til publikum og som resonnerer med elektoratet er ikke nok hvis ikke en slik representasjon ikke er ankret i en felles kulturell struktur (i Wodak, 2015, s.12). Et eksempel på en slik representasjon er i kronikken kampen for likestilling, og i det likestilling oppfattes av de fleste som en sentral norsk verdi (NHO, 2019), kan forfatterens representasjon av likestilling under angrep også sees som et eksempel på en kulturelle topos, noe som gir et holdepunkt til for å vurdere handlingen som strategisk.

6. Oppsummering og konklusjoner

Denne undersøkelsens problemstilling er *"Hvilke kommunikative motiver kan Siv Jensens VG-kronikk om «snikislamisering» publisert den 2. september 2019 tenkes å tjene, og hvilke ideologiske aspekter gir teksten uttrykk for"*. For å svare på første del av problemstilling har jeg stilt to ytterlige spørsmål, hvor det første er "I hvilken grad åpner kronikken til debatt rundt fenomenet rundt "snikislamisering"?"

Gjennom genreanalyse har jeg konkludert med at, i det kronikken respekterer genres regler for tekst organisering og innhold, har begivenheten potensialet til å skape debatt, noe som også har skjedd i etterkant av kronikkens publisering.

På bakgrunn av den lingvistiske analysen har jeg funnet ut at åpningen til dialog ikke kan vurderes som stor på grunn av forfatterens hyppig bruk av påstander med høy deontisk og epistemisk modalitet men også fordi, der hvor forfatteren åpner for dialog, skjer dette på forfatterens egne premisser som i teksten er etablerte hovedsakelig gjennom en diagnostisk innramming basert på eksistensielle antakelser, noe som utelukker alternative tolkninger av fenomenet under debatt. Videre er åpningen til dialog ikke langvarig, blant annet på grunn av forfatterens tett etterfulgte rangering av stemmer hvor egen stemme tildeles høyeste status. I den grad kronikken åpner til dialog, er "de Andre" ikke invitert for å delta fordi "de Andre" er en kategori som forfatteren snakker om.

Den lingvistiske analysen har også gitt grunnlag for å vurdere argumentasjonen som hovedsakelig basert på moralske evalueringer av retorisk art og ikke på logiske argumenter, noe som kommer i konflikt med det kommunikative handlingens ideal om konsens på basis av det beste argumentet (Schaefer, Heinze, Rotte & Denke, 2013).

I begivenhetens analyse som høyrepopulistisk sosial praksis har jeg vist hvordan forståelsesrammen rundt både personer og saken forfatteren argumenter for, dannes gjennom utvalg, vektlegging og velg bort av egenskaper ved de representerte aktørene og begivenhetene som gjør at argumentasjonen ikke kan sees som overbevisning, men som et forsøk på overtalelse. Av denne grunn kan forfatterens argumentasjon ikke kan sees som en reel åpning til dialog.

I begivenhetens analyse som mediepolitisk praksis har jeg vist hvordan forfatteren påtar seg rollen som opinionsleder for å tolke de to begivenhetene argumentasjonen trekker på. Begivenhetenes tolkning skjer derfor på forfatterens konstruerte premisser, noe som ikke gir grunnlag for å vurdere kronikken som en

reel åpning til dialog.

Det andre spørsmål som jeg har stilt teksten for å kunne svare på del en av problemstillingen er ”Hvilke aspekter ved kronikken taler for at teksten kan sees som en strategisk/kommunikativ handling?”.

I genreanalysen har jeg vist at begivenheten kan både vurderes som strategisk og kommunikativ handling. Momenter som taler for begivenheten som en strategisk handling er kronikken politisering, det strategisk bruken av "vi", kronikkens emne som er innvandringsrelatert og patos elementet i kronikkens avslutningsdel. Tekstens genretilhørighet gjør at begivenheten er uunngåelig en kommunikativ handling.

I den lingvistiske analyse har jeg avdekket flere elementer som peker på at handlingen er strategisk. Et av disse er forfatterens konstruksjon av ekvivalenskjeder etter Faircloughs (2003) *"logic of appearance"* (s.88). Et annet er forfatterens konstruksjon av frykt eller bekymring basert på de konstruerte forskjellene mellom "Vi" og "de Andre".

Andre elementer som taler for at handlingen er strategisk er forfatterens bruk av forskjellige topos i sin argumentasjon, som for eksempel stereotypiske bilder av ”de Andre” toposet, historiens topos eller kulturelle topos. Argumentasjonsmåten som er fra "er" til "bør" sammen med bruk av "stråmannargumentet" taler også for at handlingen er strategisk, en vurdering som i tillegg bekreftes av innrammingen av kun et risikabelt valg og diskvalifisering av personer avhengig av hva som passer forfatterens egen definisjon av virkeligheten.

I begivenhetens analyse som en høyrepopulistisk praksis, taler instrumentaliseringsen av den muslimske religiøse gruppen, den selektive innrammingen av begivenhetene og måten forfatteren aktualiserer "problemet" på for at handlingen er strategisk. Til denne vurdering bidrar forfatterens bruk av tostegsfornektelsesstrategien og ofre-fornærmer strategien, og, i tillegg, gir forfatterens argumentasjon ved hjelp av helte, talenes og virkelighetens toposer flere grunner til å vurderes handlingen som strategisk.

I begivenhetens analyse som en mediepolitisk praksis har jeg vist hvordan, gjennom å påta seg rollen av opinionsleder, konstruerer forfatteren et narrativ som ikke kommer i konflikt med en høyrepopulistisk diskursiv praksis og som, tvert imot, inneholder frykt, noe som Wodak (2015) anser som en måte høyrepopulistisk partiene bygger støtte på (Wodak, 2015 s.11). De to begivenhetene "oversettes" på denne måten til en politisk sak som FrP har "eierskap" til (Jupskås, 2009, s.74). Siden teksten innfrir de fleste av publiseringskriteriene i populistisk journalistikk, taler dette aspektet for at kronikken kan sees som en informasjonssubsidie.

I begivenhetens analyse som identitetspolitikk har jeg argumentert for at "minoritetesproblemet" som nasjonalistisk ideologi skaper (Grillo, 1998, i Eriksen, 2010, s.270) kan ses som et kulturelt topos som forfatteren i sin argumentasjon trekker på, noe som bekreftes av begivenhetens analyse som en stigmatiseringspraksis hvor jeg viser til hvordan oppfatninger av muslimer som fremmede og som vanskelig lær seg integrert (Strand, 2010, s.61) har potensialet til å fungere som et kulturelt topos. Et annet kulturelt topos som forfatteren ser ut til å trekke på, er at møtet mellom en nordmann og en innvanderer oppfattes som et møte mellom en person og en kultur (Eriksen, 2015, s.44). Endelig kan "snikislamisering"-metaforen sees som en metafor som resonerer med eksisterende kulturelle forstillinger om en kulturell erobring av Vesten (Liogier, 2014) og på grunn av dette kan denne metaforen også vurderes som et kulturelt topos.

For å svare på problemstillingens del to, har jeg stilt tre ytterlige, hvor det første av disse er "Hvilke bilder av majoritetsbefolkningen/kulturen skapes i teksten?".

Det lingvistiske analysen viser at "Vi"-felleskapet representeres av forfatteren som homogen og som representant for allment aksepterte verdier. Dette bildet av felleskapet skapes gjennom Wodaks (2015) sammenligningsfeilslutning på basis av en kontrast med "de Andres" kultur, en kontrast som i kronikkens avslutningsdel representeres gjennom den symbolske representasjonen av to verdisystemer: Betsy som står for likestilling, og muslimene som står for kvinne- og barneundertrykkelse.

Begivenhetens analyse som en høyrepopulistisk gir også grunnlag for å vurdere av "Vi"-felleskapets representasjonen som homogen, og til dette bidrar forfatterens utvisking av interne forskjeller som for eksempel klassetilhørighet, seksuell legning eller hvilke som helst andre identitetsmarkører.

På basis av begivenhetens analyse som identitetspolitikk, har jeg konkludert med at forfatteren fremstiller "Vi"-felleskapet som kulturelt "ren", samtidig som "Vi" felleskapets representasjon kan til en vis grad også sees som idyllisert (Betsy som hadde kjempet for likestilling).

Den andre hjelpespørsmål som jeg stilt teksten for å svare på problemstillingens del to er "Hvilke bilder av minoritetsbefolkningen/kulturen skapes?".

På bakgrunn av den lingvistiske analysen har jeg kommet fram til at "de Andre" er negativ innrammet og av forfatteren fremstilles som avvik og som en trussel mot samfunnet. "De Andre" er en udifferensiert masse som forfatteren representerer ved hjelp av generaliseringer, og når forfatteren snakker om "de Andre", snakker forfatteren egentlig om muslimer.

Begivenhetens analyse som høyrepopulistisk praksis bekrefter den negative innrammingen av "de Andre" gjennom forfatterens vektlegging av mangel på vilje til å la seg assimilert.

Kronikkens analyse som identitetspolitikk viser til at "de Andre" er demonisert i teksten fordi muslimer "*tvinger*" barn til å bruke "*den seksualiserende barnehijab*".

I begivenhetens analyse som en stigmatiseringspraksis, finner jeg ut at stigmatiseringen tar utgangspunkt i at "de Andre" ikke er "ordentlig". "De Andres" beskrivelse er endimensjonal langs et egenskap, nemlig muslims religiøs tilhørighet.

Den tredje og siste spørsmål som jeg har stilt teksten for å kunne besvare på problemstillingens del to er "Hvordan er majoritets-minoritetsrelasjonen representert i teksten?".

I den lingvistiske analysen viser jeg hvordan forfatteren overkommuniserer forskjellene for deretter å etablere et hierarkisk maktforhold hvor "de Andre" plasseres i en underlegen posisjon. Mellom gruppene konstruerer forfatteren en konflikt som er basert på de "de Andres" konstruksjon som en fare.

Kronikkens analyse som en høyrepopulistisk praksis bekrefter det spente forholdet som forfatteren konstruerer gjennom bruk av dikotomiske bilder som insidere - outsiders, venner - fiender eller godt - ondt (Simonsen, 2009, s.4) og gjennom formidlingen av en essensialistisk forståelse av islam (ibid., s.15).

I begivenhetens analyse som identitetspolitikk finner jeg ut at "Vi"-felleskapet fremstilles som et uskyldig offer ved hjelp ofre-fornærmer strategien.

I begivenhetens analyse som stigmatiseringspraksis finner jeg ut at kronikken bekrefter tidligere forskning på at muslimer blir tildelt den laveste posisjon på den sosiale skala mens nordmenn er plasserte på toppen av hierarkiet (Bilgiç, 2000, s.55).

Som en konklusjon og som et svar på problemstillingen, tolker jeg kronikkens reduserte åpning til dialog som et tegn på at handlingen er instrumentell. Videre tyder kronikkens politiserte form, tilstedeværelsen av flere elementer av høyrepopulistisk diskursiv praksis og forfatterens konstruksjon av det retoriske kravet som resulterer i en valgsak som FrP har "eierskap" til, på at handlingen er et strategisk politisk trekk i forbindelse med valgkampen 2019.

I det som gjelder de ideologiske aspektene som kronikken gir uttrykk for, er det tydelige og gjentatte elementer i teksten som peker på at disse er høyrepopulisme og nasjonalisme. Det som begge disse to ideologiene bygger på,

er et antatt spent forhold mellom "Vi" og "de Andre", og de har til felles, er en samlingsfunksjon som har potensialet til å resultere i velgeroppslutning. Hvis potensialet realiseres, skjer dette hovedsakelig på bekostning av den marginaliserte gruppen fordi en slik instrumentalisering kan ha negative konsekvenser for det enkelte gruppemedlemmet, for det stigmatiserte gruppen, men også for majoritetsbefolkningen, og i fortsettelsen vil jeg gjøre rede for noe av disse konsekvensene som er både av pragmatisk og etisk art.

I et forsøk for å distansere seg fra samfunnets negative definisjon av gruppen, kan den enkelte velge en *assimileringsstrategi* hvor de nedvurderte egenskapene assosierte med gruppen underkommuniseres for på denne måten å fjerne grunnlaget for etnisk stigmatisering (Møller, 2009, s.52), noe som ikke nødvendigvis er en garanti for at personen blir møtt med aksept fra majoritetsbefolkningens side (ibid., s.53) og noe som ikke er ønskelig heller, fordi per i dag finnes det et utbredt aksept for at sameksistensen av flere kulturer er noe storsamfunnet er tjent på (Regjeringen, 2004)

Videre kan den enkelte velge et *tradisjonalistisk standpunkt* i kontakten med storsamfunnet (Møller, 2009, s.54). I dette tilfellet blir de homogene nettverkene (basert på etnisk tilhørighet) viktigere enn det heterogene nettverket (på tvers av etniske linjer) (Mørken, 2017, s.76), for på denne måten å gjøre symbolsk motstand mot stigmatiseringen (Møller, 2009, s.54). Det som er problematisk ved denne strategien er at en del av grunnlaget for integrering forsvinner og det konkrete uønskede resultatet kan være dannelsen av parallelle samfunn (Mørken, 2017, s76). Den tredje strategi for håndtering av etnisk stigma kaller Møller (2009) for *rebelen*. Flere etniske grupper som blir marginalisert ut fra det samme egenskap, som kan for eksempel være en samfunnsundergravende livsstil (Larsen & Mortensen, 2009, s.7), danner en "Vi"-felleskap på tvers av etniske minoriteter skiller som konstitueres i forhold til majoritetsbefolkning (Møller, 2009, s.55). Som Mørken (2017) viser til, er ofte sekteriske identiteter en kilde til konflikter (s78).

En annen type konsekvenser som en slik kategorisering av "de Andre" har, er, som nevnt, av etisk art. Som Møller (2009) viser til, forutsetter kategoriseringen av "de Andre" per definisjon maktutøvelse fordi "de Andre" fremstår som et objekt for kategorisering (s.37) og videre, i det "de Andre" er vurdert ut fra majoritetsbefolkningen som målestokk, etableres det et fundamentalt asymmetrisk maktforhold mellom gruppene (Elias & Scotson, 1994, i Møller, 2009, s.41). Mer enn det, kommer representasjonene av "de Andre" som regel som et motstykke til majoritetsbefolkningen og som en negasjon av det man oppfatter som normalt og forutsigbart, eller til og med som en trussel, og følgelig blir det en oppgave for majoritetssamfunnet å få integrert eller skaffe kontroll over slike urovekkende elementer (Ellingsen, 2007, s.5). Dette skjer blant annet ved at gjestelandet produserer assimileringdiskurser som legger press på innvandrerne til å adoptere gjestelandets normer og verdier (Adams, 2009, s.97), og, siden innvandrerne har lite makt til å definere virkeligheten (Eriksen, 2015, s61), oppstår på denne måten et hegemoni hvor "de Andre" må tilpasse seg samfunnet på majoritetsbefolkningens premisser (Ellingsen,

2007, s.5-6). Selvfølgelig kan slike assimileringdiskurser positive resultater også, noe som kan argumenteres ved hjelp av Foucaults teoretisering av makt som både muliggjørende og begrensende (Jørgensen & Philips, 1999, s. 23), men i en kritisk diskursanalytisk undersøkelse er jeg opptatt av begrensninger. Derfor, den etiske utfordringen som jeg ser her er at "de Andre" kan ikke være som "Vi"- aktøren. Å kreve dette er å begå den epistemiske feilen som Levinas advarer mot: "de andre" kan ikke innerst inne være som oss (Strand, 2010, s.69). Ved å bruke "Vi"- aktøren som en målestokk, blir "de Andre" aldri mer enn en kopi i sammenligningen med "original varianten", og i tillegg til at dette kan komme i konflikt med personens egen definisjon av seg selv og av gruppen (Jenkins, 1994, i Møller, 2009, s.37), danner sammenligningen et grunnlag for kulturell dominans som har det konkrete resultatet at "de Andre" er konstituert til en underklasse.

Jeg er klar over at det finnes grunn for bekymring angående religiøse praksiser som er assosierte med islam, som for eksempel tvangsekteskap, sosialpress for hijabbruk eller kjønnslemlestelse. For at slike brudd på individets autonomi som kommer i konflikt med loven og med universelle verdier av høyere rang skal settes et stop til, er det viktig med mediedebatter rund disse fenomener. Samtidig, når i media skapes det et bilde av den muslimske gruppen som er så unyansert slik det kronikken under analyse produserer, oppstår det behovet for en motmakt til slike representasjoner, en motmakt som også er nødvendig for å motvirke utøvelsen av ideologisk symbolsk makt over velgerne. Derfor, selv om ikke alle av oss er investert med institusjonell symbolsk makt på samme måte som profilerte politikere er, anser jeg studiet av slike mediebegivenheter en viktig samfunnsoppgave for fremtidige kommunikasjonsstudenter, og mitt forslag for videre forskning er derfor forskning på hvert tilfelle av utøving av symbolsk makt som kan tenkes å tjene personlige interesser og på hvert tilfelle av stigmatisering av minoritetsgrupper i offentligheten.

Gjennomføringen av denne type forskning innebærer samtidig et åpenbart etisk dilemma. Dilemma består av det faktum av at enhver tematisering av en minoritetsgruppe, selv om dette skjer ved hjelp av positive begreper, bidrar til vedlikehold av det som Motturi (2007) kaller for "etnotisme", det vil si den aktuelle opptattheten for kulturelle forskjeller og for etnisitetsbasert identitet (s.51), noe som kan ha som resultat en ytterlig fremmedgjøring av minoritetsgruppen, samtidig som taushet kan ikke være et svar på stigmatisering av minoritetsgrupper i offentligheten og på utøvelse av symbolsk makt som tjener private interesser.

Avslutningsvis vil jeg gjøre rede for en av denne undersøkelsens svakhet samt for prosjektets begrensninger. Svakheten som jeg ser består i overlappingene som finnes i oppgavens analysedel. Et eksempel på en slik overlapping er instrumentaliseringen av minoritetsgruppen i begivenhetens analyse som høyrepopulistisk praksis med demoniseringen av den samme gruppe i identitetspolitikk og et annet er medias redegjørelse som struktur for både høyrepopulistisk praksis og mediepolitisk praksis. Dette er noe som jeg burde kanskje unngått, men i en

intensiv undersøkelse på et slikt begrenset datamateriale, har dette noe som jeg har opplevd som en utfordring.

Når det gjelder begrensningene som denne undersøkelsen har, er en av disse at en nærmest komplett analyse av begivenheten burde ha inneholdt en kartlegging av diskursene som kom til uttrykk i etterkant av kronikkens publisering. Kun på denne måtte kunne jeg ha gjort rede for den diskursive kampen som kronikken er en del av. En annen begrensning denne undersøkelse har, er av metodisk art. Gyldigheten min tolkning av begivenhetens tekst og av forfatterens intensjoner kan jeg ikke demonstrere gjennom tekst analyse alene, og, som Fairclough (2003) viser til, er dette en begrensning som ikke kan overkommes med mindre forskeren triangulerer metoden ved for eksempel å utføre, i tillegg til tekstanalysen, resepsjonsundersøkelser (s.13).

En begrensning til av metodisk art er, som Bratberg (2018) viser til, at jo mer vekt legges på tolkning i en undersøkelse, jo vanskeligere blir for forskeren for å argumentere for undersøkelsens etterprøvnbarhet (s.23), en utfordring som i forbindelse med denne undersøkelse jeg har åpenbart hatt.

En fjerde begrensning som jeg kan nevne her, er at min analyse og tolkning av begivenheten kan kun i et begrenset omfang tenkes å være dekkende for det som teksten gir uttrykk for eller for det som begivenheten representerer fordi, som Fairclough (2003) argumenterer for, finnes det ikke en slik uttømmende analyse av en sosial begivenhet (s.14).

En siste innvending som denne undersøkelse kan møte og som jeg er bevisst over, er at kritisk diskursanalyse er en øvelse hvor forskeren i den lingvistiske analyse bekrefter det forskeren har bestemt på forhånd (Skrede, 2017, s.88). I håp at dette ikke har vært tilfellet i min undersøkelse, avslutter jeg her ved å si at Faircloughs ønske om at kritisk diskursanalyse skal skape språkbevissthet og bevissthet over mulighetene folk har for å gjøre motstand mot symbolsk diskursiv makt (Jørgensen & Philips, 1999, s.100) er gjennom arbeidet med denne masteroppgaven blitt til en realitet i mitt tilfelle.

7. Referanser

Aakvaag, G. (2008). *Moderne Sosiologisk Teori*. Oslo: Abstrakt Forlaget.

Adams, P. (2009). *Geographies of media and communication : A critical introduction* (Critical introductions to geography). Chichester: Wiley-Blackwell.

Allern, S. (2001). *Nyhetsverdier : Om markedsorientering og journalistikk i ti norske aviser*. Oslo: IJ-forlaget.

Allern, S. (2002). "Kildene og mediemakten". Bokkapitel i Eide, M., & Makt- og demokratiutredningen. (2002). *Til dagsorden! : Journalistikk, makt og demokrati*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Apostol, B. (2017). *Integrasjon av arbeidsinnvandrerne fra de nye EU-land*. (Bacheloroppgave). Universitet i Agder. Midlertidig lenke: https://uiano-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/bogdaa14_uia_no/EYILj-_5QDtKhxIObcJ3_GwBs-gJnfg1rcR5yrK6VhvaNg?e=oRUBXA

Bratberg, Ø. (2018). *Tekstanalyse for Samfunnsvitere*. 2. Utg. ed. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Beauchamp, T., & Childress, J. (2001). *Principles of biomedical ethics* (5th ed.). Oxford: Oxford University Press.

Bilgiç, S. (2000). *Integrering : Fra teori til praksis* (Kulturbro dialog). Oslo: Kulturbro forlaget.

Bitzer, L. (1968). *The rhetorical situation*. *Philosophy and rhetoric*. 1, no.1 (1968): 1-14.

Bourdieu, P. (1994). *Symbolisk makt*. Pax Forlag: Valdres.

Bjøntegård, M. (2017). *Innvandringsdebattens retorikk. En analyse av identitetskonstruksjoner og argumentasjon i norsk fjernsynsvalgkamp (1987-2015)*. (Masteravhandling). Universitet i Bergen. Hentet 15.10.19 fra: <http://bora.uib.no/bitstream/handle/1956/16299/Innvandringsdebattens-retorikk--Masteroppgave-i-medievitenskap--Marit-Kristine-Bjontegard.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Celand, L. (2017). *En kvalitativ studie av diskursen om integrering i stortingsmeldinger, og hvordan dette kan forstås i et makt perspektiv*. (Masteravhandling). Universitet i Agder, Kristiansand. Hentet 12.08.19 fra: <https://uia.brage.unit.no/uia-xmlui/handle/11250/2492776>

Det Norske Akademis Ordbok. (2019) Utgitt av Det Norske Akademi for Språk og Litteratur og Kunnskapsforlaget. Url: <https://www.naob.no/>

Eide, E.(2018). *Diskurser om de andre, identitet og norskhet*. Tidsskriftet sakprosa, Bind 10, Nummer 1.Hentet 17.11.19 fra <https://journals.uio.no/index.php/sakprosa/article/view/5598/5311>

Eriksen, T. (1997). *Flerkulturell forståelse*. Oslo: Tano Aschehoug.

Eriksen, T., & Sajjad, T. (2015). *Kulturforskjeller i praksis : Perspektiver på det flerkulturelle Norge*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Fairclough, N. (2003). *Analysing Discourse : Textual Analysis for Social Research*. London: Routledge.

Goffman, E. (2009). *Stigma : Om avvigerens sociale identitet* (2. udg. ed.). Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Gullestad, M. (2002). *Det norske sett med nye øyner : Kritisk analyse av norsk innvandringsdebatt*. Oslo: Universitetsforlaget.

Hallahan, K. (1999). *Seven Models of Framing : Implications for Public Relations*. Journal of Public Relations Research, 11(3), 205-242.

Hågvar, Y. (2007). *Å forstå avisa : Innføring i praktisk presseanalyse*. Bergen: Fagbokforlaget.

Hitching, T., Nilsen, A., & Veum, A. (2011). *Diskursanalyse i praksis : Metode og analyse*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Ihlen, Ø. (2013). *PR og strategisk kommunikasjon : Teorier og fagidentitet*. Oslo: Universitetsforlaget.

Jupskås, A. (2009). Høyrepopulisme på norsk. I Simonsen, T., Kjølsvedt, A., Randin, K. (2009).

Høyrepopulisme i Vest-Europa. (s.27-78) Oslo: Unipub.

Lindholm, M. (2016). Hvordan skrive kronikk. *Magne Lindholms hjemmeside*. Hentet 25.09.19 fra: <http://www.lindholm.no/tips/kronikk.html>

Motturi, A. (2007). *Etnotism. En essä om mångkultur, tystnad og begöret efter mening*. Göteborg: Glänta Produktion.

Møller, S. (2009). *Etnisk stigmatisering og outsider-identitet i Danmark*. Bokkapittel i: Mortensen, N., & Elm Larsen, J. (2009). *Udenfor eller indenfor: Sociale marginaliseringsprocessers mangfoldighed*. København: Hans Reitzel.

Nielsen, D. (2014). Politikernes spalteplass. *Vox Publica: Magazin om demokrati og ytringsfrihet*. Hentet 25.09.19. fra: <https://voxpathlica.no/2014/02/politikernes-spalteplass/>

Ryen, A. (2015). *Det kvalitative Intervjuet: Fra Vitenskapsteori Til Feltarbeid*. Bergen: Fagbokforlaget.

Schaefer, Michael, Heinze, Hans-Jochen, Rotte, Michael, & Denke, Claudia. (2013). Communicative versus Strategic Rationality: Habermas Theory of Communicative Action and the Social Brain. *PLoS ONE*, 8(5), E65111.

Siapera, E. (2018). *Understanding new media* (2nd ed.). Thousand Oaks, Calif: Sage Publications.

Simonsen, T., Kjøstvedt, A., Randin, K. (2009). *Høyrepopulisme i Vest-Europa*. Oslo: Unipub.

Skrede, J. (2017). *Kritisk Diskursanalyse*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Strand, T. (2010). *"Innvandrerne i litteraturen- individer eller representanter"* (s. 60-70). Bokkapittel i: Kalestad, P.; Vold, K. (2010). *Litteratur for barn og unge 2010*. Oslo: Det Norske Samlaget.

Nanina, T. (2011). Kulturelle forståelser av begrepet innvandrere: En analyse av IMDIs rapporter om mangfold i heleide statlige virksomheter. (Mastergradsavhandling). NTNU. Bergen. Hentet 05.08.19 fra: https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/bitstream/handle/11250/244151/504951_FULLTEXT01.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Thagaard, T. (2009). *Systematikk og innlevelse : En innføring i kvalitative metoder* (5. utg. ed.). Bergen: Fagbokforlaget.

Winther Jørgensen, M., & Phillips, L. (1999). *Diskursanalyse som teori og metode*. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforl. Samfundslitteratur.

Wodak, R. (2015). *The Politics of Fear : What Right-Wing Populist Discourses Mean*. London: Sage.

Avisartikler:

Castello, C. (2019, 02.09.). Kritikk av Listhaugs-innlegg om båtmigranter. *Utrop*. Hentet fra: <https://www.utrop.no/nyheter/innenriks/178053/>

Fjellhøy, C. (2016, 29.07.) Iranske menn ikler seg hijab for å støtte landets kvinner. *Dagbladet*. Hentet fra: <https://www.dagbladet.no/kultur/iranske-menn-ikler-seg-hijab-for-a-stotte-landets-kvinner/60347068>

Haukali, I. (2011, 18.08) Siv Jensen:-Vil fremdeles snakke om snikislamisering. *TV2*. Hentet fra: <https://www.tv2.no/a/3561457/>

Holmes, M; Johnsen, A. (2019, 17.09.) Valgforsker om bråket: En regjering i oppløsning. *VG*. Hentet fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/kJXpL6/valgforsker-om-braaket-en-regjering-i-opploesning>

Kahrs, C. (2019, 15.09.). Reagerer på kritikk fra venstre. *Klar tale*. Hentet fra: <https://www.klartale.no/norge/frp-reagerer-pa-kritikk-fra-venstre-1.1585364>

Kalsnes, B. (2015, 14.08). Mer makt til opinionsledere. *Morgenbladet*. Hentet fra <https://morgenbladet.no/2015/08/mer-makt-til-opinionslederne>

Krekling, D. (2019, 13.08). Krisemåling for Venstre og Frp. *NRK*. Hentet fra: <https://www.nrk.no/norge/krisemaling-for-venstre-og-frp-1.14659269>

Liogier, R. (2014). Standhaftig myte om muslimsk invasjon. *Le monde diplomatique*. Hentet 21.11.19 fra:

<https://www.lmd.no/2014/05/standhaftig-myte-om-muslimsk-invasjon/>

Mogen, T.; Kristiansen, A.; Støbbakk, T.; Bones, L.; Rydning, E.; Erikson, N. (2019, 02.09.). Taler Solberg midt imot: -Norge skal ikke ta imot flere båtmigranter. *Dagbladet*. Hentet 09.10.19 fra:

<https://www.dagbladet.no/nyheter/taler-solberg-midt-imot---norge-skal-ikke-ta-imot-batmigranter/71552974>

Mundal, G.; Kruke, B. (2019, 31.10). Ocean King og EUs umulige dilemma i Middelhavet. *Stavanger Aftenblad*. Hentet fra: <https://www.aftenbladet.no/meninger/debatt/i/b56nQl/ocean-viking-og-eus-umulige-dilemma-i-middelhavet>

NRK. (2019). Båtflyktninger i Middelhavet. Hentet 25.08.19 fra :

<https://www.nrk.no/nyheter/batflyktninger-i-middelhavet-1.11321852>

NTB. (2019). Irans utenriksminister ville ikke ta kvinner i hånden. *VG*. Hentet 21.11.19 fra:

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/kJyKlQ/irans-utenriksminister-ville-ikke-ta-kvinner-i-haanden>

Olsson, S.; Berge, K. (2019, 13.09). Raja mener Frp fremmer ”brun propaganda”. *NRK*. Hentet fra:

https://www.nrk.no/norge/raja-mener-frp-fremmer-_brun-propaganda_-1.14703209

Rossholt, H. (2019, 27.08.). Derfor ville hun ikke håndhelse. *Dagbladet*. Hentet fra:

<https://www.dagbladet.no/nyheter/derfor-ville-hun-ikke-handhelse/71519666>

Poppe, A. (2019, 01.09.). Reagerer på Listhaugs Facebook-innlegg. *NRK*. Hentet fra:

<https://www.nrk.no/norge/reagerer-pa-listhaugs-facebook-innlegg-1.14683196>

Prestegård, Sofie. (2019, 22.06.). Slik ble bompenger valgets største sak. *Dagsavisen*. Hentet fra:

<https://www.dagsavisen.no/nyheter/innenriks/slik-ble-bompenger-valgkampens-storste-sak-1.1573030>

Regjeringen. (2004). Mangfold gjennom inkludering og deltakelse. (Meld. St. 49 2003-2004). Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-49-2003-2004-/id405180/sec3>

SSB. (2018, 05.03). 14 prosent av befolkningen er innvandrere. Hentet fra:

<https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/14-prosent-av-befolkningen-er-innvandrere>

SSB. (2017, 17.10). Stadig flere som fødes i Norge har innvandringsbakgrunn. Hentet fra: <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/stadig-flere-som-fodes-i-norge-har-innvandrerbakgrunn>

Strand, Arne. (2019, 20.02.). Innvandring ikke lenger viktigst. *Dagsavisen*. Hentet fra: <https://www.dagsavisen.no/debatt/innvandring-ikke-lenger-viktigst-1.1281019>

Viden, A. (2018, 02.09.). Mennesker er ganske dårlige i å argumentere logisk. *Forskerforum*. Hentet 02.11.19 fra: <https://www.forskerforum.no/mennesker-er-ganske-darlige-til-a-argumentere-logisk/>

Vedlegg 1

OMSTRIDT: – Jeg har aldri beklaget at jeg bruker begrepet snikislamisering, og ser ingen grunn til å gjøre det nå heller. Selv om jeg mener vi i Norge har fått en sterkere bevissthet rundt fenomenet, har hendelsene den siste uken gjort meg i tvil, skriver Frp-lederen. Foto: Frode Hansen, VG

Debatt

Dette er snikislamisering

Godtar vi at personer nekter å håndhilse på det motsatte kjønn, godtar vi religiøse særkrav. Det er snikislamisering.

2. september

SIV JENSEN, leder i Frp

I 2009 advarte jeg mot tendensene jeg mener kan kalles snikislamisering. Det skjer når vi stilltiende aksepterer religiøse særkrav og praksis som strider mot måten vi lever livene våre i Norge. Nå er det igjen aktuelt.

Forrige uke besøkte Irans utenriksminister Mohammad Javad Zarif Norge. Da han møtte Stortingets utenrikskomité, ble ikke komitéleder Anniken Huitfeldt verdig et håndtrykk. Hun var kvinne, og mannen fra det islamske prestestyret kunne ikke berøre hånden hennes. Klarere kan ikke forskjellen mellom vårt syn på kvinner og Irans syn på kvinner demonstreres. Mens det i Norge er en selvfølge at menn kan hilse på kvinner på samme måte de hilser på menn, er dette utenkelig for en offisiell representant for den islamske republikken.

Tilfeldighetene gjorde at det samme dag utspant seg en lignende, men enda mer symboltung hendelse, da Kronprins Haakon besøkte Al-Noor Islamic Centre. Der nektet tre kvinner å håndhilse på han, men benyttet samme hilsen som Mohammad Javad Zarif.

At en representant for et islamistisk prestestyre ter seg på slik på besøk er én sak. Problemet er større når nordmenn nekter å håndhilse på det motsatte kjønn.

Hvordan vi håndhilser er et praktisk og hygienisk spørsmål – vil noen innvende, og minne om hvordan ulike kulturer hilser på hverandre. Jeg kunne ikke brydd meg mindre. I Norge hilser menn og kvinner på hverandre, punktum. Å forsøke å skape aksept for å ikke håndhilse på kvinner i Norge er ikke å vise forståelse, det er likestilling i revers.

Det er dette som er essensen når jeg har snakket om snikislamisering. At vi indirekte eller direkte tilpasser oss uskikker og religiøse særkrav i forståelsens navn.

Siden 2009 har venstresiden med jevne mellomrom kritisert meg for begrepet snikislamisering. Jeg har

aldri beklaget det, og ser ingen grunn til å gjøre det nå heller. Tvert om. Selv om jeg mener vi i Norge har fått en sterkere bevissthet rundt fenomenet, har hendelsene den siste uken gjort meg i tvil.

For meg er religionsfriheten hellig. Religiøse kan omgås seg selv og sine med deres egne skikker og ritualer. Det er en privatsak politikere ikke skal bry seg om. Jeg vil forsvare enhver persons rett til å tro på sin Gud, bygge sitt gudshus og praktisere sin religion i Norge. Dette handler ikke om retten til å utøve islam. Men i møtet med religiøse særkrav må samfunnet være tydelig. Slik som Rådet for sykepleieetikk gjorde, da det ble klart at en muslimsk sykepleierstudent ikke ønsket å servere mat som inneholdt grisekjøtt. Et uakseptabelt særkrav som måtte avvises, svarte rådet. For meg var det et lyspunkt.

På samme måte var det også et lyspunkt da en muslimsk vikarlærer ved Ekeberg barneskole ikke fikk ikke forlenget sitt vikariat, etter at han nektet å håndhilse på kvinner av religiøse årsaker. Til kontrast uttalte likestillings- og diskrimineringsombud Hanne Bjurstrøm, at dette ikke kunne gjelde i arbeidslivet generelt, og forsvarte ansattes rett til å nekte å håndhilse på det motsatte kjønn.

Slike uttalelser gjør det i sin ytterste konsekvens nødvendig å gi arbeidsgivere rett til å avskjedige ansatte som nekter å håndhilse på det motsatte kjønn. Personer som ikke kan omgås det annet kjønn på en normal måte på arbeidsplassen har et problem de først og fremst må ta ansvar for selv.

Like tydelige bør vi også være overfor foreldre som påtvinger jenter i barneskolen hijab. Det bør forbys. De fleste skoler har reglement for bekledning i klasserommet, men ingen har forbud mot at små jenter dekkes til med hijab.

Så sent som i forrige uke ble det klart at Oslo kommune hadde brukt et bilde av en ung jente i hijab på sine nettsider, som om det var en normal skolesituasjon. Til kontrast har vi jevnlig diskusjoner om barnebikini og utfordrende klær for barn, men svært få snakker om den seksualiserende barnehijaben. I forståelsens navn. Slik tilpasser vi oss gradvis islamske særkrav og setter likestillingen i revers. Det er snikislamisering.

Min oldemor Betzy Kjeldsberg skal ha vært den første kvinnen som tok i bruk sykkel og bukseskjørt i Drammen rundt århundreskiftet. Helt uhørt for en kvinne på den tiden, har jeg forstått. Jeg tør ikke tenke tanken på om noen hadde fortalt Betzy at vi over 100 år senere ville diskutere om små barn må dekke seg til med sjal for å skjule seg for menn – fordi vi skulle vise forståelse for religioner som aldri har brydd seg om likestilling.

Publisert: 02.09.19 kl. 06:16

Vedlegg 2

A. Teksten og konteksten

Analysen av teksten begynner ved å identifisere hva slags tekst /begivenheter casen bygger på. Videre setter jeg teksten i den sosiale konteksten den ble produsert i.

B. Genreanalyse og tekststruktur

Tekster er organiserte på flere nivåer, og Fairclough anbefaler i sin veiledende modell for analyse å begynne fra det overordnede nivå, for deretter å bevege til det minste nivå for organisering av teksten (Fairclough, 2003, s67). I analyse begynner jeg derfor med å analysere den generiske strukturen av teksten, også hvordan teksten trekker på den genren den hører til, og for å kunne jobbe intensivt med teksten deler jeg den i avsnitt og videre i setninger for å finne ut hva relasjonen mellom disse er og hvilken funksjon disse har.

C. Intertekstualitet og antakelser, og dialogisme

Bahtin (1986) hevder at i hver tekst finnes det elementer av *dialogisme*. Dialogisme er graden av åpenhet en tekst åpner for dialog (Fairclough, 2003, s41-42). For å kartlegge graden av åpenhet og i hvilken grad diskursen prøves etablert som totalitær, kan det undersøkes to fenomener/elementer i teksten, nemlig *intertekstualitet* og *antakelser*.

Intertekstualitet handler om å benytte seg av elementer fra andre tekster i egen tekst (Fairclough, 2003, s40). Intertekstualitet kan være direkte *attribuert* eller ikke til kildene tekstene stammer fra. Når intertekstualitet er attribuert kan den vise til konkrete kilder (noe som vi kan kalle for konkret attribusjon) eller til diffuse kilder (som vi kan benevne diffust attribusjon).

Et analytisk grep er derfor å identifisere hvilke stemmer "slippes" inn i teksten, hvilke stemmer gjøres relevante, hvordan og hvorfor, og hvilke stemmer er blitt ekskluderte fra teksten. Videre kartlegger jeg måten stemmene omtales på, det vil si om det er et tilfelle av *direkte omtale* (av typen: Hun sa: "Dette får vi til!"), *indirekte omtale* (for eks.: "Hun sa at dette vil vi få til"), *løss indirekte omtale* (et mellomposisjon mellom de første to typer, som i: "Hun kom med mange løfter. Dette får vi til! Ingenting har skjedd siden") eller *vag narrativ omtale* (Av typen: "Hun kom med mange løfter", hvor det ikke spesifiseres hva påstanden er). Navnet på de forskjellige omtalingstyper er i denne veiledningen min oversetting fra Faircloughs original tekst, hvor de forskjellige omtaletyper inndeler forfatteren i *direct reporting*, *indirect reporting*, *free indirect reporting* og *narrative report of speech act* (Fairclough, 2003, s49).

I analysen avdekker/beskriver jeg relasjonen mellom det som omtales/refereres til i teksten og den opprinnelige teksten og dens kontekst, det vil si hvordan stemmene er tekstualiserte.

Fairclough mener at frammingen av stemmer er absolutt verdt å undersøke, og at dette reiser et ytterlig spørsmål, det av rangering av stemmer (Fairclough, 2003, s53-54). I analysen vier jeg derfor

oppmerksomhet til denne aspekten og på hvordan dette fungerer som argumentasjon, hvem gis kredit for sine meninger og hvilken forståelsesramme stemmene settes i.

Antakelser er det som i teksten tas for gitt av forfatteren, og Fairclough skiller mellom tre typer antakelser: *eksistensielle antakelser* (om hva som finnes og om hva som er mulig), *sannsynlighetsantakelser* (om hva som med stor sannsynlighet vil inntreffe) og *verdiantakelser* (om hva som er godt og ønskelig).

Antakelser er for Fairclough en persuasiv egenskap ved teksten i det de trekker på de som mennesker har til felles (Fairclough, 2003, s.55). I analysen har et fokusområde det som avsender tar for gitt, det som fremstår som naturlig i argumentasjonen, og det som ansees til å være en gode eller ikke, og videre insisterer jeg på det som kan tenkes å ha ideologisk årsaker og implikasjoner.

Tilbake til Bahtins dialogisme, kan en i tekstanalyse undersøke om teksten er åpen for dialog, om den legger vekt på forskjellene, om teksten forsøker å utjevne forskjellene og dyrke konsens, eller om konsens blitt normalisert (Fairclough, 2003, s.41-42). Ved å kartlegge disse forholdene kan jeg peke på om diskurser forsøkes etablert som totalitære, om alternative diskurser gis plass i teksten, hvordan det diskursive kampen foregår og hvilke motdiskurser ansees som konkurrerende i det diskursive feltet.

D. Hvordan mening skapes gjennom oppbygningen av setninger

Et første aspekt ved meningsskaping i tekster gjelder bearbeiding av autoritet. Ifølge Max Weber (1964) prøver alle autoritære systemer å dyrke troen i sin legitimitet. (Fairclough, 2003, s.87-88). I analyse avklarer jeg hvordan legitimitet bygges opp ved å identifisere hvilken av Van Leuuwen & Wodaks (1999) fire strategier for å oppnå legitimitet tas i bruk. Den første strategi kaller de overnevnte forfatterne for *autorisering* (authorisation) og autoritet dyrkes ved å vise til hva som er tradisjon, til hva som er lov og ikke lov, eller til personer som på en eller annen måte er investerte med institusjonell autoritet. Den andre strategien er *rasjonalisering* og her oppnås legitimitet ved å vise at det finnes et samfunnsmandat. Det tredje strategi handler om *moralske evalueringer*, og legitimitet kobles direkte til moralske verdier. Endelig er *mythopoesis* (narratives) den siste strategi som en kan bruke, (Fairclough, 2003, s98) og her gjelder det å bygge et viss virkelighetsbilde som i seg selv er legitimerende og krever handling (ibid, s100), som regel med utgangspunkt i ens privilegert posisjon til å gjøre dette (ibid., s-99-100). Legitimering av budskapet ser undertegnende som en viktig aspekt ved denne kronikken, og der hvor det har vært tilfellet, gjør jeg rede for hvordan legitimering konstrueres.

Ifølge Laclau og Mouffe (1985) skapes det mening i tekster gjennom relasjoner av *equivalens* og

differensiering. Ekvivalens betyr at forskjeller mellom enheter utviskes og likheter vektlegges, mens gjennom differensiering skapes det eller forsterkes forskjellene. Dette skjer gjennom en kontinuerlig prosess av klassifisering og kategoriseringer, og Faircloughs (2003) råd er en operasjonalisering av hvordan disse prosessene foregår i teksten (s88). I denne undersøkelse har operasjonaliseringen bestått av individer/grupper med de tilhørende attribuerte egenskapene.

Et annet aspekt ved semantiske relasjoner i teksten er skillet mellom det *overflate* (appearances), det vil si hvordan situasjonen framstilles og *dybde* (hvordan situasjonen egentlig er). Ifølge Fairclough er politiske tekster som regel bygd opp etter en overflatelogikk (logic of appearances i original tekst) og formålet kan på den ene side være å dekke over samfunnsforhold, og på den andre side for å skape tilslutning til forfatterens agenda gjennom det som Fairclough kaller for "hortatory reports", set vil si tekster som hovedsakelig har til hensikt å overtale eller overbevise. Dette skjer gjennom de semantiske relasjonene mellom setningene, som Fairclough deler i relasjoner av kausalitet, konsekvens, temporalitet, additivitet, elaborering eller kontrastivitet (2013, s.89). Å kartlegge relasjonen mellom setningene kan i analysen være konstruktiv for å kunne fortolkningsramme de forskjellige begivenheter og aktører fremstilles gjennom.

E. Strategisk eller kommunikativ handling

Gjennom språk gjøres det to typer utveksling: kunnskapsutveksling, der hvor kommunikasjonen handler om å utveksle, tilby eller kreve informasjon, og aktivitetsutveksling, hvor kommunikasjonens hensikt er å gjøre andre til å handle (Fairclough, 2003, s105). Ut fra dette distinksjonen identifiserer Fairclough fire talefunksjonen: *krav*, *tilbud*, *spørsmål* og *påstander* (ibid., s108). Videre kan aktivitetsutveksling deles i *realis* påstander og *irealis* påstander, det vil si hva som er tilfellet og henholdsvis hva som kan være tilfellet basert hypotetiske påstander (ibid., s109).

I tekst anbefaler Fairclough en operasjonalisering av disse talefunksjonene ved å ta i bruk Habermas (1984) distinksjon mellom strategisk eller kommunikativ handling, hvor strategisk handling som er orientert mot effektivt måloppnåelse, mens kommunikativ handling handler om å oppnå en fellesforståelse (ibid, s110). I analysen identifiserer jeg derfor utvekslingstyper og setningenes funksjoner med det formålet om å avdekke om handlingen er kommunikativ eller instrumentell.

F: Det diskursive feltet

For å identifisere de forskjellige diskurser identifiserer (hoved)temaene i tekstene og standpunktet tema(ene) presenteres fra gjennom å fokusere på den spesifikke måten ideene presenteres på, og på måten diskurser konstruerer verden gjennom klassifiseringer, som ifølge Bourdieu & Wacquant er

naturaliserende og som på denne måten fungerer som ubeviste instrumenter for konstruksjon (ibid., s130). Naturaliseringen konstrueres også gjennom kollokasjoner, hva som er i nærheten av det samme ord, før eller etter, 1-3 ord unna, (s131) eller på metaforer, bokstavelige eller leksikalske (Fairclough, 2003, s131)

G. Representasjoner av sosiale begivenheter, prosesser, aktører, tid og rom

I analysen identifiserer jeg hvilke sosiale begivenheter eller elementer er inkluderte eller ekskluderte, og hvilke elementer ved disse er (mest) tydelige? Videre vurderer jeg graden av *abstrahering* eller *konkretisering* i representasjonen av disse begivenhetene. Deretter fokuserer jeg på prosesser og hvordan disse er representerte i teksten: som *materiale*, *verbale*, *relasjonelle* eller *eksistensielle*. Videre kartlegger jeg hvordan aktører er representerte i teksten, og hvis de er fremstilte som *aktive* eller *passive*, *upersonlige* eller *navngitte*, som *individer* eller som *representanter for en klasse*. Endelig avklarer jeg hvordan tid og rom er representerte og hva relasjonen mellom disse er i teksten. Formålet med analyse av disse kategoriene har hovedsakelig vært å finne ut hvilket syn forfatteren har på, og/eller hvordan forfatteren fremstiller aktører.

Fairclough argumenterer for at sosiale begivenheter kan i teksten representeres ved hjelp av fire representasjonsprinsipper: *tilstedeværelsen*, *abstrahering*, *reorganisering* og *additivitet* (Bernstein, 1990, i Fairclough, 2003, s139). Følgelig stiller jeg følgende spørsmål til teksten: Hvilke elementer av begivenheter eller begivenheter er til stede eller fraværende, og når disse er til stede, hvordan er disse tekstualiserte: i *forgrunnen* eller i *bakgrunn*? Med hvilken grad av *abstrahering* i forhold til konkrete begivenheter? Hvordan er disse ordnet? Hva som er lagt til, og hvorfor? Hva som ikke er lagt til opp hvorfor? Er det en kongruent ikke-metaforisk representasjon eller gjennom metaforer som for eksempel nominaliseringer?

H. Modalitet

Modalitet handler om avsenderens forpliktelse til sannhet når teksten gjør påstander, stiller krav, spørsmål eller tilbyr noe (Fairclough, 2003, s161). I analysen kartlegger jeg avsenderens forpliktelse til sannhet (epistemisk modalitet), på hvilken måte stiller forfatteren krav til publikum og hva som fremstilles som nødvendig (deontisk modalitet) ved å først og fremst fokusere på modalitetsmarkørene (for eks. modale verber eller adverber) eller substitueringen av disse med andre språklige konstruksjoner og for modalitetens intensitet) og måten disse realiseres.